



© T.C. Kùltür ve Turizm Bakanlığı
Kùtùphaneler ve Yayınlar
Genel Mùdùrlùđù

Eser Adı: Sî-Nâme-i Hùmâmî
Mùellifi: Hùmâmî
Hazırlayan: Mustafa Altun
Yayın Yılı: 2017
ISBN: 978-975-17-3968-1
Ana Yayın Numarası: 3533
Kùltür Eserleri Dizisi- 540

Adres: Anafartalar Mahallesi, Cumhuriyet
Caddesi, No: 4, B-Blok, 06030 Ulus/ANKARA
Telefon: 00 90 312 3099001
Faks: 00 90 312 3098998
e-posta: yaphaz@kulturturizm.gov.tr

www.kulturturizm.gov.tr
<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr>

SÎ-NÂME-İ HÜMÂMÎ

Hazırlayan
Dr.Mustafa ALTUN

Ankara
2017

GİRİŞ

I. İZNIKLI HÜMÂMÎ

a. Hayatı

XV. yüzyıl şairlerinden olan **Hümâmî**'nin hayatı hakkında geniş bir bilgi yoktur. Kaynaklarda **İznikli** olduğu belirtilmekle beraber **Sî-nâme**'de yer alan iki gazelin son beyitlerinde **Karaman**'dan bahsetmesi düşündürücüdür¹. Sehi Bey'in Heşt Behişt adlı tezkiresinde **Hümâmî**'nin ilim ehliinden sözü pak, idrâk sahibi, fazıl, kâmil, marifetli, nazmı latîf ve sanatlı, şiirleri güzel, sözü çok akıcı bir kişi olduğu belirtilmektedir². Adının yer aldığı pek çok kaynakta **Selmân-ı Sâvecî**'nin musanna kasidesine yaptığı naziresinin beğenildiğinden söz edilir.

b. Edebî Kişiliği

Hümâmî, edebî bakımdan çağdaşı **Şeyhî** ve **Ahmedî** kadar değerli olmasa da kullandığı akıcı ve yalın dil ile kendi çapında belli bir öneme sahiptir, denilebilir. Çağdaşı olduğu bir çok şaire göre yabancı kelime ve tamlamalardan mümkün mertebede uzak durduğu **Sî-nâme**'deki üslûbundan anlaşılıyor. Sehî Bey de aynı görüşle nazmını latif ve tatlı, edasını renkli, gazellerini şirin olarak tavsif eder³.

Şairin dünyevî aşkı ele alışında diğer şairlere göre farklılık görülmez. Ancak gazellerindeki duygu yüklü ifadelerin samimî olduğunu eklemek gerekir⁴. Yine kullandığı

¹ 473. *Cânuma zülfüñ tolaşdukça Moğal Çîn gözlerün
Devr-i Osmânîde âyîn-i Karaman gösterür*

1384. *İrüp bu Hümâmînün ecel cânna yâ Rab
Osmânda kala mı vu Karamanı görem mi*

² Sehi Bey (1980). *Tezkire 'Heşt Behişt'*. İstanbul: Tercüman 1001 Temel Eser Yay. 115-116.

³ Sehi Bey (1980). *Tezkire 'Heşt Behişt'*. İstanbul: Tercüman 1001 Temel Eser Yay. 116.

⁴ Meselâ aşağıdaki beyitler şairin aşk temasına hakimiyetini yansıtan birer delil gibidir:

1847. *Kara saçında perîşân olalı hasta gönül
Gice ne hâl-ıla geçer ğarîb ben bilürem*

1848. *Hümâmî ğam yime kim derdün-içün yâr dimiş*

mazmunlar itibariyle klâsik anlayışın ötesine geçtiği söylenemez. Âşık ile ma'şûk'un nitelikleri, biraz da İran edebiyatı etkisi ile kalıplaşmış bir haldedir. Âşık, gönlü yanan, acılı, ayrılıktan hasta düşen, rakibinden şikâyetçi bir nitelik arzederken; ma'şûk, vefasız, cilveli, kaddi, lebi, ruhsarı, eşki, ebrusu ile yakıcı bir görüntü veren sevgili durumundadır.

c. Eserleri

Hümâmî'nin günümüze ulaşan belki de tek eseri **II. Murad**'ın ve aynı zamanda **II. Mehmed**'in vezirlerinden **Çandarlı Halil Paşa**⁵ (ölümü: İstanbul 1453) nâmına tercüme ve te'lif ettiği **Sî-nâme**'sidir. Şair bu eserini hatime bölümünde kaydedilen tarihe göre hicrî 10 Ramazan 839 (milâdî 19 Mart 1435)'da te'lif etmiştir⁶. Yine aynı bölümde eserin aslının Fars dilinde yazıldığı ve **Emir Hüseyinî**'ye ait olduğu dile getirilmektedir. Bu eserin dışında tezkirelere ve mecmualara alınmış gazelleri mevcuttur⁷. Blochet **Sî-nâme** tarzında yazılmış **Sirr-nâme**⁸ adlı başka bir eserinin bulunduğunu söylüyorsa da bu eser, Hümâmî mahlaslı başka bir şaire ait olabilir.

Anuñ devâsını bilmez tabîb ben bilürem

⁵ Bu konudaki bilgi aşağıdaki kaynaklarda kaydedilmektedir. Bursalı Mehmed Tahir Efendi (1972). “Hümâmî ‘İznikî’”. *Osmanlı Müellifleri*. 1299-1915. Hzl. Fikri Yavuz ve İsmail Özen. C. 2. İstanbul: Meral Yay. 139.
Bu kaynakta Mehmet Tahir yanlış olarak Halil Paşa'nın babasına ait olan “kara” lâkabını kullanarak Kara Halil Paşa diye kayıt düşmüştür.
Faruk K. Timurtaş (1994). *Eski Türkiye Türkçesi XV. Yüzyıl Gramer-Metin-Sözlük*. İstanbul. 7.
M. Fuad Köprülü (1986). *Türk Edebiyatı Tarihi*. İstanbul: Ötüken Yay. 365.

6

1954	<i>Huceste düzdi ferhunde sa'âdet Añ irişmedi hem târîh-i hicret</i>
1955.	<i>Kim olmuşdı hisâb-ıla biñ eksik Sekiz yüz kırk yılından bir yıl eksik</i>
1956.	<i>Bahâr olmuşdı bâğuñ haşrı-y-ıdı Sıyâm ayınuñ evvel aşrı-y-ıdı</i>

⁷ Ömer Bin Mezîd (1982). *Mecmû'atu'n-Nezâ'ir*. Hzl. Mustafa Canpolat. Ankara: TDK Yay. 189.

⁸ Edgard Blochet (1932). *Catalogue des Manuscrits Turcs*. V. 1. Paris: Bibliothèque Nationale. 130.

II. SİN-ÂME

a.Eserin İthaf Edildiği Kişi

Sî-nâme yukarıda belirtildiği üzere hicrî 839 (milâdî 1435) tarihinde tercüme ve te'lif edilmiştir. Eserin **Çandarlı Halil Paşa**'ya ithaf olunduğu hususu pek çok kaynaktan zikredilirse de, Bibliothéque Nationale nüshasında "der-medh-i mahdûm—i a'zam ve yigâne-i zamân Dâvd Çelebi-i kâmurân" başlığı ile **Süleyman ibn Davûd** adına medhiye bulunmaktadır⁹. Süleymaniye nüshasında ise **Halil Paşa**'nın adına rastlanmaktadır¹⁰. Her iki nüshanın ortak olduğu nokta iki zatın da babasının adının Hayreddin olarak geçmesidir¹¹. Öyleyse **Süleyman ibn Davûd** adı açıkta kalmaktadır. Bu zatın Halil Paşa'yla karıştırılma ihtimâli azdır. O halde, Hümâmî'nin eseri her iki zata da ayrı ayrı takdim ettiği düşünülebilir. Ayrıca **Çandarlı Kara Halil Paşa**'nın eserin yazıldığı tarihten önce öldüğünün bir beyitle belirtildiğini eklemek gerekir¹².

b. Eserin Nüshalarının Özellikleri

1. **Süleymaniye nüshası:**
İznikli Hümâmî, Sî-nâme, (839 Hicrî / 1435 Milâdî)
Hacı Mahmud Efendi, 3961/I Mikrofilm Arşiv
No: 3610/I

İstinsah tarihi: 998 Hicrî / 1589 Milâdî
Müstensih: Mustafa bin Ahmed el-Kocavi
Kitap Ölçüsü: 201x142 , 145x100 mm
Cilt: Mukavva, sırtı meşin, biraz yıpranmış.
Varak : 1^b-54^a
Satır: 13

⁹ 419. *Hisâli Ahmed ü ef'âli Mahmûd Müsemâmî Süleymân ibn Dâvud*

¹⁰ 420. *Celîlü'l-kadr u destûr-ı mu'azzam Halîl adı özi paşa-yı a'zam*

¹¹ 421. beyite bakılacak olursa, Çandarlı Halil Paşa'nın babasının adı Bibliothéque Nationale nüshasında **İlyâs ibni Hayreddîn**, Süleymaniye nüshasında ise **Berâhîm ibni Hayreddîn** olarak belirtilmektedir. Bu zatın adı tarihî kaynaklarda geçen şekli ile **Çandarlı Kara Halil Hayrettin Paşa** (ölümü Serez 1387)'dir.

¹² 422. *Atası gerçi fevt oldu selefden Bu hoş dürdâne kaldı ol sadefden*

Yazı: Harekeli Nesih
Kâğıt: Aharlı, krem renginde, su damgalı ve su yollu, cedvelsiz, başlık yerleri boş bırakılmış.

Baş: *Bi-hamdi'l-Vâhiidi'l-ahadu'r-Rahîm
Ta'âlla'llâhu Sübhâne'l-Kerîm*

Son: *Hudâyâ rahmet idüp eyle merhûm
Anı ki du'âdan bini mahrûm*

Beyit Sayısı: 1311 beyit

2. Bibliotheque Nationale nüshası:

İznikli Hümâmî, Sî-nâme
Ancien Fond Turc, 304 Süleymaniye
Kütüphanesi, Mikrofilm no: 3233

İstinsah tarihi: XV. yüzyılın sonu ile XVI. yüzyılın ilk yıllarında

yazılmış olabilir

Müstensih: Yok.

Kitap Ölçüsü: 125x85 mm

Cilt: Türk cildi, kahverengi.

Varak : 1^b-139^b

Satır: 14

Yazı: Harekeli Nesta'lik

Kâğıt: Mikrofilmden anlaşıldığı kadarıyla aharlı, krem renginde ve cedvelsizdir. Başlıklar mevcuttur.

Baş: *Bi-ismi'l-Vâhidi'r-Rabbi'r-Rahîmi
Ta'âla'llâhu zü'l-menni'l-Kerîmi*

Son: *Bâ ehl-i harâbât feşând mâ-râ
Tağîr-i harâbât nedând mâ-râ*

Beyit Sayısı: 1987 beyit

3. British Museum (Library) nüshası:

Divan-ı Hümâmî, Or. 11234, XVI. yüzyıl.

Yukarıdaki belirtilen üç nüshadan **Süleymaniye** nüshasının istinsah tarihi diğerlerine göre oldukça yeni olsa gerek. Çünkü gramer özellikleri bakımından XV. yüzyılı yansıtmayan bir yapı arz ediyor. İyelik 1. ve 2. teklik ve çokluk eklerine gelen yardımcı ünlülerde düzleşmenin olması¹³ bu duruma en güzel örnektir. Halbuki XV. yüzyılın ortalarında yazıldığı bilinen bu metnin orijinalinde belirtilen yardımcı seslerin yuvarlak ünlülerden oluşması gerekirdi¹⁴.

¹³ cânuma P. : cânıma S. 463

¹⁴ Bk. F. Kadri Timurtaş (1961). “Şeyhi ve Çağdaşlarının Gramer Araştırmaları”. *TDAY*: 55-56.

Aslında bu farklılığın başka bir açıklaması olmalı. Bizim düşüncemize göre müstensih başkasından dinleme yoluyla eseri istinsah etmiştir. Eğer esas aldığı metne bakarak bunu yapsaydı, böyle hatalara düşmezdi. Bazen eserin yazıldığı dönemi aksettiren imlâ özelliklerinin görülmesi de bunu doğruluyor. Bu noktada nüshanın XVI. yüzyıl konuşma diliyle ortaya konmuş olduğu varsayılabilir.

Aynı nüsha içinde **Sî-nâme**'den sonra gelen başka bir eser daha mevcuttur. 55^b-93^b yaprakları arasında bulunan eser **Emir Buhari**'nin menakıbidir. Bu eserde yine aynı kaleminden çıkmış olup bunun ketebe kaydına göre müstensihi **Mustafa bin Ahmed**'dir. Bu durumda Siname'nin de müstensihi bu zat olmuş olur.

Bibliothèque Nationale nüshası daha eski olmakla birlikte hâtîme bölümü eksiktir. Nüshanın sonunda eksik bırakılmış bir de gazel bulunmaktadır. Arapça ve Farsça manzum kısımların eksik gazelin hemen bitiminde yer alması yaprakların kaybolduğu fikrinden bizi alıkoymaktadır. Bu fazla kısım ya müstensihin kendi ilavesidir ya da başka bir nüshadan aktarmadır. Buna rağmen eldeki bu nüsha orijinal nüshaya en sâdik olanıdır. İstinsahın XV. yüzyıl sonlarında yapıldığı düşüncesini güçlendiren gramer özelliklerine haiz bir nüsha olarak nitelendirilebilir.

Üçüncü nüshamız önsözde belirtildiği üzere elimize geçmemiştir. Ancak nüshayı bizzat tetkik eden Âmil Çelebioğlu'nun kaydına göre bu nüshanın hem başı hem de sonu eksiktir¹⁵ Nüsha hakkında diğer bir bilgiye **Süleymaniye Kütüphanesi**'nde bulunan **British Museum**'un geçici bir listesini ihtiva eden fotokopide rastladım¹⁶. Bu listede nüsha için XVI. yüzyıl kaydı düşülmüş, "Hümâ'i" olarak verilen şair adı daha sonra "**Hümâmî**"

¹⁵ Âmil Çelebioğlu (1976). *Sînâme, Sultan II. Murad Devri (824-855/1421-1451) Mesnevileri*. Doçentlik tezi. Erzurum. 314, dipnot 119.

¹⁶ *Temporary Handlist of Turkish Manuscripts* (1959). London: Department of Oriental Printed Books and Manuscript British Museum. 42.

şeklinde düzeltilmiştir. İlâve notta İngilizce olarak **Amil Çelebioğlu**'nun belirttiği eksiklik dile getirilmiştir¹⁷.

c. Eserin Farsça Orijinali

Sî-nâme'nin aslı Farsça olup müellifi İranlı şair **Emir Hüseyinî**'dir. Süleymaniye Kütüphanesi'nde bulunan bir nüshası **Hümâmî**'nin tercümesinden sonraki tarihte istinsah edilmiştir. Bu nüsha ile tercüme nüshaları karşılaştırıldığında Hümâmî'nin ilavelerle asıl metinden uzaklaşıp bir anlamda ayrı bir **Sî-nâme** ortaya koyduğu neticesine varılabilir. “**Elâ iy**” ile başlayan mektupların bir kısmı birbirini tutarken pek çoğu ne kelime ne de anlam bakımından uyuşmamaktadır¹⁸.

Süleymaniye nüshası:

Emir Hüseyinî, Sî-nâme
Ayasofya K. 4870/6

İstinsah tarihi: XVI. yüzyılın ortalarında yazılmış olabilir.

Müstensih: Mustafa bin Ahmed

Kitap Ölçüsü:

Cilt: Tezhipli, miklepli, kahverengi deri cilt

¹⁷ Notes: This has been letters Dîvân-ı Hümâ'i but is really the Sî-nâme of Hümâmî. It lacks some front or the beginning on. (Ek: Bu nüsha, Hümâ'i Dîvân'ına ait mektuplar olarak kaydedilmiştir, fakat aslında Hümâmî'nin Sî-nâme adlı eseridir. Nüshanın başında ve son kısmında bazı eksiklikler mevcuttur), aynı liste, s. 34

¹⁸ Aşağıda birbirine eşleşen beyitler verilmiştir:

Elâ iy mûnis cânum hayâli
Ser-i gerden-keşân şüd pâ-yı mâlet

609. *Elâ iy mûnis cânum hayâli*
Seri gerden-keşânlar pâ-y-mâli

Elâ iy maksad-ı ümmîz-vârân
Ser-i gûyed karâr u bî-karârân

658. *Visalı maksad-ı ümîd-vârân*
Ser-i kûyî karâr-ı bî-karârân

Elâ iy revnak-ı âhû-yı Tâtâr
Şikeste ân dü zülf çün şeb-târ

701. *Elâ iy revnâkı âhû-yı Tâtâr*
Cemâlı rûz zülfeyni şeb-târ

Elâ iy şem'-i bezm-i âşinâyî
Dilem-râ hâk-ı pâyı rûşenâyî

747. *Elâ iy şem' u bezm-i âşinâyî*
Gözüme hâk-ı pâyı rûşenâyî

Elâ iy dil-ber bed 'ahd bed mihr
Nigâr-ı yâsemen-bûy u semen-çehr

903. *Elâ iy dil-ber-i bî- 'ahd u bî-mihr*
Nigâr-ı yâsemen bûy-ı semen-çehr

Varak : 275^b-316^b

Satır: 17

Yazı: Harekeli Nesih

Kâğıt: Parlak, sarı renkli, cedvelleri yaldızlı,
başlık yerleri boş bırakılmış

Baş: *Ser-i nâme-i be-nâm ân Huzâyî*
Ki na-tüvân gofteniş çün ü çerâyî

Son: *Besâ hûn ciger kez dîde pâlûd*
Zi mehr-i buhten helvâ-yı bî-dûd

Beyit Sayısı: 1331 beyit

d. Eserin Muhtevası

Eser, mesnevi nazım şeklinin özelliklerini göstermekle beraber herhangi bir hikâyenin ele alınmaması sebebiyle mesnevi diye adlandırmak eksik bir hüküm olabilir. Ancak, şekil yönünden mesnevi, muhteva yönünden gazeldir, şeklinde bir tanımla tavsif etmek mümkün görülebilir.

Kaside ve gazel nazım türlerinin yanında **Sî-nâme**'nin başlarında mesnevi nazım tarzında ve asıl vezinle yazılmış iki tevhid, bir münacât, bir na't, dört halife na'tı ve bir medhiye bulunmaktadır.

Tevhid v.s. ve dört halife na'tından sonra:

317. *Meger bir dem ki bu nûrân-ı 'âlem*
Ziyâsuz zulmet olmış-ıdı der hem

beytiyle “**Sebeb-i nazm-ı kitab**” bölümü başlamaktadır. Göklerle ilgili bir girişin devamında şair, bir gece gönlünün mest ve şeyda olduğunu, can sırlarını ortaya koymak istediğini, başında ve gönlünde heveslerin bulunduğunu... “**âşık olan uyku görmez**” atasözünce uyumadığını, dolayısıyla kendisinin de âşık olduğunu, güzeller için gazeller söylediğini, Ferahşad'ı okuduğunu, Hüsrev ü Şirin ve Ferhad'la ilgili şiirler yazdığını anlatır:

329. *Pes ol gice gönül ser-mest ü şeydâ*
Dilerdi k' ide cân sırrın hüveydâ

332. *Olupdı gözüme bî-zârlık hû*
Meseldür 'âşık olan görmez uyhu

333. *Hayâlin gözde komışdı güzeller
Dir-idüm şî'r-i ter şîrîn ğazeller*
334. *Okırdum 'âşık olduğın ferah-şâd
Yazardum Husrev ü Şîrîn ü Ferhâd*
335. *Dem-â-dem dimek ü yazmakdı işüm
Hayâl-ı yâr-ıdı halvetde işüm*
336. *Dilümden gitmez-idi kavı u akvâl
Düşüp akvâle bilmezdim nedür hâl*

Hümâmî, böylece bunları ve geçmişini düşünmeye başladığı bir sırada gönlü fikre varıp ona, bir bülbül olduğunu ve niçin sustuğunu sorar, **Ahmedî**'nin ve **Şeyhî**'nin şiirlerini okumasını tenkid eder. Ölünce isminin unutulmaması için muhtasar olmak şartıyla bir eser yazmasını öğütler:

344. *Niçe şî'rin okursın Ahmedînüñ
Olursın tıflı harf-i ebcedinüñ*
345. *Niçe Şeyhîden istersin makâle
Ki tâ def' ide gönülden melâle*
346. *Çü vardur sende zemin-i tabi'at
Niçün pes niçe çekmeklik zarûret*
347. *Kadem bas bağla bilüñ kalma mühmel
Dilüñ sütürde depret olma kâhel*
348. *Çü vardur yok dime varuñdan artuk
Dürüş cehd-ile mikdâruñdan artuk*
349. *Ko bir resmi ki bozılsa tılısmuñ
Anuñla añıla 'âlemde ismüñ*
350. *Uçıcak bu kafasda murğ-ı cânuñ
Belürsüz olmasun nâm u nişânuñ*
351. *Velîkin çoğ uzatma muhtasar kıl
Bozılmasun ki nakş fî' l-hacer kıl*

Gönlünün lisan-ı hal ile bu şekilde konuşması, **Ahmedî** ve **Şeyhî**'yi küçümser görünmesi üzerine şair, söz söylemeye mecali olmadığı, hiç bir zaman gamdan kurtulamamasından dolayı özrünü bildirir. Zaten fazilet sahibi kimseler çok söz söylemişlerdir. Özellikle **Şeyhî** ve **Ahmedî**'de her mutluluk sonsuzdur. Onlar, fazilet ülkesinin padişahı, fesahat mülkünün çâbü-k-süvarıdırlar... Hümâmî gönlüne karşı, bir başkasının ve kendisinin bu iki şairin yanında söz söylemede aciz kalacağından, bu karıncanın o Süleymanlar katında konuşmasının yaşayacağından bahseder:

362. *Ki çok sözler dimişlerdür efâzıl
Husûsâ bir zamân ol iki fâzıl*
363. *Ki biri Şeyhî biri Ahmedîdür
Olarda her sa'âdet sermedidür*
364. *Olardur fazl ilinüñ şehriyârı
Fesâhat milkinüñ çâbük-süvârı*
365. *Bu bahruñ evvelin ğavvâsı anlar
Aña getürdi dür-i hâsı anlar*
366. *Kemâla irdi birinde fesâhat
Birinde hatm olmışdur melâhat*
367. *Biri perverde-i mîr-i zamândur
Biri makbûl-ı şâh-ı Germiyândur*
368. *Kalupdur bu fesâhat birle bârî
İkininüñ iki hoş yâdigârı*
369. *Kimüñ cânı ola kim depredüp dil
Dirile anlaruñ katında kâmil*
370. *Ya anlar var-iken kimdür ki eydem
Ki söz lafzında ma'nîden ura dem*
371. *Husûsâ kim bu ben bi-çâre kemter
Ne fenn-ile düzem dîvân ü defter*
372. *Hevesden şu hevâda k' uça şeh-bâz
Ne perr-ile ura her kargâ pervâz*
373. *Yaraşmaz söylemek cânlar katında
Bu mûra ol Süleymânlar katında*

Bunun üzerine Hümâmî'nin gönlü, şairin mazeretlerini kabul etmez. Gerçi söyledikleri doğrudur ama o da kendisini hor görmemelidir. Onlar kadar kemali bulunmasa da ne çıkar... Zira bir avuç su da yüz yıkar. Bu kadar mütevazı olmamalıdır. Birgün kendisi de devlete erişebilir.

375. *Egerçi râst dirsin ol iki er
Ne söz didi-se düşdi nâzük-ter*
376. *Velî sen dahı görme kendüñi hor
Meseldür bir avuç su dahı yüz yur*
379. *Dirsin "hamdu' llâhi" mürdelenme
İgen miskinlenüp efsürdelenme*

Hümâmî, gönlünün nasihatlarını dinlemeye, gonca gibi bir kitap hazırlamaya niyetlenir. Fakat bu sefer de onu takdir edecek bir ehl-i dilin yokluğundan, inciye boncuk

zanneden nice cahillerin gönül ehli olduklarını iddia etmelerinden şikâyet eder. Çünkü talipsiz matlup olmaz. İnsanlar onun yaptıklarına değer vermiyorsa, o da ne diye canını sıkıntıya soksun. Bun gibi kaygı ve kararsızlıklar içinde epeyce zaman geçer.

Bu durum, haya, hilim ve lutuf sahibi **Davud Çelebi** (ya da **Halil Paşa**) ile karşılaşınca kadar devam eder. Bu cömert vezir, Hümâmî'yi kendisine mahrem edinin sohbetlerine çağırır. Onun işaretiyle şairimiz, kitap yazma hususundaki kararsızlıklarından kurtulur. Bu vesile ile **Davud Çelebi**, bir medhiye ile öğülmüştür. Hümâmî bu kasidesini ilim ehliyle cahili bir gören du-himmetlilerden şikâyet ve memduhuna dua ile bitirir.

Sebeb-i te'lif kısmında ve medhiyelerinde gerçek gönül sahiplerinin olmayışından, kadir bilmezlikten şikâyet eden Hümâmî, sonra asıl konuya başlamadan önce “**Der-şikâyet-i rûzigâr**” başlığı altında zamanın ters işleriyle cahillerin itibar görmesi, kemal ehlinin horlanması, hünersizlerin devlet ve nimete konmaları v.s. ile ilgili konularda şikâyet ve eleştirilerini dile getirir:

492. *'Aceb âyîni var bu rûzigâruñ
Sebâtı yok nite kim misl-i yârüñ*
493. *Ki virür pîşvâlık degme pelîse
Açar ni'met kapusın her hasîse*
494. *Yürür âvâre efgân-ıla bülbül
Olur her hâr u haslar hem-dem-i gül*
495. *Ayağın tûtünüñ tutmuş dem-i bend
Yürür âzâde zâğüñ yidügi kand*
496. *Semendüñ hûrışını hasdan itmiş
Hamruñ hil'atlerin atlasdan itmiş*
497. *Geçer 'ıyş-ıla her câhil dem-â-dem
Kemâl ehlinüñ olmuş dirlügi kem*

Otuzuncu namenin sonundaki gazelden sonra hatime bölümü gelmektedir. İkinci beyitten itibaren **Sî-nâme**'nin 839/1435-1436 yılı ramazan ayı başlarında bittiği, mevsimin ilkbahar olduğu belirtilir.

Kitabın adı, **Sî-nâme** olarak tesbit edilmiştir. Ayrıca Farsçasında da olduğu gibi ‘**Işk-nâme** şeklinde de anılmıştır. **Hümâmî**, bu eserin, Acem dilinde **Hüseynî** tarafından yazıldığını, Rum içinde böyle bir güzelin görülmediğini, Acemce adının **Mantıku’l-Uşşak** olduğunu ve kendisinin bunu Türkçeye çevirip isimini **Sî-nâme** koyduğunu açıkladıktan sonra aslında kitabının tam bir tercüme olmadığını, sadece onun adını aldığını, bir çok yerleri kendi zihninden eklediğini ve **Hüseynî**’nin bile bu esere hayran kalacağını söyler.

Hümâmî, muhtemel kusurları için alışlagelen özürleri sıralar. Kusurlarından biri olarak “**Dibâce**”nin uzun olmasının müellif de farkındadır. Fakat bundan ve **Sî-nâme**’den maksad, dua ile hayırla anılmayı sağlamaktır. Şair, kendisini duadan mahrum etmeyenlere, Cenab-ı Hakk’ın rahmetini dileyerek manzumesini bitirir.

IV. ESERİN TENKİDLİ METNİ

a. Nüshaların İmlâ Özellikleri

Paris nüshası Eski Anadolu Türkçesi dönemi eserlerinde görülen imlâ özelliklerini yansıtmaktadır. Süleymaniye nüshasında ise pek çok kelimenin hem harflerinin hem de harekelerinin yanlış yazıldığı görülmektedir. Burada imlâ özellikleri ile ilgili örnekler çoğunlukla tenkidli metinde esas alınan Paris nüshasındandır.

Metnin genelinde mümkün olduğunca tek bir imlâ yapısı oluşturmaya çalışıldıysa da yine de iki farklı yazılışta kelime ve eklere rastlanmaktadır.

b. Anametnin Oluşturulmasında Tutulan Yol

1. Türkçe Kelimeler

Türkçe kelimelerin yazılışı esnasında mümkün olduğunca eserin te'lif edildiği dönemi yansıtan kelimeler tercih edilmiştir. Ancak vezin gereği ya da diğer nüshada örneğinin olmaması sebebiyle o dönemin imlâsını yansıtmayan kelimeler metne eklenmek zorunda kalmıştır. Kelimelerin bir kısmı eski imlâya göre c'li ve b'li şekilleriyle iki nüshada da yer almıştır. Bu harfler ünsüzler arasındaki uyumu bozduğu için ç ve p harfleriyle değiştirilmiştir.

2. Ekler

Nüshalarda hem Türkçe kelimelere hem de yabancı kelimelere gelen ekler farklı yazılışlara sahip olduğu halde tutarlı bir metin elde edilmek için eklerin Eski Anadolu Türkçesi'ne uygun düşen şekilleri göz önüne alınmış, diğer şekilleri dipnot olarak bırakılmıştır. Burada da kelimelerde olduğu gibi seçme imkânı bulunulmayan durumlarda değişikliğe gidilememiştir.

3. Yabancı Kelimeler

Arapça ve Farsça kelimeler sonlarına gelen Türkçe eklere uygun olarak yazılmaya çalışılmıştır. Aslı ince ünlü ile yazılması gereken bazı kelimeler Eski Anadolu Türkçesi'nin özelliklerini yansıtmak adına eklerinin de kalın olmasına dayanarak kalın ünlü ile yazılmıştır.

KAYNAKLAR

- Bloch, Edgard (1932). *Catalogue des Manuscrits Turcs*. V. 1. Paris: Bibliothèque Nationale.
- Bursalı Mehmed Tahir Efendi (1972). “Hümâmî ‘İznîkî””. *Osmanlı Müellifleri*. 1299-1915. Hzl. Fikri Yavuz ve İsmail Özen. C. 2. İstanbul: Meral Yay. 139.
- Çelebioğlu, Âmil (1976). *Sînâme, Sultan II. Murad Devri (824-855/1421-1451) Mesnevileri*. Doçentlik tezi. Erzurum.
- Köprülü, M. Fuad (1986). *Türk Edebiyatı Tarihi*. İstanbul: Ötüken Yay.
- Ömer Bin Mezîd (1982). *Mecmû'atu'n-Nezâ'ir*. Hzl. Mustafa Canpolat. Ankara: TDK Yay.
- Sehi Bey (1980). *Tezkire ‘Heşt Behişt’*. İstanbul: Tercüman 1001 Temel Eser Yay.
- Timurtaş, Faruk K. (1994). *Eski Türkiye Türkçesi XV. Yüzyıl Gramer-Metin-Sözlük*. İstanbul.
- Timurtaş, F. Kadri (1961). “Şeyhi ve Çağdaşlarının Gramer Araştırmaları”. *TDAY*: 55-56.

SI-NÂME-İ HÜMÂMÎ

Bi'sim'il'llâhi'r-rahmân'r-rahîm

[me fâ 'î lün | me fâ 'î lün | fa 'û lün]

1. Bi-ismi' l-Vâhidi' r-Rabbi' r-Rahîmi
Ta'âla' llâhu zü' l-menni' l-Kerîmi
2. Kadîm ü Kâdir ü Settâr u Mü'min
Şehîd ü Mâlik ü Hayy u Müheymin
3. 'Azîz ü 'Âlim ü Rahmân u Hallâk
Mü'în ü Nâzır u Hallâk u Rezzâk
4. Hüve' l-evvel hüve' l-âhir hüve' l-hû
Hüve' l-bâtın hüve' z-zâhir hüve' l-hû
5. Zihî bâtın ki ne ma'nîde zâhir
Zihî evvel ki ol durur hem âhir
6. Zihî Sâni' ki sun'ından bulup fer
Olur bir nutfe insân katre gevher
7. Zihî zâhir ki bâtındur zuhûrı
Zihî bâtın ki zâhir sun'ı nûrı
8. Delîli 'aklı bu kim bile hâlet
Ki istidlâl-i 'akl eyler delâlet
9. Eger az ola egerçi mevcûd eger çok
Vücûdı gayra tutarsa ta'alluk
10. Bu haşyet-ile kim oldukça ma'lûm
Ola girânın evinden o ma'lûm
11. Çü ma'lûm olısar âhir nihâdı
Anuñ dilinde mümkin olur adı
12.kendüden olursa cûdı
Ta'alluk gayra tutmazsa vücûdı
13. Aña bârî mahlûkât dirler
Vücûdı "*vâcib ü bi' z-zât*" dirler
14. Bu bir kaç emr olur pes kim mülâzım
Bu sözden "*vâcib ü bi' z-zât*"a lâzım
15. Biri budur ki 'arş olmaya zâtı

- 'Arazdan pâk ola olur zât u sıfatı
16. 'Araz zîre ta'allukdur çü cisme
Düşipdür genc bu cism-i tılısma
17. Çü ma'dûm nite cism ola ma'lûm
'Araz elbetde olur böyle ma'dûm
18. Gerek hod "*vâcib ü bi' z-zât*"uñ ayruk
Vücûdı gayra tutmaya ta'alluk
19. Mu'arrâdur anuñ zâtı 'arazdan
Müberrâdur sıfatı her 'arazdan
20. İkinci bu ki çün vâhiddür ismi
Vücûdınıñ gerek olmaya cismi
21. Ki cism eczâsı yine cismi-y-ile
Olupdur münkasım kemmiyyet-ile
22. Zihî Mâlik ki mülkinde hâlel yok
Zihî Hâkim ki hükminde cedel yok
23. Zihî Sâlik k' anuñdur evveliyyet
Anuñla bir vücûda yok ma'yyet
24. Ne zâhirdür ki bâtındur zuhûrı
Ne bâtındur ki zâhir sun'-ı nûrı
25. Ne evveldür ki yokdur ibtidâsı
Ne âhirdür ki yokdur intihâsı
26. Ne vardur kibriyâsına bidâyet
Ne lutfi bahrına hadd u nihâyet
27. Mü'essirlik vasıfından eser yok
Velî zât-ı habîrinden habar yok
28. Bulınur 'acz anuñ-çun ma'rifetde
Ki zâtı sırrı vasf olmaz sıfatda
29. Çü 'irfânında 'âcizdür her idrâk
Anuñ-çun dir denîler "*mâ 'arefnâk*"
30. Görinen san'atından dirligidür
Bilinen kudretinden birligidür
31. Ne şerh idem ki bulam zâtına reh
Ne kim dir-isem andandur münezzeh

32. Teterre zâtuhimâ yekûlün
Ta'âli şânuhu 'ammâ yüsîrrûn
33. 'Ayân kim ister olursa nihân-ver
Nihân kim tâlib olursa 'ayân-ver
34. Hudâdur var kemâlî kim degüldür
Ne kim dirsem hem oldur hem degüldür
35. Bu mevcûdâta vâcibdür çü bi' z-zât
Vücûdî varlığını kılur isbât
36. Ki içi pür olunca âdemîler
Deñizde kendüden gitmez gemiler
37. Bu mevcûdât özinden olmaz icâd
Ki var her varı dakı kılan irâd
38. Gerekdür her eserde bir mü'essir
K' ola te'sîr kılmaklığa kâdir
39. 'Amel kılmaga pes bir 'âmil gerekdür
Belî her fî'le bir fâ'il gerekdür
40. Ne nakş ola k' anuñ mânisi yokdur
Binâ hiç var mı kim bânîsi yokdur
41. Belî rûşen durur bu şems-i hâver
Degüldür kendü kendüden münevver
42. Bu kutb-ı sâkin ü bu necm-i seyyâr
Bu sahn-ı kâyim ü bu çarh-ı devvâr
43. Bu turan yirler ü dönen felekler
Bu cinn ü ins ü şeytân u melekler
44. Bu 'arş u ferş ü bu meydân-ı 'âlî
Ayuñ geh bedri vü gâhî hilâlî
45. Kadîm olmaduğı bu kârübâruñ
Bekâsı olmaduğı rûzigâruñ
46. Bu cerr-i âsumân u sahn-ı gabrâ
Ki olmuş biri pest ü biri bâlâ
47. Bu dörd erkân-ıla bu altı şeh-reh
Bu tokuz hakkı-y-ıla yidi hem-reh
48. Bu kış u yaz u bu şâm u seherler
Mü'essir varlığındandır eserler

49. Emîri var belî bu tahtgâhuñ
Bu kamu sun'idur şol pâdişâhuñ
50. K' anuñ emri-y-iledür çarh -ı dâyim
Anuñ hükmi-ledür yir böyle kâyim
51. Hamîr-i Âdem iden kilden oldur
Mesîh-i Meryem iden yilden oldur
52. Düriden hâk u hûndan âdemî ol
Yaradan kâf u nûndan 'âlemi ol
53. Yedini Mûsinüñ beyzâ kılan ol
'Asâsın elde ejderhâ kılan ol
54. Günehsüz oda atdurur Halîlin
Viribir tutmag-ıçun Cebraîlin
55. Yirini yanar-iken gülşen eyler
'Înâyet nûrı-y-ıla rûşen eyler
56. Nişânı kudretidür Yûsuf-ı Ya'kûb
Beyân-ı hikmetidür hüzn-i Ya'kûb
57. Ta'accüb eyle gör kıyılan 'acîbin
K' ider meshûr kendüzinüñ habîbin
58. Bitürür serve dârû kim alur hûş
Düzer niş-ile şehri şekkerin nûş
59. Dikenden gül kamışdan şekker eyler
Sadefden dürr ü taşdan gevher eyler
60. Semâyı ki kılur yir bigi pür-jeng
Ki ider sahn-ı gabrâyı semâ-reng
61. Bahâr-ıla bezer geh gül-sitâni
Hazân-ıla bozar gâhî cihâni
62. Çü lutfından irişe 'âleme fer
Cihân cennet olur çün havz-ı kevser
63. Kaçan kim sun'ı virür kuvvete kut
Bitürür taşda la'l agacda yâkût
64. Güli ki tâze vü rengîn-ter eyler
Bozar geh nüshasını ebter eyler
65. Çü hâkimdür kamu hikmet anuñdur

- Kadîr oldur ki her kudret anuñdur
66. Ne hikmetdür ki bürhânı belürmez
Ne deryâdur ki pâyânı belürmez
67. Ne kudretdür bu kim hikmet nedür
Ne hikmetdür bu kim san'at nedür
68. Bu kamu yok olıcak var oludur
Her işde fâ'il-i muhtâr oludur
69. Gören "'aynü' l-yakîn " bu mâcerâyı
Ne cân-ıla diye çün ü çirâyı
70. Ne var peydâsa sun'ı 'ilmi sırdur
Sıfatı gerçi biñdür zâtı birdür
71. Kamu sîmurglar irmez bu sırta
Komaz bol gayreti tevhîd-i gayra
72. Yog-ısa kıl nazar gözgüñde ger pâs
Ki sen hû dirsen ol dir "eyyühe' n-nâs"
73. 'Acâyib güft ü gûdur hây u hûdur
K' iki 'âlem o bir hûdan toludur
74. Ta'addüd 'âlem-i kesrettedür pes
Bu vahdetde ikiligüñ sözün kes
75. Bu bâbuñ kim ki "fethu' llâh" fazlın
Bilür bir niçe biñ a'dâduñ aslın
76. Çü biñlik yüzlik olmaz ola takdîr
Arada nesne kalmaz ille kim bir
77. Tapulan bir ikidür gerçi mihrâb
Pür olmuş bir deñizden niçe biñ tâb
78. Güneşden câma tokundukça pertev
Düşer çün 'aksi reng-â-reng olur ev
79. Ki her bir sırçada bir dürlüdür reng
Görinür bir ziyâda niçe biñ reng
80. Ne yüzdür gör ki görmez anı gözler
Anuñdur niçe biñlü niçe yüzler
81. Derûn-ı cân u bîrûn-ı cihândur
Ne peydâdur ki her gözden nihândur

82. Göz anı gözler ü görmez ne gözler
Dil anı söyler ü bilmez ne söyler
83. Egerçi yolda turmuş gösterür yol
Velî bilinmez ol kim kandadur ol
84. Nihândur zâtı peyzâdur kemâli
Ta'âlâ' llâh zihî nûrî ta'âli
85. Hamuş olmuş durur gûyâlığından
Nihân olmuş durur peyzâlığından
86. Habar penhânlığından hazretidür
Eser peydâlığından san'atıdur
87. Kalupdur rûh-ı kuds emrinde hayrân
Olupdur 'akl-ı kül 'ilminde nâdân
88. Sıfatı bî-çü gûne zâtı bî-çûn
Kemâli bî-kem ü ef'âlî mevzûn
89. Mu'arrâdur bu cân zikr itdüğinden
Müberrâdur gönül fikr itdüğinden
90. Arı zikr itdüğinden her cehûlüñ
Biri fikr itdüğünden her 'ukûlüñ
91. Münezzehe zâtı bâkîsi fenâdur
Mu'allâdur "*ale' l-'arş istivâ*" dan
92. Egerçi şeş cihetde râh olupdur
Dü 'âlem "*semme vechu' llâh*" olupdur
93. Cemî'i halk aña kılursa tâ'at
Çü yokdur eksigü olmaz riyâdat
94. İki 'âlem tolarsa küfrdür hem
Kemâlından kim olmaz zerrece hem
95. Kamudan lâ-büd isti'lâsı vardur
Anuñ-çun şöyle istignâsı vardur
96. Yaratmaklıkda çün kim yâri yokdur
Katında lâ-cerem mikdârı yokdur
97. Bu istignâ ile gör ol Hudâvend
Ki yokdur birliğine misl ü mânend
98. Girü yâd eylemez himmetlerinden
Pür eyler 'âlemi ni'metlerinden

99. Dilerseñ itmeye ni'metlerin kem
Hümâmî şâkir ol "*v'allâhu a'lem*"
100. Dilüñ tut aç gözüñi diñle gûşi ol
Ki ya'nî 'aczüñi bilüp hamûş ol
101. Senâsın sunma başa iltmege el
Ki "*lâ-uhsî senâen*" didi mürsel
102. Bilürler cümle birdür varı ol zât
Ne hâcet söylemek 'ars eyle hâcât
103. İder isbât delîl vahdâniyete
Bârî ta'âlâ "*celle ve 'alâ*"
104. Belî her şeyde var durur bir âyet
K' anuñ varlığına [ider] delâlet
105. Ve fî külli şey'in lehu âyetün
Tedüllü 'alâ ennehu vâhidün
106. Delîl-i naklî kim tevhîde haddur
.....
107. Vücûdı kim irak kemmiyyet andan
'İbâretdür belî eniyyet andan
108. Irakdur "*vâcibü bi'z-zât*" dan ol
Olur hod 'ârız olan cümle melûl
109. Ola eniyyet-ile ittihâdı
Ç' anuñ eniyyetinüñ infirâdı
110. Şol eniyyetde kim mâhiyyet olur
.....ol.....
111. Vücûduñ gayrına lâ-büd bu tevcîh
İder zâtından anuñ
112. Ki mümkindür ne kim olmuş olası
Vücûdı vâcibinüñ mâ'adâsı
113. Ne mümkün var-sa imkâniyyetinüñ
Vücûdı gayrıdur mâhiyyetinüñ
114. Beşinci bu gerekmez vech çün yok
K' o gayra tuta gayr aña ta'alluk
115. Bu ma'nîden ki bulalar ma'iyyet
Olalar bes biri birine 'illet

116. Çü her sultân ola tâhir makâluñ
Beyânı pes ne hâcet bu mecâluñ
117. Budur altıncı kim Bârî ta'âlâ
Gerekdür bu ta'allukdan müberrâ
118. Ki kendü vâcib ola gayrı mümkün
Ta'alluk bir birine tuta lîkin
119. Bu ma'nî bu degül kim bi' l-hakîkat
Ola her birisi birine 'illet
120. Yıdinci bu gerekdür kılmakda takdîr
Ola ol vâcibü bi' z-zât-ıla bir
121. Bulınup "*hâşe li' llâh*" ger şerîki
Eger bir olmayup olursa iki
122. Ya biri birine bî-keyf ü bî-kem
Müşâbih ola her vech-ile her dem
123. Eger külli vücûh-ıla müşâbih
Olursa müstefil-iken be-nefih
124. Bilinmez bâtil olur pes ta'addüd
İkilik sâbit olmaz anda lâ-büd
125. Mahall-i vahde bu hâlm bir iden
Hulûl itmek muhâl olur sivâdan
126. Ve illâ ger muhâlif ola teşbîh
Yine zâhirde bâtildur bu tevcîh
127. Ki dahl itmez bu fazl u 'ârızıyyet
Hakîkat zât-ı küllinden hakîkat
128. Ki zîrâ "*fazl-ı 'ârız bi' l-fevâsıl*"
Olur mevcûd olmaklıkda dâhil
129. Bu vakti ola kim kemmiyyet ola
Vücûdı 'ârızî mâhiyyet ola
130. Anuñ hod birdür ü feyz-i vücûdı
Didüñ mâhiyyeti-y-ile vücûdı
131. İkilikden münezzehdür çü zâtı
Ahaddur pes ki bu ism-i sıfâtı
132. Ger anuñ gayrı olaydı arada

Varurdu yirler ü gönül fesâda

Kemâ kâla' llâhu ta'âlâ "*lev kâne fihimâ
âlihetün illâ' llâhu lefesedetâ*"

[me fâ 'î lün | me fâ 'î lün | fa 'û lün]

133. Olurdu her birinüñ bir merâmı
Cihânuñ hiç olamaz-ıdı nizâmı
134. Nizâm andan bulupdur sun'-ı 'âlem
Ki birdür Sâni'i "*v'allâhu a'lem* "
135. Ulûhiyyetde çün yokdur şerîki
Dimek bes küfrdür ol bire iki

Der-Münâcât-ı Bârî Ta'âlâ celle ve 'alâ

[me fâ 'î lün | me fâ 'î lün | fa 'û lün]

136. Hudâyâ çün kuluñam ben kemine
İrür her 'ilmümi "*'ayne' l-yakîn*"e
137. Kamu 'isyânuma tevfiik senden
Bu taklîdüme vir tahkîk senden
138. Kara yüzümi fazluñ-ıla ag it
Beni bu mâ u menlikden irag it
139. Müberrâ olıcak cânım sıfatdan
Münevver eyle nûr-ı ma'rifetden
140. Hevâya salma cân murgın hevesde
Ki bî-per kalmaya [ol] kafesde
141. Yüzümi nûruñ-ıla rûşen eyle
Yirümi zahmetüñle gülşen eyle
142. Mezîd it rûh-ı ferdâniyyetüñden
Pür eyle sıdk-ı vahdâniyyetüñden
143. Dalâletden komagıl olmaga kem
Ki tâ okınmaya şânımda bil hem
144. Halas it cân-ı nefis âfetlerinden
Berî kıl bu cihân zahmetlerinden
145. Sözümü zikr-i zâtuñdan ter eyle
İçimi fikr-i şevkuñdan pür eyle

146. Ecel câmi başumdan alıcak hûş
Dilüme aduñ itdürme ferâmûş
147. Şu dem kim dem tutıla huşk ola leb
Ter eyle âb-ı rahmetden yâ Rab
148. Musallat olıcak şeytân zeleden
Hafizâ hıfz it îmânım halelden
149. Sorıcak anda "*men rabbüke mâ dîn*"
Çü sensin anda sen virile telkîn
150. Ki telkîn olmaz-ısa senden ol dem
Ne dir yüz biñ dil-ise ola ebkem
151. Kaçan kurılsa 'adlûnden terâzû
Günâhuñ keffesine virme bâzû
152. Bekâda zinde göstergil giderken
Civârı "*cennetü' l-me'vâ*"da mesken
153. Belâ seylâbına lutfuñı sed kıl
Hatâ gark-âbına düşdüm meded kıl
154. Beyân itmekde vasfuñdan ma'ânî
Tutarsa "*ukda vâhlül min lisânî*"
155. Dilümi sözde lâl itme fasîh it
Bu sarfuñ cümle mu'talden sahîh it
156. Beyânım ref'ına zamm it sevâbum
Ki tâ kesr olmaya bu feth-ü bâbum
157. Zebûrında sözümuñ eyle düz 'ûd
Ki aña yine dem-sâz ola Dâvud
158. Bu dil-zâdumda redde komayup yol
Murâd ol şehzâdenüñ katında makbûl
159. Ki tolsun bakdugunca gözleri nûr
Hem olsun okıdukça göñli mesrûr
160. Sözüñ hûbını göster gizle nahsın
K' ide ahsen görüp ihsân ı tahsîn
161. Giryem odınadur çün kim kerem kıl
Katında kadr bigi muhterem kıl
162. Çü terdür tâze gül bigi bu defter

- Tamâm itdür koma evrâkın ebter
163. İlahî kılmışam 'isyân hadsuz
Katı çehâra kılmışam mededsüz
164. Günâhum ger hem okır defterümden
Katında sermesâr olam şerümden
165. Şikeste hayrda şerde dürüstem
Her işde çâbük tâ'atda süstem
166. Ne 'özüüm var ki 'arz idem katuña
Ne yüzüm var ki varam hazretüñe
167. Ararsam ki olmuş ola hayr çün sarf
Bulınmaz cümle dîvânumda bir harf
168. Eger pür nefsi şerîrem şerem kat
Sayarsam bir varakdan niçe biñ hat
169. Revâdur örter-iseñ hem günâhum
Ki ben kiçiyem uludur günâhum
170. Eger kahr idesin Kakhâr sensin
Veger 'afv idesin Gaffâr sensin
171. Muti'am hükmiñe hikmet seniñdür
Çü Kâdîrsin kamu kudret seniñdür
172. Görürem lutfuñı ni'metlerüñden
Umaram lutfuñı rahmetlerüñden
173. Revâdur lutfuñ ol dem çünki 'âsî
Latîfâ lutf idüben vir halâsı
174. Görinür gerçi "*lâ-te'men busû*"dan
Ümîdüm üzmezem "*lâ-teye'su*"dan
175. Egerçi mücrimem nâdân degülem
Saña şirket katanlardan degülem
176. Ne var 'isyânuma olmaz-sa tedbîr
Bilürem ki suçum biñdür bir
177. Toludur gerçi kim göñlüm riyâdan
Degüldür hâli sarf-ı kibriyâdan
178. Hudâyâ kullarıñuñ hâsı hakkı
Saña göñlindeki ihlâs hakkı

179. Sürûrî sırr-ı hakkı enbiyânuñ
Niyâz u nâz-ı hakkı evliyânuñ
180. Yidi tamu sekiz cennet hakı-çun
Tokuz eflâk biş nevbet hakı-çun
181. Bi-hakk-ı nevbet-i ihyâ-yı 'İsî
Bi-hakk-ı hikmet -i 'icâz-ı Mûsî
182. 'Ulûm- ı "'âleme' l-esmâ" hakkı-çun
Çü Âdem ü 'ismet-i Yahyâ hakkı-çun
183. Cebînüñ hakkı kim kılduñ anı pâk
Anuñ hakı ki didüñ aña "*levlâk*"
184. Anuñ güftündeki ol mihr hakkı
Saña cânında olan mihr hakkı
185. Şerîrûñ nefî kılan lâ hakkı-çun
Seni isbât iden ilâ hakkı-çun
186. Hümâmîye günâhından çeküp sed
Kuluñdur rahmetüñden eyleme red
187. Yakup 'ışk odına kalbin hâs it
Hevâyi kıl 'ışkından halâs it
188. Añılmakda olıcak [benüm] adum
Hudâyâ rahmetüñden kılmaz mahrûm
189. Zi şûr-ı nefis ez-şerr-i şeyâtîn
Agsinâya gıyâsü' l-müstagsîn

**Fî Na'tı Seyyidi' l-Mürselîn Muhammedu' l-
Mustafâ Salla' İlâhu 'Aleyhi Ve' s-Sellem**

[me fâ 'î lün | me fâ 'î lün | fa 'û lün]

190. Çü ol Hallâk-ı 'âlem bir ü Gaffâr
Diledi k' ide gizlü genci izhâr
191. Dü 'âlem hilkiyyatı urmadan el
Mahabbet pertevi nûrından evvel
192. Yaratdı lutfi-la bir pâk rûhı
Ki kıldı 'âlemi anuñ fütûhı
193. Yaratdı pâk çün halk itdi Yezdân
Pes itdi mebde-i ervâh-ı insân

194. Çü ol rûh oldı hem ervâha menşe
Kalan mahlûka ervâh oldı mebde
195. Bes itdi halk bu halk-ı cihânı
Resûl idinmek-içün kendü anı
196. Yaratdı ced-be-cid nûrın "*ma'ü ' l-ced*"
Ki 'Abdu' llâhı kıldı aña vâlid
197. Çü ol cân cevheri geldi vücûda
Dü 'âlem halkı geldiler sücûda
198. Anuñ adını Bârîden eb ü ced
Çü ilhâm oldı kodılar Muhammed
199. Muhammed dinmedin 'âlemde adı
Vücûda gelmedin cism ü nihâdı
200. Yog-iken halk-ı 'Abdu' llâh hiç had
Ahad komışdı adın anuñ Ahmed

Ebû 'an ced ismuhu Ahmed

[**me fâ 'î lün | me fâ 'î lün | fa 'û lün**]

201. Zihî dür-dâne-i dürc-i nübüvvet
Zihî seyyâre-i burc-ı fütüvvet
202. Hudânuñ sâdıku' l-kavl u emîni
Cihânuñ "*rahmeten li' l-'âlemîn*"i
203. Emîr-i seyyid-i sâdât-ı 'âlem
Sipâh-sâlâr-ı mevcûdât-ı 'âlem
204. Eşigi dîn erinüñ hâne-kâhı
Deri "*rûhu' l-emîn*"üñ secde-gâhı
205. Cihân ol bezm-gâhuñ cur'a-nûşı
Felek bu hâne-kâhuñ hırka-püşı
206. Vücûdı seyyididür kâ'inâtuñ
Anuñ-çun mefharıdur cümle zâtuñ
207. Celâlı dîni bigidür muhalled
Hisâlı adı bigidür Muhammed
208. Hakâyık-dân-u esrâr-ı hakîkat
Hükûmet-dân-u ahkâm-ı şerî'at

209. Anuñ ikrâmına olmışdur Âdem
Bu tekrîmât-ı "*kerrem-nâ-dan ekrem*"
210. Anuñ nûrı kılupdur nârı gülşen
O nûr itdi yed-i beyzâyı rûşen
211. Mesîh olduğu hay bu rifatinden
Ki dilemişdür ola ümmetinden
212. Kelîme "*len terâni*" oldu hâsıl
"*Ev ednâ kâbe kavsyen*" aña vâsıl
213. Meger itmişdi derdi Dâvudı germ
K' iderdi âh idicek âheni nerm
214. Anuñ âhen elinde oldu-sa mûm
Bunuñ izi olupdur taşda ma'lûm
215. Bu kamu şevketi birle Süleymân
Yürir kim ola işiginde der-bân
216. Ne var olsa dü kevnüñ pâdişâhı
O leşker-gâhdandur bu sipâhi
217. Anuñ sem'ına söz irgürdise bil
Bunuñ sem'in' irürdi peyk-i Cibrîl
218. Anuñ ecri karıncadan alur dek
Baña hoş perde-dâr oldu örümcek
219. Ne var kuşlar aña tutsa tanâbı
Buña Hak sâye-bân itdi sehâbı
220. Nigîn-ile aña cin tutdı-sa yüz
Müsahhardur buña engüşterî söz
221. Bunuñ lutfi anuñ kahrından artuk
Bunuñ kahrı anuñ mihrinden artuk
223. Didi çün "*lâ-tezer*" bu oldu makbûl
Dimişdür "*innehum lâ-ya'lemûn*"ol
224. Ne var ger Yûnusa üns olsa mâhî
Bunuñ şakk eyledi engüşti mâhı
225. Bunuñ yir şemmesidür sıdk-ı Ya'kûb
Bunuñ kim sun'ı durur sabr-ı Eyyûb
226. Eger emlahligin görseydi Yûsuf

Çekerdi kendü hüsninden te'essüf

227. Hakuñ yolında sıdk-ıla virüp cân
İsmâ'il ister-idi ola kurbân

228. Ger ol cân virdi Hakuñ kurbatına
Fidâ kıldı bu oğlın ümmetine

229. Anuñ bu mu'cizâtı bu kerâmât
Resûl-ı hakdugın kılur isbât

230. Çü hak peygâmbaruñ çokdur
Bu âyet bes ki nesih-çün sebakdur

*"Hüvve' llezî ersele resûlehu bi' l-hudâ ve dîni' l-hakkı
liyuzhirehu 'ale'd-dîni küllihî ve lev kerihe' l-müşrikûn"*

[me fâ 'î lün | me fâ 'î lün | fa 'û lün]

231. Çü anuñ dînidür marziyye-i hak
N' ola ger nesh-i edyân olsa hak

232. Kılurdu "zî' l-celâl" idene ikrâm
Dir "inne' d-dîne 'inda' llâhi' l-islâm"

233. Bu dînden gayrıya her kim tuta yol
Kala hüsrân-ıla olmaya makbûl

234. Dîn anuñ dînidür bes bi' l-hakikat
Ki anuñ ümmetidür hayr-ı ümmet

235. Nesebde nisbetidür çün "mina' llâh"
Nasîbidür dü kevnüñ bes kim ol mâh

236. Hudûsa nisbet olmaz çün bu elkâb
Pes olmaz gerçi kat' olur her ensâb

237. Ezel fitratda evvel halk anuñdur
Ebed hilkatda pes her sebk anuñdur

238. Zemînüñ maşrıkından kopsa mahşer
Tulû' evvel ider ol şems-i hâver

239. Kamu 'âsîlere çün kopa sâ'at
Ol ola eyleyen evvel şefâ'at

240. Çü yokdur ma'siyyetden ihtiyâtı
Kamudan ol geçe evvel sırâtı

241. Hakuñ makbûlı bile çün tapusın

- Ol açā cennetüñ evvel kapusın
242. Zi-'âşık k' ola ma'sûk-ıla meyli
Kamudan aña öñ ide tecellî
243. Revâdur kılsa aña yidi iklîm
'Azîm oldugı-ıçun hulk-u ta'zîm
244. Kaçan kim eyde "*li-vaktı ma'allâh*"
Bu halvet-gâha yokdur kimseye râh
245. Biledüñ ümmidür çün kim medîne
Bu ma'nîden pes aña ümmi dine
246. Ne okıdur ki ümmînüñ sebîli
Olupdur fazl-ı zâtınuñ delîli
247. İçi vü taşı çün tolmış-ıdı nûr
Güneş-veş sâyeden olmuş-ıdı nûr
248. Yire düşmezdi zıllı ol emîrûñ
Ki olmaz zıllı misbâh-ı münîrûñ
249. Belî hem sâyesine râh dirler
Ki her sultâna "*zıllu' llâh*" dirler
250. Anuñ-çun şöyle 'alî oldı bu 'arş
Ki yüzün sâyesine eyledi fers
251. Sekiz cennet içinde aña bir hûr
Getürmişdi namâz içinde engûr
252. Kaçan kim sıdk-ıla tutdı açup muşt
Birer hoş çeşme oldı her bir engüş
253. Anuñ hakkında gerçi Kâdir bañ ?
Dimişdi "*mâ halaktu' l-halka levlâk*"
254. Var-ıdı çün tamâm almışdı dîni
Özinüñ "*i'tisâ minse yakîni*"
255. Velîkin yine gösterüp itâ'at
Kılur-ıdı gice gündüz o tâ'at
256. İdinürdi kıyâmı ol kadar iş
Ki tutardı mübârek ayagın şiş
257. Tutuban ser-be-ser âfâkı haylî
Cihân gerçi ki olmuşdı tufeylî

258. Velîkin Hakk-ıla kıldıukça bâzâr
Dir-id' el-fakr u fahrı itmeyüp 'âr
259. Ne sultândur ki kaçup saltanatdan
Özin miskîn iderdi meskenetden
260. Mesâkîn zehresine bulmaga yol
Du'â içinde "v' ahşurni" didi ol
261. Egerçi cümle 'âlem az eger çok
Anuñ honından oldılar kamu tok
262. Velîkin ümmeti-çün ol döküp yaş
Acıkdukça basardı bagrına taş
263. Çekerdi renc-ile görmeklige genc
Bulırdı hâsıl olmaz genc bî-renc
264. Aña hod irişüp fazl-ı ilahî
Dü kevnüñ olmış-ıdı pâdişâhı
265. Bu ni'metlerde cem' eylerdi fikrin
Kim itmezdi mezîd oldukça şükrin
266. Zihî ni'met zihî şükr ü zihî dem
Zihî sıdk u safâ kim olmadı kem
267. Zihî rütbet zihî i'zâz u ikrâm
Zihî in'âm ki olmış durur 'âm
268. Zihî eltâf u ihsân u mürüvvet
Zihî şefkat ki bulmuş andan ümmet
- [me fâ 'î lün | me fâ 'î lün | fa 'û lün]**
269. Elâ iy mazhar-ı lutf-ı ilahî
Kamu 'âsîlerüñ püşt ü penâhı
270. Seni bildük hakîkat hak resûlı
Hümâmî kulınuñ olsun kabûlı
271. Çü cürmüm câna itmişdür tabı dık
'İlâc it baña iy üstâd-ı Hâdık
272. Hidâyet birle göstergil baña yol
Ayakdan düşmişemdür dest-gîr ol
273. Çekicek ümmetüñ-çün tamuya sed
Beni hem ümmetüñden eylegil 'ad

274. Şefî'-i müznibînsin müznibem hem
Şefâ'at eylegil "*v'allâhu a'lem*"

**Fî na'tı emîri' l-mü'minîn Ebî Bekr Es-sadîk razıya'
İlâhu 'anhu**

[me fâ 'î lün | me fâ 'î lün | fa 'û lün]

275. Resûluñ evvelüñ ol yâr-ı tahkîk
İmâmu' s-sâdıkîn Bû Bekr-i Sıddık
276. Şerî'at gözlemekde "*kurretü' l-'ayn*"
Refîk-i yâr-gâr sâni isneyn
277. Kamudan dîn içinde tutıcak yol
Ol "*amennâ vu saddaknâ*" didi ol
278. Çün oldu gözledi dinde sevâbı
Resûluñ evvel-i nâ'ib menâbı
279. Fidâ kıldı Hudâ 'ışkına mâlın
Resûla soñra çift itdi 'ayâlin
280. Şu deñlü dökdi Hak yolında sîmi
Ki 'uryân oldu sarlandı kilîmi
281. Kamu ashâb cem'-iken temâmet
Nebîye geçdi ol itdi imâmet
282. Kamuya gerçi Ahmed kıldı inkâr
An' itdi sırr u rû'yetden habar-dâr
283. Hem ol Hâsıd-ı evvel ümmetinde
Hem âhirine yüz urdı katında
284. Bu dörd içre çü evvel 'adl anuñdur
Kamudan efzal oldur fazl anuñdur

**Fî na'tı emîrü' l-mü'minîn 'Ömer bin
El-Hattâb razıya' İlâhu 'anhu**

[me fâ 'î lün | me fâ 'î lün | fa 'û lün]

285. İkinci zübde-i yârân-ı ashâb
'Ömer bû' l-fazl u 'adl ibn Hattâb
286. Hakîkat 'âleminüñ zü funûnı
Şerî'at şehrinüñ reh-nümûnı

287. Mu'âvin olsa evvel hakka el-hak
Şerî'at birle dîn tutmazdı revnak
288. İderdi gice gündüz Hakka takdîs
Kaçardı gölgesinden lâ-büd iblîs
289. Biş on günlük yire idüp ser-âgâz
İrerdî menber üstinden ol âvâz
290. Irakdan heyet-ile pür-dalâlet
Hak aña eyle virmişdi mahâbet
291. Ki gelse cümle kâfirler katına
Bakamazlardı anuñ heybetinde
292. İdüp 'adl eyle olmuşdi nesnem kem
K' o bir kem katredür deryâyı kulzüm
293. Eger hatm olmasa Ahmed'de bayık
Nebîlik olurdu aña lâyıık
294. Çün oldu hûn-ı pir-i Bû Kuhâfe
Ol oldu sâbit ü dârü l-hilâfe

**Fî na'tı emîrû' l-mü'minîn 'Osmân İbn 'Affân
razıya' llâhu 'anhu**

[me fâ 'î lün | me fâ 'î lün | fa 'û lün]

295. Üçünci câmi'-i âyât-ı Kur'ân
Emîr-i hilm 'Osmân İbn 'Affân
296. Güzîn hvoca-i kevneyn oldur
Güyâ gönîlde "zî' n-nûreyn" oldur
297. Aña hilm u hayâ olsa musavver
Bu zu' n-nûreyn olur-ıdı enver
298. Çü zâtı mazhar-ı hilm ü hayâdur
Sıfatı bes ki hayr-ı asfiyâdur
299. Hayâyı şöyle kim ihyâ iderdi
Resûl andan pes istihyâ iderdi
300. Anuñ cehdi-le çün cem' oldı Kur'ân
Pes itdi kendüzin ol yola kurbân
301. Komışdı başını meydân içinde
Ki âhir garka vardı kan içinde

302. Aña irmişdi reng "sıbgatu' llâh"
Ki kanı "sıbgatu' llâh" oldu nâgâh
303. O gevher ara yirden olmaga güm
Okındı "*fâkbelûhüm fâktülûhüm*"
304. Şühûd idinür Kur'ân-ı mecîdi
Şerî'at yolunuñ oldu şehîdi

**Fî na'tı emîri' l-mü'minîn 'Alî ibn Ebî Tâlib kerema'
llâhu vechu**

[me fâ 'î lün | me fâ 'î lün | fa 'û lün]

305. Şucâ'-ı dîn dördüncü 'Alî hem
Resûlu' llâh kim oldur püser-i 'âm
306. Hakîkat taht-gâhınıñ emîri
Şerîa't menşedesinüñ nerre şîri
307. Hakâyık mahremidür kim tapusu
Olupdur 'ilm şehrinüñ kapusu
308. Safâ vü sıdk ilinüñ şehriyârı
Sehâ meydânınıñ çâbü-k-süvârı
309. Göñülden çünki olmuş meyili
Sa'âdet tıflınıñ olmuş tufeyli
310. Çü irmezdi anuñ göñline nevâs
Revâdur pes dönerse "*efzalü' n-nâs*"
311. Veribdi Hakk'a göñlinde niyâzı
Ki ol nâz ehli kılur-ken namâzı
312. Olurdı şöyle müstagrak be-dîdâr
Ki peykân çıkdı olmadı habar-dâr
313. Huzur u bâtını var-ıdı zâhir
Ki cân virdi namâz içinde âhir
314. Çü vardur vechü tevcihine râh
Revâdur dirler-ise "*kerrema' llâh*"
315. N' ola her yirde ger bulsa takaddüm
"*Bi-eyyihim iktedeytüm imtedeytüm*"
316. Olardur çünki dîn milkinde hâkim

"Selâmu' llâhi cemi'an 'aleyhim"

Der-Sebeb-i Nazm-ı Kitâb Berâ-yı Devlet-Me'âb

[me fâ 'î lün | me fâ 'î lün | fa 'û lün]

317. Meger bir dem ki bu nûrân-ı 'âlem
Ziyâsuz zulmet olmuş-ıdı der hem
318. Cihânuñ olmuş-ıdı hâl-ı dem-cûr
Ferahdan gussalu gönül bigi dûr
319. Hasûduñ tab' bigi hûr u hîre
Hasîsüñ gönli bigi tünd ü tîre
320. Felek bir yirde yakmış-ıdı kandîl
Bu zulmet olmagı-çun nûra tebdîl
321. Çü 'İsî zühreye germ-idi bâzâr
Olurdu müşteri cândân hırîdâr
322. Kalem almış eline kâtib ol tir
Diler derd ehli hâlın kıla tahrîr
323. Elinde hançerin tutmuşdı merrîh
Felek çarhına beñzer tok-ımış mîh
324. Ki dönmeklige bu çarhuñ yüzi yok
Anuñ-çun gicesinüñ gündüzi tok
325. Ne deñlü kim iderdi cehd u telbîs
Göge çıkmaga bulımazdı iblîs
326. Aşaga kimse azgun bulmayup gül
Melek azdurmaga olmuşdı meşgûl
327. Kimesne serden olmazdı müfessir
Meger kim yine "'âlim 'âleme' s-sır"
328. Olup hâl ehli her ahvâle mahrem
Cihândan kîl ü kâl olmuş-ıdı kem
329. Pes ol gice gönül ser-mest ü şeydâ
Dilerdi k' ide cân sırrın hüveydâ
330. Cefâlar yolda cânda hâr u haslar
Hevâlar başda gönülde hevesler
331. Dilümde şî'r-i şîrîn şeker-âmîz

- Gözümde ter-hayâl haddi gül-rîz
332. Olupdı gözüme bî-zârlık hû
Meseldür 'âşık olan görmez uyhu
333. Hayâlın gözde komışdı güzeller
Dir-idüm şî'r-i ter şîrîn gazeller
334. Okırdum 'âşık olduğın Ferah-şâd
Yazardum Husrev ü Şîrîn ü Ferhâd
335. Dem-â-dem dimek ü yazmakdı işüm
Hayâl-ı yâr-ıdı halvetde işüm
336. Dilümden gitmez-idi kavl u akvâl
Düşüp akvâle bilmezdim nedür hâl
337. Getürürdüm geçen ahvâlî zikre
Bu zikr içinde gönüm vardı fikre
338. Tefekkür birle bir dem hiç idüp baş
Başın kaldırdı didi iy karındaş
339. Çü bülbül sin bu dem cûyâ gereksin
Çün hâmûşsin gûyâ gereksin
340. Sözüñde gerçi var şekker-sitânlık
Sata gör tûtisin şekker-zebânlık
341. Bu nakşuñ eyler nakkâşâne resmin
Söz-ile bagla her gencüñ tılsımın
342. Felek 'arşında vasîdür çü kürsî
Ura gör cilve iy tâvus-ı kudsî
343. Hümâsın olı gör sayduñda şeh-bâz
Ur ol kudsî hevâdın yaña pervâz
344. Niçe şî'rin okursın Ahmedîñüñ
Olursın tıflı harf-i ebcedinüñ
345. Niçe Şeyhîden istersin makâle
Ki tâ def' ide gönülde melâle
346. Çü vardur sende zemin-i tabi'at
Niçün pes niçe çekmeklik zarûret
347. Kadem bas bagla bilüñ kalma mühmel
Dilüñ sütürde depret olma kâhel

348. Çü vardur yok dime varuñdan artuk
Düriş ceħd-ile mikdâruñdan artuk
349. Ko bir resmi ki bozılsa tılısmuñ
Anuñla añıla 'âlemde ismuñ
350. Uçıcak bu kafasda murg-ı cânuñ
Belürsüz olmasun nâm u nişânuñ
351. Velîkin çoĝ uzatma muhtasar kıl
Bozılmasun ki nakş fi' l-hacer kıl
352. Mümill olur çü itnâbü' l-cevâz
Muhil olmasun olsun gerçi imcâz
353. Niçe bunuñ bigi ahbâr u tahbîr
Zubân-ı hâl birle kıldı takrîr
354. Didüm bu söz didüğüm gerçi hakdur
Eger tekrâr idersem hoş sebakdur
355. Velîkin söz dimege hoş [gele hâl]
Kim ola bu dil ü cân "fârigü' l-bâl"
356. Benüm hod sen bilürsin cümle hâlüm
Dilüm depretmege yokdur mecâlüm
357. Çü bir dem bulmazam gamdan ferâgat
Ne yirden gösterem sözde belâgat
358. Yüregüm od içinde gözlerüm ter
Safâ cânümde yok göñlüm mükedder
359. Gamında hâtırum bu rûzigâruñ
Perişân nite kim zülfeyn yârüñ
360. Belâlar 'akdesinde bagladı dil
Ne tedbîr-ile olsun bu müşkil
361. Dahı buyurdı bu 'özüüm kavîdür
Ki bu 'özüñ o 'özümden kavîdür
362. Ki çok sözler dimişlerdür efâzıl
Husûsâ bir zamân ol iki fâzıl
363. Ki biri Şeyhî biri Ahmedîdür
Olarda her sa'âdet sermedidür
364. Olardur fazl ilinüñ şehriyârı
Fesâhat milkinüñ çâbük-süvârı

365. Bu bahruñ evvelin gavvâsı anlar
Aña getürdi dür-i hâsı anlar
366. Kemâla irdi birinde fesâhat
Birinde hatm olmışdur melâhat
367. Biri perverde-i mîr-i zamândur
Biri makbûl-ı şâh-ı Germiyândur
368. Kalupdur bu fesâhat birle bârî
İkisinüñ iki hoş yâdigârı
369. Kimüñ cânı ola kim depredüp dil
Dirile anlaruñ katında kâmil
370. Ya anlar var-iken kimdür ki eydem
Ki söz lafzında ma'nîden ura dem
371. Husûsâ kim bu ben bi-çâre kemter
Ne fenn-ile düzem dîvân ü defter
372. Hevesden şu hevâda k' uça şeh-bâz
Ne perr-ile ura her karga pervâz
373. Yaraşmaz söylemek cânlar katında
Bu mûra ol Süleymânlar katında
374. Didi bu sözi ko kim söz degül bu
Ki hoş gelmez dimâg u câna bu bû
375. Egerçi râst dirsın ol iki er
Ne söz didi-se düşdi nâzük-ter
376. Velî sen dahı görme kendüñi hor
Meseldür bir avuç su dahı yüz yur
377. Ne var anlarca yog-ısa kemâluñ
Olardan gayrdan yigdür makâluñ
378. Çü bülbül olmaya gülşende besdür
Çe kâruñ zâga dahı hoş nefesdür
379. Dirsın "*hamdu' llâhi*" mürdelenme
İgen miskinlenüp efsürdelenme
380. Ola kim sende bir gün tutasın çağ
Ki olmaz arkasından devlet ırag
381. Okındugınça kuluñdan makâle

Bilürem hayli kâbilsin kemâle

382. Didüm var egerçi sözüñde nasîhat
Uruban bu nasîhat birle niyyet
383. Düzeydüm gonca-veş bir dürlü defter
K' açanlar tualardı gül bigi biter
384. Ki bir meydâna zi-cevlân ideydüm
Ki "*rûhu' l-kuds*"i ser-gerdân ideydüm
385. Döneydüm nâme kim çalduka sâzı
Tutaydum Isfahân-ıla Hicâzı
386. Velîkin kanı bir ehl-i dil hem-dem
Ki tergîb itdüre bini dem-â-dem
387. Çüolmaya kim ola mergûb
Bulınmaz tâlib olmayınca matlûb
388. Her kumâşa kıymet olmaz müşterîsüz
Güher bir pâre taşdur gevherîsüz
389. Tutam kim ben düzem elhân-ı Dâvud
Çü ger dür gûş eylemez sûd
390. Durayın gerçi bu devrân içinde
Yigâne dîrler 'irfân içinde
391. Bakasın degme Türkî câhil âdam
Makâm-ı ehl-i delilüñden urur dem
- [me fâ 'î lün | me fâ 'î lün | fa 'û lün]
392. Velî sanur göricek 'ilm çün yok
Sadefdür dânesini akça boncuk
393. Cihân içi olursa toptoludur
Sanur har mühre itmez hokkasın pür
394. Hümâyı sayd iderse serçe sanur
Yabanda la'l bulsa sırça sanur
395. Çü dimez ulular cânuña rahmet
Neçün cânuma virem dürlü zahmet
396. Çü itmez şâh minnet cân içinde
Neçün cân oynayam meydân içinde
397. Neçün cânuma kılam cehd horsend

Çü kılmaz kimse ihsân itmez ahsend

398. Hele el-kıssa gidüben karârüm
Bu baht-ıla geçerdi rûzigârüm
399. Çü esbâbuñ biri yog-ıdı elde
Tururdum göñlüm-ile bu cedelde
400. Tabî'at cehd idüp geldükçe çûşa
Komazdum gelmege sözde hurûşa
401. Bunuñ üstine geçdi hayli eyyâm
Ki puhte olmadı bu fikret-i hâm
402. Aña degin ki takdîr-i ilahî
Baña taş itdi bu devletlü şâhı
403. Ki her ma'nîde zâtı câmi' olmuş
Komış her işi 'ıyşa kâni' olmuş
404. Gurûr-ı hüsnî vü şâh-ı cevânı
Safâ vü 'ıyş u nûş u şâdümânı
405. Hayâ vü hilm ü eltâf u sehâvet
'Atâ vü hüsn ü ihsân u zarâfet
406. Kamusı olmuş ol şehzâdede cem'
Cihânı rûşen itmiş nite kim şem'
407. Bu fazl-ıla beni idüندی mahrem
Kıgırdur sohbet itdükçe dem-â-dem
408. Nazîri yok durur 'irfân içinde
Ki saklar her sözümi cân içinde
409. Çü ol şehzâdeden oldu işâret
Hemîn-dem irdi göñlüme beşâret
410. Ezelden çün var-ıdı himmetinde
Dahı kalmadı bir 'özüüm katında
411. Hemîn dem Hakka kıluban niyâzı
Düzetdüm nagme-i nev-rûze-sâzı
412. Anuñ adına çaldum bir kefi dest
Ki kıldum cümle-i 'uşşâkı ser-mest

**Der-Medh-i Mahdûm-ı A'zam ve Yigâne-i Zamân
Dâvud Çelebi-i Kâmurân**

[me fâ 'î lün | me fâ 'î lün | fa 'û lün]

413. Ne şeh Hurşîd-i eflâk-i ma'ânî
Ki seyrângâh-ı kadr-i 'arş-ı 'alî
414. Vefâda Haydar u 'işretde çün Cem
Sehâda Hâtem ü erlikde Rüstem
415. Firîdûn-ferr u dâr-â-dâr u Cem-câm
Hümâyûn-himmet ü İskender-encâm
416. İmâret-i bag içinde sanevber
Vezâret gülşeninde gonca-i ter
417. Kemâlâtun nişânı her sıfatda
Ma'ânînuñ beyânı ma'rifetde
418. Hayâda dörd imâmuñ yâdigârı
Sehâda yid' atanuñ iftihârı
419. Hısâlı Ahmed ü ef'âlî Mahmûd
Müsemması Süleymân ibn Dâvud
420. Celîlü' l-kadr u destûr-ı mu'azzam
Halîl adı özi paşa-yı a'zam
421. K' atası oldu paşalıkda meşhûr
Ol Berâhîm ibni Hayreddîn-i destûr
422. Atası gerçi fevt oldu selefden
Bu hoş dür-dâne kaldı ol sadeften
423. Budak sinsa neçün gam yiye kişi
Çün oldur cân budagınıñ yimişi
424. Şerîf olduğu bu ehl-i şerefdür
Eb u ced yirine "ni'me' l-halef"dür
425. Berâberdür katında hâk-ile zer
Hemân 'Ammî 'Alî Paşaya beñzer
426. Sehâvet pes zerâfet kim bulupdur
Ebâ 'an ced aña mîrâs olupdur
427. Cüvândur gerçi lîkin ol neyîre
Kiyâset öğredür keyvân-ı tîre

428. Olur ol 'arza kılduğınca dîdâr
Felekde müşterî cândan hırîdâr
429. İşigünden güne bu oldu 'âdet
Ki yüzümüze kor ister sa'âdet
430. Bu kânûn-ıla tutdukça hicâzı
Harâm olsun açarsa zühre-sâzı
431. Tutar gürz-i girân elinde merrîh
Tokuya tâ 'adûsı başına mîh
432. Dibîr-i tîz kalmışdur çöküp diz
Sehâsı defterin yazmakda 'âciz
433. Kamer kim na'l-vâr olur meh-i nev
Güneş yüzünden irişmezse pertev
434. Ne yire bassa atınuñ ayagı
Hilâl-i nev kılur taşı vu tagı
435. Döker per cümle perîler katında
Melekdür âdemi sûretinde
436. Sehâ kılmakda vu aytmakda nahcîr
Kati şîrânedür ol pençe-i şîr
437. Peleng şîre urdu-y-ısa ol âhû
Bakup şîrâne bir kez na'ra-i hû
438. Ne âhûdur ki şîr işkencesinden
Zebûndur kurtılınmaz pençesinden
439. Hayâsı hüsni bigi nûr-ı cândur
Cemâlî bahtı bigi nev-cevândur
440. Tokuz eflâk eserdür himmetinden
Yidi deryâ habardur miknetinden
441. Başında devlet esrâr-ı ilâhî
Yüzinde berk urur envâr-ı şâhî
442. Cihân cisminüñ olmuş cânı kendü
Şarâb-ı cennet ü gilmânı kendü
443. Özi gerçi kiçidür hulkı a'zam
Sıfatda rûh-ı kudsîdür muhayyem
444. Anuñ aslında aslîdür mürüvvet
Anuñ zâtında zâtıdur fütüvvet

445. Kemâl-ı himmeti görine der-hem
Görinmez zerre deñlü milk-i 'âlem
446. Cihânda cân bigi olmışdur ol şîr
Cihân-bahş olduğu-ıçun cihân-gîr
447. Özine çünki baht erzânı dutmaz
Dutar devrânı ol devrânı dutmaz
448. Hidâyet nûrı zâhir cünbişinden
Sa'âdet tâcı fahr eyler başından
449. Ne şehdür gör k' iderken vasfın inşâ
Gelür cân diline bu medh-i garrâ

Kasîde-i Şerîfe Fî-Medhih

[fâ 'i lâ tün | fâ 'i lâ tün | fâ 'i lâ tün | fâ 'i lün]

450. İy ki cûduñ 'âleme lutfi firâvân gösterür
Sinü bu cân u cihân içinde sultân gösterür
451. Menziletde menzili kim pâyesidür kadrinüñ
Rif'ati kim nüh felek farkında keyvân gösterür
452. Her ne düşmen kim göre düşde kılıncañ kan yudar
H'âb-ı rûşendür ki ta'bîrin perîşân gösterür
453. Hem harem oldur garaz-ıla felekde şîr-i ner
Resm-i 'adluñ kim cihân milkinde erkân gösterür
454. Her ne kâfir kim saña hasm ola kandan kılucañ
Nüh-ı kesîb 'âlemi gözine tûfân gösterür
455. Hvâce-i rây-ı hîred-mendüñ dil ü cân tıflına
Her ne deñlü müşkil iş olursa âsân gösterür
456. 'Âlemi ma'mûr idüp bârân-ı cûduñ nâzişi
Hânedân-ı buhl-ı bünyâdını vîrân gösterür
457. Gösterür cûduñ yedi-y-ile 'asâsı nereñüñ
Her ne i'câzî ki ol Mûsâ' bni 'Ümrân gösterür
458. Da'vî hem-pâ-gîre gevherlik kılıcak kılucañ
"Nas-ı kâtu" bigi rûşendür ki bürhân gösterür
459. Ay eliñi öpüben yüz sürmeg-içün izüñe
Gâh top eyler gehî kendüyi çevgân gösterür

460. İşigüñde yüz sürüp toprak koyanlar başına
Cevher-i 'izzet kapuñ topragını kân gösterür
461. Tâbişidür hüsniñüñ viren sipihre nûr-ı fer
Pertevîdür ayıñuñ kim mâh-ı tâbân gösterür
462. Hâsıl olmaz bir senüñ bigi vücûd-ı ehl-i cûd
Bunca yıllardur felek devrinde devrân gösterür
463. Zikr iderken cûdını vasf-ı kemâli lutfiñuñ
Cânuma şevk-ı ruhuñ dîdâr-ı cânân gösterür
464. Gül yüzi yâdına pes anuñ dil ü cân bülbüli
Bu gazelden nâle vü feryâd u efgân gösterür
465. Her kaçan kim la'-i cân cinnîyye fermân gösterür
Nice teshîr olmasun mühr-i Süleymân gösterür
466. Buldı kim âşüfte-dil dîvânesidür hüsniñüñ
Bend ü zindân yirine zülf ü zenahdân gösterür
467. Gonca bigi güldüğü agladuguma bârî bu
K' ebr-i nisân gün yüzün gördükçe handân gösterür
468. Haddi görindüğü zülfinde budur kim gicede
Ya'nî âteş-bâz nâzükdür gül-efşân gösterür
469. Bu ne şîrîn hvûr olur yâ Rab ki anuñ 'işvesi
Serv bigi kadd-ı refâtârın hırâmân gösterür
470. Dem-be-dem keşf itdüğü budur yüzinde burka'nın
Zülf-i kâfir kîşine ya'nî ki îmân gösterür
471. Kasd iderse cânuma gamz-ıla gamzeñ gam degül
Nûş-ı la'lüñ dem-be-dem çün çeşme-i cân gösterür
472. Ter hayâlî hüsniñüñ gitmez gözümde her gice
Müstedâm olsun katı lutf-ıla ihsân gösterür
473. Cânuma zülfüñ tolaşdukça Mogal Çîn gözlerüñ
Devr-i 'Osmânîde âyîn-i Karaman gösterür
474. Aydur-ı mış bûse-bahş idem baña her dem lebüñ
Gerçi kim itmez hele hoş 'ahd u peymân gösterür
475. Agladugum görünür güldükçe hüsniñ gözüme
Bu ki gün su burcına geldükçe bârân gösterür
476. Kim ola zulm idici gamzeñden özge bir dahı

- 'Adl bu devr içi çün ol şâhı hakan gösterür
477. Âfitâb-ı mekremet şehzâde-i şâh-ı habîb
Kim kemâl-ı bezl cân bağı gülîstân gösterür
478. Adı Dâvud u cemâlî Yûsuf u hulfi Hasen
Kendü 'Îsî ille kim hükm-i Süleymân gösterür
479. Hey ne şâh olur k' anuñ cûd-u sehâsı hırmenî
İy niçe dermândeler derdine dermân gösterür
480. Şîrler döker yire tâvus-ı kudsîler bigi
Çün semendine süvâr oldukça cevân gösterür
481. Her sıfatda sîreti Hasana ma'nî öğredür
Her nazardan dikkatı Sehbâna 'irfân gösterür
482. Nagme-i kânûn 'uşşâk-ı muhayyer dil kılur
Çün 'irâkuñ bâz-geştinden ısfahân gösterür
483. Lutf u ihsânı vü in'âmı dil ü cân gözine
Hüsn hulfinuñ kemâlin dü-çendân gösterür
484. Bu Hümâmî nice vasf itsün anuñ evsâfını
Kim ola bir bahr-ı bî-pâyâna pâyân gösterür
485. Defterinden cûdını yazmış degüldür bir varak
Niçe gündür gerçi kim medhinde divân gösterür
486. Fârisî ger dimedi-se şi'r n' ola Türkide
Şeyhî bigi şîve-i eş'âr-ı Selmân gösterür
487. Âh ilinden şol nazarsuz câhilüñ dün himmetüñ
Kim gözine cehl ü 'ilm ehlini yiksân gösterür
488. Kıymetin ehliñ ne bilsün degme bir nâ-ehl olan
Bilmeyenler gevherüñ kadrini erzân gösterür
489. Niçe kim zülfeyni dil-dâruñ nesîm-i bâd-ı subh
Turrasın gönülüm bigi silk-i perîşân gösterür
490. Niçe kim sahn-ı zemîn dâyim turur devr eylemez
Niçe kim devr-i zamân bu çarh-ı gerdân gösterür
491. Bahtı dâyim tahtı kâyim olsun ol şehzâdenüñ
Kim celâli çetrine çarh özin eyvân gösterür

Der-Şikâyet-i RûzigârVe Cehâlet ü Tahayyülât

[me fâ 'î lün | me fâ 'î lün | fa 'û lün]

492. 'Aceb âyîni var bu rûzigâruñ
Sebâtı yok nite kim misl-i yârûñ
493. Ki virür pîşvâlık degme pelîse
Açar ni'met kapusın her hasîse
494. Yürür âvâre efgân-ıla bülbül
Olur her hâr u haslar hem-dem-i gül
495. Ayagın tûtinüñ tutmuş dem-i bend
Yürür âzâde zâguñ yidügi kand
496. Semendüñ hûrışını hasdan itmiş
Hamruñ hil'atlerin atlasdan itmiş
497. Geçer 'ıyş-ıla her câhil dem-â-dem
Kemâl ehlinüñ olmuş dirlügi kem
498. Hasîse şehvetidür kuvvet-i kut
Kerîme hûn-ı dil olmuş çü yâkût
499. Hasîs urur nite kim karga pervâz
Kerîmi pây-pend itmiş çü şehbâz
500. Ne deñlü ni'met ehli varsa kâmil
Deñerseñ cümle nâkisdür ya câhil
501. Kamu anlar ki merdüm-zâdelerdür
Nite kim eşk-i çeşm üftâdelerdür
502. Şolar k' âzâdelerdür himmet-âsâr
Kalıpdur serv bigi sebz-i bî-bâr
503. Ciger kanından âhû bigi hasta
Olupdur nazm-ı gevher bigi beste
504. Şolar kim zihn-i rûşenden urur dem
Yakıpdur şem' bigi âteş-i gam
505. Şolar kim hoş-nefesdür bâd içinde
Kalıpdur ney bigi feryâd içinde
506. Âcir her dem hevâ cünbişlerinden
Delinmiş bagrı mihnet şişlerinden
507. Çü sûsen ma'rifet ehli tut dem
Egerçi deh-zubândur olmuş ebkem

508. Şolar kim şem' bigidür nefes-keş
Başından su bigi akmışdur âteş
509. Aña kim hoş kohudur mansıb u raht
Olupdur müşk-i ter bigi siyeh-baht
510. Şu kim gün bigi rûşendür nazarda
Kalıpdur gölge bigi gûşelerde
511. Şolar kim bî-hünerdür devlet anuñ
Sürür-ı mâl u milk ü ni'met anuñ
512. Olanuñ çeng bigi hoş nevâ hem
Bilini eyle bükmiş gussa vü gam
513. Özinüñ kendü olmuş yay-ı bend
Bırakmış cân boynına kemend
514. Kaçan kim kıssasından sorasın teng
İñildüsi tutar derdine âheng
515. Cefâdan kalmamışdı kulca hâlî
Yimişdür derd elinden gûş-mâlî
516. Ciger-hûn dest-i kudret berceminden
İñiler sûzîsi atur gamından
517. Anuñ kim cehli var devrân anuñdur
Har-ı Şâmî bigi pâlân anuñdur
518. Geçürür 'ıyş-ı şîrîn kendü acı
Kavîdür hûk-ı ner bigi harâcî
519. Sürer 'ıyş u safâ vü zevk u râhat
Çü bâzıncân-ı beddür irmez âfet
520. Egerçi her hüner fazl eyler isbât
Velîkin şimdiki 'âlemde heyhât
521. Hünersüzlük durur her 'izzet' illet
Hünerdür mûcib-i fakr u mezellet
522. Hünerde ol ki ola kâhdan kem
Dirilür göresin bir kûh-ı a'zam
523. Bakasın degme Türk-ü bûriyâ-bâf
Hünersüzlükden urur da'vî lâf
524. Geyür çul yırtı kemhâ'-ı eksûn
Dirilür şîr-i nerden bigi bu meymûn

525. Anı bilmez ki olıcak safâsı
Kim olmaz gevherüñ kadr ü bahâsı
526. Sararlar-ısa murdârı harîre
Çü yok hoş-bûyı öykünmez 'abîre
527. Fazîlet gerçi kim 'ilm-ü hünerdür
Velî câhil katında sîm ü zerdür
528. Olursa gam yimezdin söz hünersüz
Yanarsa olmasun yig sîm ü zersüz
529. Basarsañ gözine altun bigi taş
Terâzû bigi biñ kez indürür baş
530. Görineli gözime ol kadd u kâmet
Kopardı başuma 'ışkuñ kıyâmet
531. Cemâlî hadd-ı zîbâñı görelden
Olup bî-hûş kaluban vardum elden
532. Meh-i nev kaşuña dîvâne oldum
Cemâluñ şem'ına pervâne oldum
533. Ne gönülümün katında gâhi vardur
Ne sensüz sabr-ıla ârâmı vardur
534. Hevesden yil bigi olup karârı
Hevâdan ney bigi arturdı zârı
535. Nevâ-yı sâza sâz ola çün çeng
Tutar kânûn şeş-tâ 'ûd u âheng
536. Cefâya ugradum ehl-i vefâ-ken
Saçuñ bigi kıl oldum ejdehâ-ken
537. Ne yüzün görebilürem yaşumdan
Ne gider 'ışk-ı sevdâyi başumdan
538. 'Acebdür şem' bigi yana geştüm
Ki od içinde sudur ser-güzeştüm
539. Atam cânım firâk odına mahrûm
Eridi yandugınca nite kim mûm
540. Gözüm yaşından oldukça tenüm ter
Yanar odum söyünmez dahı biter
541. Gözüñ nûrın görelden istivâda

Uçar dil-zerre bigi ol havâda

542. Beñüñ bir dâne saçdı itdi lâgı
Ki tutdı cân kuşını zülfüñ agı
543. Çözildi çünki hüsnüñüñ kemendi
Bırakdı cân u dil boynına bendi
544. Gamuñdan olmışam derd-ile şeydâ
Ki cân sırrını kılmışam hüveydâ
545. Visâluñ çün ki el virmez katuñdan
Kati ser-keşte hâlum fûrkatuñdan
546. Elüm al düşdüm ayakdan meded kıl
Belâ seylâbına lutfuñı sed kıl
547. Esîrüñ olmışamdur her cihetden
Yiter kıl ben kuluña zahmetden
548. Terahhüm kıl ki düş-vâr oldu hâlum
Ölürem boynıña düşer vebâlum
549. Cemâluñ gösterelden cânâ dîdâr
Hemîn bu şî'r-i terdür cânâda tekrâr

Şî'r-i Ma'şûkMin Nâme-i Dûvüm

[me fâ 'î lün | me fâ 'î lün | fa 'û lün]

550. 'Aceb bu diş midür ne nazm-ı gevher
Bu rengîn leb midür yâ la'l-i ahmer
551. Bu zîbâ had midür yâ berk-i lâle
Bu ra'nâ kad mi yâ serv-i sanevber
552. Yüzüñ' öykündi gül urdı seher-bâd
Anuñ-çun kıldı evrâkını ebter
553. Zihî kim hoş-nevâ ider yüzüñüñ
Çemende 'andelîb evrâkın ezber
554. Ne hûrîsin cihân içinde sen kim
Tudaguñ teşnesidür âb-ı kevser
555. Lebüñ şol çeşmedür k' an' isteyüben
Karañulıkda bulmadı Sikender
556. Hümâmî gün yüzüñüñ âyetinüñ

Düzetdi şerhini dîvân-ı defter

Nâme- i Sivüm Der-İzhâr-ı Muhabbet

[me fâ 'î lün | me fâ 'î lün | fa 'û lün]

557. Elâ iy hüsn ilinüñ pâdişâhı
Kemâlî ahsen ü hulkı ilahî
558. Letâfet milkinüñ sultân nişânı
'Adâlet tahtınuñ Nûşînrevânı
559. Çemende serv kim sâlâr-ı güldür
Ne var âzâde-se kaddine kuldur
560. Lebi ger gösterürse agzı yârin
Şeker suya vire tenüñde varın
561. Dişinüñ dizisin gördükçe lü'lü
Olur bagrı delinüp yüregi su
562. Sözi şîrînlîk içre şehd-i terdür
Lebinüñ çâşnîgîri şekerdür
563. Dehânuñ vasfin itdükçe şifâ çok
Kalur gül goncasınuñ agzı açuk
564. Meger gül gördi la'lin gonca-y-iken
K' utandugından olmış yüzi diken
565. Büti serv-i sehî zülfeyni sünbül
Gözi mahmûr nergis yañağı gül
566. Cemâlî cân-sitân gözleri hûn-rîz
Hayâlî gam-zâde zülfi dil-âvîz
567. Sözi çün şehd-i şîrîn-i şeker-leb
Sa'âdet menziline sa'd-ı kevkeb
568. Yüzi şem'-ı şeb-istânı cihânuñ
Nazar-gâhı dilüñ mahbûbı cânüñ
569. Şehi sâhib-kırân-ı kâm-yâbum
Gam-ı fûrkatda vaslı feth-i bâbum
570. Siyeh-baht olsun ayruk bulmasun baht
Kaşı gibi aña her kim ola saht
571. Selâm u ârzûmendî-yi bî-had

- Peyâm-ı iştiyâk u sıdk-ı bî-'ad
572. Kabûl it benden iy mahbûbı cânuñ
Cihânuñ cânı vu cânı cihânuñ
573. Ne var sinden ırag-ısa nazarlar
Diyem bir niçe hüsnüñden habarlar
574. Bilesin tâ ki gözümde cemâluñ
Ne yüz gösterdi kim kaldı hayâluñ
575. Seni sevdüğümi pes bilesin hak
Dahı ben 'âşika tutmayasın tak
576. Egerçi âyine oldukça manzar
Yüzüñüñ gösterür 'aksî musavver
577. Velî nûrı günüñ urdukça bertev
Görinmez gözgülerde ey meh-i nev
578. Anuñ vasf-ı kemâln benden işit
Göñül gözgüsü-le görenden işit
579. Ki zîrâ kurs-ı cirm ü kurs-ı tâbuñ
Görinmez bu göz-ile âfitâbuñ
580. Revâdur beñzedürsem âfitâba
Ki girmiş kendü nûrından hicâba
581. Ki hûn gamzedür ol çeşm-i hûn-rîz
Ki kılmış boynum-ıçun hançerin tiz
582. Gözüñe nergis öykünmiş nazardan
Basîret ancag ola bî-basardan
583. Çözerseñ zülfüñi kılup perîşân
Tolaşur bir kılına biñ dil ü cân
584. Dahı olmaya günden ihtirâ'ı
İrerse aya alnınuñ şu'âı
585. Lebüñi havz-ı kevser gördüğünü
K' akar imrendüğinden agzı suyu
586. Düzündügince hüsninüñ bahârı
Olur âb-ı zülâl âyîne-dârı
587. Nikâbuñdan yüzüñ çıkdukça şâbâş
Sanasın sırr-ı cândur kim olur fâş

588. Kaşuñ kim yanına müşkin toz urmuş
Ne ok atdı-sa cânuma uz urmuş
589. Boyuña oh dir-isem ola ma'zûr
K' olur ben baña çekdügümce ol dûr
590. Zenahdânuñ letâfetde bulup fer
Gül-âbı sîbe beñzer nâr-ı kevser
591. Ne sîb olur aña irürmeyüp el
Hevesden zer düzer olmuş sefercel
592. Egerçi Hızrdur hattıñ sıfâtı
Lebüñ biñ Hızra bahş eyler hayâtı
593. Beñüñ haddüñde kim gözden eger hvâb
Sanasın oda tammış katre-i âb
594. Sanasın vezn-ile ol dest ü bâzû
'Amûd-ı sîme olmuşdur terâzû
595. Bu lutf-ıla degüldür ser-serîler
Ser-engüştindeki engüşterîler
596. Gözüñ nergis bigi ser-mest ü mahmûr
Özüñ ter gonca bigi bîkr-ü mestûr
597. Boyuñ servin yüz yıl iramamış
Çinâr el sunmuş ille irememiş
598. Bunuñ bigi cemâlı görmeyen göz
Nice kan aglamasun gice gündüz
599. Hayâluñ hakk gözüme hakîkat
Görinmez olalı ol nakş-ı sûret
600. Bu hûn-ı dil ki olmuşdur özümden
Çıkuban düşdi göñlümden gözümden
601. Hayâluñda göñül vardukça elden
Diler şerh ide hüsnüñ bu gazelden

Şi'r-i Melîh Min Nâme-i Sivüm

[fe 'i lâ tün | me fâ 'i lün | fe 'i lün]
fâ 'i lâ tün | | fa 'lün

602. Bu nice kadd ü nice hoş-reftâr
Bu ne şîrîn leb ol ne hoş-güftâr

603. Bu ne hâl u ne 'arız-ı zîbâ
Bu ne hatt u ne hüsn ü ne ruhsâr
604. Bu ne gîsûdür ol ne zülf ü ne ca'd
Bu ne dîl-bend ü ol ne hoş-dil-dâr
605. Bu ne hem-dem ne hem-nişîn ü enîs
O ne mûnis ü ne yâr-ı gam-hvâr
606. Söz midür bu ya bülbül-i pür-sûz
Yüz midür bu [ya] safha-i gül-zâr
607. Ol ne lebdür ki eyledi şerhi
Bu nice çâbük ol nice 'ayyâr
608. Bu nice çeşm ü ol nice ebrû
Bu Hümâmî şekkerîn güftâr

Nâme-i ÇehârumDer-Sitâyîş-i Ma'şûk

[me fâ 'î lün | me fâ 'î lün | fa 'û lün]

609. Elâ iy mûnis cânım hayâlî
Seri gerden-keşânlar pâymâlî
610. Yañağı lâle-i bâg-ı letâfet
Yüzi gül-reng-i gül-zâr-ı melâhat
611. Cihân-u cân-u dil milkine mâlik
~arâfet ma'rifet yolında sâlik
612. Cemâlî rûz-ı nûrânî saçî şeb
Kaşı mâh-ı nev ü zülfeyni 'akrab
613. Saçı cân kuşınıñ müşkil tuzagı
Yanar zülf-i şeybinüñ şeb-çerâğı
614. Özine lutf u hüsn ü hulk u 'âdet
Başında tâc-ı 'izz ü ehl-i sa'âdet
615. Vücûdı lutf-ı cûd-ıla müzeyyen
Melâhat-kânı vu eltâfa ma'den
616. Kemâlî lutf-ıla dillerde mezkûr
Cemâlî hüsn-ile illerde meşhûr
617. Yidi tamu firâkından hikâyet
Sekiz uçmak visâlından kinâyet

618. Hayâlî gice gündüz hem-nişînüm
Büti nezdîk meyli dûr-bînüm
619. Hemîşe gam irag olsun özinden
Meserret nûrı berk ursun yüzünden
620. Selâm u pür-tahâyâ vu mahabbet
Peyâm-ı ârzûmendî vü hizmet
621. Kabûl it benden iy yâr-ı dil-ârâm
Ki kılmaz fûrkatuñdan bu dil-ârâm
622. Kabûl it iy cihânım cân içinden
Kim ihlâs-ıladur imân içinden
623. Ne baş k' izüñe yüz sürmege degmez
İşüğüñde tozın topraga degmez
624. Yücedür gün bigi kadruñ felekden
Meliksin bâc alur hüsnüñ melekden
625. Çü sensin Mısr-ı hüsne Yûsuf-ı hûb
Gamuñdan nâle kılsa n' ola Ya'kûb
626. Güneş kim nûrın alur perdelerden
Dirîg itmez cemâlin zerrelerden
627. Kaçurmaz şâh kullardan tapusın
Gedâdan hocalar yatmaz kapusın
628. İgen nâz eyleyüben kaçma benden
Ki gevher yirden olur gül dikenden
629. Niçe meh şem' çıkmaz hânelerden
Yaşurmaz şu'lesin pervânelerden
630. Güneş kim âsmân anuñ evidür
Yidi pür nûr kılan pertevیدür
631. Niçeler ser kılurlar hevesler
Geçer hoş sâyesinde hâr u haslar
632. Gerçi lâyık olmaz her has âdam
K' ola sultân harem-gâhına mahrem
633. Velî devletlüce kıldukça nâziş
Garîbi dâyim iderler nüvâziş
634. Niçe meh pâk u rûşendür çü gündüz

Çevürmez gözğü hiç bir kesden yüz

635. Za'îf-ise ne var devlet irince
Süleymân hem-demi ola karınca
636. Beni gel tut ki bir mûram katuñdan
Ayrma iy Süleymân hazretüñden
637. Göñül çün yire yüz urdı sevüñden
Münevver kıl güneşsin pertevüñden
638. Yakayın ko beni men' itme şeh-per
Cemâluñ şem'ına pervâne-veş per
639. Egerçi kullaruñuñ eñ kemiyem
İgen kaçma yiri var âdemiyem
640. Çü bülbül bigi zâr oldum gülüñden
Yaşutma gonca bigi bülbülüñden
641. Çü 'ıškuñ âteşinden sûz-nâkem
Gündüz kapuñdan iden bâde hâkem
642. Gamuñdan çün helâkem işigüñde
Kadem bas tut ki hâkem işigüñde
643. Ben ol sayyâd-ı bî-dilem hevâyı
Dilerven sayd kılam sen hümâyı
644. Belî kim olur içinden birisi
Biñ olsa bir kumâşuñ müşterîsi
645. Senüñ gökde melek yirde perîler
Güneş hüsnüñe olmuş müşterîler
646. 'Aceb kankı mübârek müşterîñüñ
Biri eline giresin perîñüñ
647. Firâkuñ kıldugunca cânuma hîz
Gelür dilden bu şî'r-i hikmet-âmîz

Şî'r-i Müveşşah Min Nâme-i Çehârum

[me fâ 'i lün | fe 'i lâ tün | me fâ 'i lün | fe 'i lün]
| fa 'lün

648. Dem aña dir bu göñül kim senüñle hem-dem olur
Ne dem ki göre cemâluñı şâd-ı hurrem olur

649. İderse hûn gözün kanumuza tîgi tiz
Ne çâre def' ola mı şol kazâ ki her dem olur
650. Verâ-yı haddüñe kim dir dil-tengdin hatuñ
Meger ki memleket-i hüsn aña müsellemler olur
651. Dil uzadur ki beyân ide hüsnüñi sûsen
Görür ki hall idemez 'ukdesin epsem olur
652. Çü göre per bıragur 'işvesin perîler
Melek degülse hezâr-âferîn ne âdem olur
653. Lebünñden em uram u zahm urınca gamzelerün
Ki her çerâhata dâru' ş-şifâda merhem olur
654. Benüm inildüme âheng ider mi kânûnuñ
Ki zahme zahm urıcak gâh zîrûñe bem olur
655. Yüzin Hümâmi diler söze izüñe heyhât
Gedâ kaçan harem u pâdişâh-ı mahrem olur

**Nâme-i Pencüm Der-Tuvân-gerî-i Ma'sûk [Min]Ve
Dervîş-i 'Âşık**

[me fâ 'î lün | me fâ 'î lün | fa 'û lün]

656. Elâ iy server-i hûbân-ı 'âlem
Cihân ser-cümleten sen cân-ı 'âlem
657. Mahabbet ehlinün püşt ü penâhı
Sa'âdet milketinün pâdişâhı
658. Visâlı maksad-ı ümîd-vârân
Ser-i kûyı karâr-ı bî-karârân
659. Yüzi şem'-ı şebestânı cihânun
Nazar-gâhı dilün mahcûbı cânun
660. Sözi hâtır-güşâ hattı müşevveş
Özi ârâm illâ zülfi ser-keş
661. Vücûdı câna beñzer cevher-i ferd
Cüvân-baht u cüvân-kadr u cüvân-merd
662. Taşı her gill u gışdan cevher-i pâk
İçi âyîne bigi rûşen idrâk
663. Cemâlı bûsitânım gül-sitânım
Hayâlî cân-sitânım dil-sitânım

664. Ruhi berk-i gül zülfi reyâhîn
Beñi müşk-i Hotendür 'amber-âgîn
665. Komusun zühre 'ıyş-ı 'ûdı elden
Yücelsün gün bigi kadr-ı zuhalden
666. Hezârân medh u eşvâk u senâlar
Firâvân hamd u ihlâs u du'âlar
667. Kabûl it ben kuluñdan iy emîrüm
Çü düşdüm ol demîdür dest-i gîrüm
668. Du'âdan soñra bilgil iy nigârum
Ki senin ben kuluñam şehriyârum
669. Tapuñdur server-i hûbân-ı 'âlem
Ne cânsın "*bi' llâh*" iy cânân-ı 'âlem
670. Perest ider saña asnâm-ı Âzer
Yüzüñ iksîri kılur beñzümi zer
671. Sen ol şem' u şebistân-ı cihânsın
Nazarda ten bigisin lîki cânsın
672. Ben ol pervâneem kim terk idem ser
Yakaram nûriña nâruñ-ıçun per
673. Revâdur şem'a ger beñzerse hâluñ
Belî hem cism ü cân durur cemâluñ
674. Meger oduñdan urduñ baña lem'a
Anuñ-çun beñzerem yanmakda şem'a
675. Hayât-ı Hızr-ısa ger âb dergil
Baña cân-bahş olupdur âteş-i dil
676. Tapuñdur bâ-nevâ ben bî-nevâyem
Belî sen hvâcesin ben bir gedâyem
677. Visâluñdan anuñ-çun bî-nasîbem
Ki şâhâ sen mukîm ben garîbem
678. Ezelden çün dilüñdür bahtiyârum
Ele girmez visâl-ı bahtiyârum
679. Kuru söz işidülmez sîm ü zersüz
Takılmaz gûşe bir dür-dânesüz
680. Kalur dam örtülü çok dânelerde

Tutulur tûtî şekker-hânelede

681. Meseldür bu halâyık söyler evkât
Ki dutılmaz kuru torba-y-ıla at
682. Ne deñlü olur-ısa âhenîn hû
İder zerden yaña meyli terâzû
683. Olımaz serv-ile hem-ser kalur pest
Çinâr oldugın-ıçun küteh-i dest
684. Benüm hod ne zerüm vardur ne zûrum
Visâluñ pes neden olsun huzûrum
685. Zerüm yog-ısa n' ola kim benüm derd
İdüpdür beñzümi zerden dahı zerd
686. Hayâlı la'lüñ-ile çün olur pür
Gözümüñ gevherinden dökilür dür
687. Zerüm yok lîki beñzüm reng-i zerdür
Başuma hâk-i pâyuñ tâc-ı serdür
688. N' ola olur-ısa sîm ü zerüm yok
"Bi-hamdi' llâhi" ki derd-i hasretüm çok
689. Şehâ virme ki uş cânımdan özge
Saçuñ küfrine imânumdan özge
690. Ki zîrâ cânım azdur ger virürsem
Bahâ bî-muhtasardur ser verirsem
691. Olursa dü cihân ya'nî fidâsı
Degildür bir kuluñuñ nîm-bahâsı
692. Hevâda biñ yıl uçarsa uçup per
Hümâ pervâzına irmez kebûter
693. Saçuñ nîkinde tagıldukça fikrüm
Hemîn bu şî'rümdür dilde zikrüm

Şi'r-i Şerîf Min Nâme-i Pençüm

[fâ 'i lâ tün | fâ 'i lâ tün | fâ 'i lâ tün | fâ 'i lün]

694. Çîn-i seher çün çin ider bî-çin saçınuñ ol habîb
Bû-yı müşkinden sabâ ilter Hitâ vü Çîne tîb
695. Zârılıklar kıldıgum kaddine karşı heb bu kim

Şâh-ı serv altında zî-hoşdur nevâ-yı 'andelîb

696. Kaşî mihrâbında gözinüñ ne dindür mezhebi
Kim imâmet eylemez mest olmayınca ol hatîb
697. Zülfünüñ sevdâsını pend-ile terk itmez gönül
Var ko bu şeydâya sen pend itme zinhâr iy edîb
698. Didiler sâbir bulur vasl-ı nasîbin ah kim
Kim-idi bir gün ölüme sabr ide gördüm nasîb
699. Sanasın haddi ki sunmuşdur zenahdânına el
Bâgbân-ı bâg-ı cennetdür tutar ilinde sîb
700. İy Hümâmî çünki bî-zersin göreyin i'tibâr
Bulumaz ol hoca-i hüsnüñ katında her garîb

Nâme-i Şeşüm Der-Şükr-i 'Âşık Verzâ Dâden Be- Cefâ-yı Ma'sûk

[me fâ 'î lün | me fâ 'î lün | fa 'û lün]

701. Elâ iy revnakı âhû-yı Tâtâr
Cemâlî rûz zülfeyni şeb-i sâr
702. Vücûdı hurrem ü hüsni ber-efzûn
Neşâtı tâze vü bahtı hümâyûn
703. Vefâ bâbında 'ahd-ıla müretteb
Safâ cûdı-y-la terkîbi mürekkeb
704. Sıfatı zâtı bigi pür-hidâyet
Hayâsı hilmi bigi bî-nihâyet
705. Sözi çün şehd ü şîrîn ter şeker-leb
Sa'âdet menziline sa'd-ı kevkeb
706. Cihân içinde bir devletlü mahdûm
Dil ü cân hükmüne fermân-ı mahkûm
707. Büt-i serv-i semen-bû lâle-ruhsâr
Beşer şîve-melek 'işve perî-vâr
708. Eli gevher-feşân u gönli deryâ
Lebinüñ lutfi ahyâ-yı Mesîhâ
709. Celâlet merkebine yik-süvâre
Nazar ehline gün bigi nazâre

710. Dil ü cândan cihânda ihtiyârum
Gamı zulmine 'âdil şehriyârum
711. Karârı kalmasun bâd-ı seher-veş
Seri zülfi big' olan aña ser-keş
712. Selâm u pür-'ubûdiyyet sadâkat
Peyâm-ı ârzûmendi ve hasret
713. Kabûl it ben kuluñdan iy emîrüm
Cihânda cân-pesendüm dil-pedîrüm
714. Götür iy dost hüsniñden nikâbı
Sehâb içinde koma âfitâbı
715. Hayâluñ-ıla hüsniñden tolup nûr
Gözüm gönîlüm harâbın eyle ma'mûr
716. Kelef bedrâ yüzinden dûr hoşdur
Ziyâsından cihân pür-nûr hoşdur
717. Komagıl sâye-i serv altına ser
Ki gönîlüm sini sâyeñden güniler
718. Kadem yüzüme bas kim yir vücûdum
K' ayaguñ basduğı yirdür cüsûdum
719. Degül kim añdı gözüm kim benümdür
Yüzüñe togru baksa düşmenümdür
720. Perîşân oluram reşk-ile dilden
Saçuñ boynuña salındukça yilden
721. Ruhuñdan virdüğü-y-içün nişânı
Kinümden gizlerem içümde kanı
722. Görelden gönlegüñi saña mahrem
Girîbânum bigi çâk oldu zehrem
723. İçümden gayret-i 'ıškuñ kılur çûş
Kemer bilüñi kıldukça dir-âgûş
724. Görüp zülfüñe irdügin sabâyı
Hevesden cân u dil oldu hevâyî
725. Gönülde çün getürmez bû-yı hoş-bâd
İdersem tañ mı bülbül bigi feryâd
726. Hayâluñuñ gözüñ nûrında cânım
Nişânı kaldı kalmadı nişânım

727. Baña bülbül bigi feryâd u hûdur
Murâdum gülşenüñden bir kohudur
728. Hayâluñ-la tatıldan gözlerüm hû
Gözümden yaş bigi çıkmışdur uyhu
729. Aña ben râzıyam k' idüp kerem sen
Yüzüme basasın her dem kadem sen
730. İşigüñ toprağın terk itmezem ben
İtüñem kovmak-ıla gitmezem ben
731. Kemânından kaşuñuñ çıksa her tîr
Siper-i cân itmişdür kılma taksîr
732. Eger cevri ü cefâ ger derd ü gamdur
Çü sendendür baña lutf u keremdür
733. Cefâ kim telhsüzdür cümle senden
Baña şîrîn gelür her derdüñ andan
734. Cemâluñ bigi keşf oldukça râzum
Senüñ nâzuñ benüm artar niyâzum
735. Vefâdan çün cefâya tutasın yüz
İçümde biri mihrüñüñ olur yüz
736. Çü salmış boynuma zülfüñ kemendi
Çekindügince berkîr dahı bendi
737. Saçuñ gîsûleri kim ejdehâdur
Deminden kankı dil yâ Rab rehâdur
738. Alursañ yok dimezem cân senüñdür
Mutî'am emrüñe fermân senüñdür
739. Saña bildürdügüm reşkümü budur
Ki nazm ipligine dizildi bu dür

Şi'r-i Latîf Min Nâme-i Şeşüm

[fâ 'i lâ tün | fâ 'i lâ tün | fâ 'i lâ tün | fâ 'i lün]

740. Cân u cemâluñ senüñ cümle nazardan güniler
Görmesün diyü hayâluñı basardan güniler
741. Serv kaduñı görüp boynuma salındığı-çün
'Anber-i miski görelî 'anber-i terden güniler

742. Dilemez k' ola perîşân saçuñuñ silsilesin
Bu gönül anuñ-ıçun bâd-ı seherden güniler
743. Müşterîdür dil ü cân saña iy hûr seni
Gündüzin günden ü hem gice kamerden güniler
744. Dilemez gölgeñi kim yanuña düşe yürkiye
Seni dîvâne gönül gör ki nelerden güniler
745. Ne perîsin 'aceb iy hûr ki yüzüñ gözüm
Gökde Rızvândan u hem yirde beşerden güniler
746. Kemend olmaduğı-çun sini dir-âgûş kılan
Bu Hümâmî biliñi bend ü kemerden güniler

**Nâme-i Heftüm Der-Sevkend-i Sûzâden 'Âşık Be-
Sıdk-ı Hod Der-'İşk-ı Ma'şûk**

[me fâ 'î lün | me fâ 'î lün | fa 'û lün]

747. Elâ iy şem' u bezm-i âşinâyı
Gözüme hâk-ı pâyı rûşenâyı
748. Özi sultân-ı dârü' l-mülk-i hûbı
Hilâl ayı özinüñ na'l-ı gûyı
749. Zuhâl kadr işiginüñ pâsubânı
Felek çetri derinüñ sâyıbânı
750. Kemend-i zülfi cânım boynına bend
Ayagı toprağı cânuma sevkend
751. Dem-i vaslı devâ-yı derdümendî
Dil ü cân hicri odınuñ sipendi
752. Gözi zâlim özi sultân-ı 'âdil
Dil ü gönülüne zülfeyn-i selâsil
753. Vücûdı çeşme-i hayvân bigi sâf
Mürüvvet menba'ı vü ehl-i insâf
754. Visâlı şekker ü hicrânı hanzal
Mu'anber zülfi 'ayni mükehhal
755. Nikâbı cevher çâbük hicâbı
Deri gül-gûn yañagınuñ gül-âbı
756. Gam-ı hicrinde vaslı aslı şâdam

- Hayâl-1 gam revâ vu dil-güşâdem
757. Hemîşe şâd-kâm olsun ferahdan
Melâlet görmesün hergiz tarahdan
758. Kabûl it kim du'âdur armaganum
Saña her yirde iy cân u cihânüm
759. Du'âdan soñra iy serv-i gül-endâm
Ki olmuşdur dil ü cân emrüne râm
760. Yorılmayınca ten esbi 'amelden
'Înân-1 'ışkuñı komazam elden
761. Ezel bezmin çü 'ışkuñ cûş kılmış
Belî câmını cânüm nûş kılmış
762. Egerçi bir habardur 'ışk-bâzî
Hakîki birle bir olmaz mecâzî
763. Şarâb-1 şekkeründen gerçi mestem
Sanem sanma beni şehvet-perestem
764. Anuñ hakkı ki oldur Hâlık-1 'ışk
Hem andan sıdka irer Sâdik-1 'ışk
765. Cefâsı hakkı-çun ehl-i cefânuñ
Belâsı hakkı-y-çun mübtelânuñ
766. Visâl iline varan râh hakkı
Derûn-1 dilden olan âh hakkı
767. Garîbüñ râz-1 hakkı sayrulukda
Gam-1 'âşık hakkı-çun ayrulukda
768. Kızarmış lâle bigi haddüñ-içün
Yücelmiş serv bigi kadduñ-içün
769. Cemâluñ hakkı kim göstermeseñ yüz
Bir olur gözlerüme gice gündüz
770. Visâluñ hakkı-çun kim her firâkı
Unitdurmışdur anuñ iştiyâkı
771. Hem ol peymân hakı kim olmayup kem
Turur sevgüm bigi cânümde muhkem
772. Ümîd-i 'âşık-1 mehcûr hakkı
Figân u nâle vü rencûr hakkı

773. Firâkuñ hakkı-çun kim sensüz iy yâr
Oluram cân u dilden zâr u bîmâr
774. Kemend-i zülfüñ-içün k' atdı bendi
Olur cân u dil anuñ müstemendi
775. Gözüñüñ hançeri-çün kim oh-u rîz
Olupdur kanımı dökmeklige tiz
776. Ayaguñ tozın-ıçun kim güherdür
Gözüme fer başuma tâc-ı serdür
777. Kıyâm u kadduñ-ıçun k' itse kâmet
Ne kâmetdür ki koparur kıyâmet
778. Kemânî kaşuñ-ıçun kim bu cânı
Belâ ohınuñ idünmiş nişânı
779. Bu derdüñ çünki çokdur mâcerâsı
Bulınmaz senden artukdan devâsı
780. Göñül hakkı ki 'ıškuñdan toludur
Misâli "'arşî kürsî"den uludur
781. Hayâluñ hakkı k' itdükçe tecellî
Virür cânuma vasluñdan tesellî
782. K' olunca âteşüñden sûz-nâkem
Yoluñda öldüğümde soñra hâkem
783. Geçerseñ yil bigi ba'de' l-helâkem
Hevâdâruñ ola tozdukça hâküm
784. Çıka ger çürüyüp hâk ola bu post
Kohusı sevgüñüñ sînemden iy dost
785. Ya bulam yilmek-ile sen nigârı
Eger bulmaz-ısam özüñde yârı
786. Yilerem yil bigi tâ haşr olunca
Yanaram şem' bigi tâ ölince
787. Saña bildürmek-içün vâsf-ı hâlüm
Bu şî'r-i terde şem' oldı makâlüm

Şî'r-i Şerîf Min Nâme-i Heftüm

[fe 'i lâ tün | fe 'i lâ tün | fe 'i lâ tün | fe 'i lün]
fâ 'i lâ tün | fa 'lün

788. Pertevî çün yüzüñüñ câna düşer şem' bigi
Göñlümi rüşen ider nûr-ıla fer şem' bigi
789. Görmez gün yüzüñi görmeg-içün subha degin
Gözlerüm giceleri dizi tutar şem' bigi
790. Aglaram ya'ni söyindürmeg-içün göñlüm odın
Agladukça yanaram dahı biter şem' bigi
791. 'İşkuñ odına uçam tutışayın yandukça
Aglaram eyle ki su başdan aşar şem' bigi
792. Yandugumca bilürem yagum erür ille n' idem
Yanmaz-ısam ölürem bir dem eger şem' bigi
793. Niçe pervâneleyin çigzine cevruñde rakîb
Bir gün âhum irüşüp öldüriser şem' bigi
794. Vasluñ iy dost Hümâmî çün añar hicruñde
Gözleri aglar-iken göñli güler şem' bigi

**Nâme-i Heştüm Der-Nâ-Mihribânî Vü Saht-ı Dil-i
Ma'şûk Ve Bî-Habar-ı Bî-Vey Ez-Hâl-i 'Âşık**

[me fâ 'î lün | me fâ 'î lün | fa 'û lün]

795. Elâ iy seng-i dil serv-i semen-ten
Ki hüsnidür cihân bagına gülşen
796. Letâfet hüsnüñüñ başında efser
Sipihr-ile belâ içinde hem-ser
797. Kıyâmı serv-i sîmin-ten semen-ber
Lebinüñ şekker-i kandı mükerrer
798. Cihân milkine baht-ıla Sikender
Kamu hûblar içinde şâh-ı server
799. Vücûdı şem' u bezm ü bagrı sengîn
Cefâ kânûn cevruñ mihnet-âyîn
800. Cihân-raht u civân-baht u felek-baht
Kemânî kaşı bigi göñli key-saht
801. Gözi kahr eylemekde kahramânı
Özüñ cân u dilüñ nâ-mihribânı
802. Dehânı gonca-i ter nukli beste

- Benefşe bigi zülfi deste deste
803. Gam u derdümi her-dem tâze kılan
Cefâ vü cevri bî-endâze kılan
804. Visâlı sohbetine virmeyüp râh
Fırâkınd' olmayan hâlumda âgâh
805. Dil ü cân murgına zülfeyn dâmum
Visâlı sohbeti gönlüme kâmum
806. Anuñ oldukça devrân bahtiyârı
Sa'âdet yâver olsun nuhbe yâri
807. Selâm u pâ-y-pûsa dürlü tapu
Kabûl it benden iy dil-dâr-ı bânû
808. Tapudan soñra iy yâr-ı cefâ-kâr
İdüpdür cânımı cevruñ dil-efgâr
809. Vefâda nite kim yok baña hem-ser
Cefâda saña çarh olmaz berâber
810. Nigâr bini çün bî-dâd kıldıñ
Bu gam-gîn gönlümi nâ-şâd kıldıñ
811. Egerçi bu kuru gövdemde cânsın
Büt-i sengîn dil ü nâ-mihribânsın
812. Cefâdan tut ki ben döndürmezem yüz
Vefâ kıl k' aduñ olmasun vefâsuz
813. Cefâlu cânımı basdukça gamlar
Keremler yirine gördüm sitemler
814. Vefâ kıl kim vefâdan nîk olur nâm
Cefâdan hem cefâ biter ser-encâm
815. Gamuñdan ben ki uş bîmâr u zâram
Kara zülfüñ misâli bî-karâram
816. Selâmetsin çü sen i'zâz içinde
Sürersin 'ıyş u 'izz ü nâz içinde
817. Ne evlâsın degülsin çünki bîmâr
Bu ben bîmâr hâlından habar-dâr
818. Ne bilsün şeh k' ider 'işretde nâzın
Gicenüñ pâsıbân bilür dirâzın

819. Özinüñ çün oldı maksûdı hâsıl
Ne bilsün tâlibüñ derdin vâsıl
820. Şolar kim olmuş ola garka-i âb
Ne bilsün teşne yandugını sîr-âb
821. Bilür bîmâr bîmâruñ zevâlın
Ne bilsün dertlinüñ bî-dert hâlın
822. Senüñ muhtâca yokdur ihtiyâcuñ
Ne bilsün tok olanlar hâlın acuñ
823. Ferâgatdur ki gülşende güler gül
Giceler kıldugınça nâle bülbül
824. Gedâlar hâlını bilmezler ganîler
İrişmez Şâma ölen külhanîler
825. Şererlense sözüñ süz-nâkî
Tolar od-ıla bu eyvân-ı hâkî
826. Senüñ göñlüñ egerçi âhenîndür
Hazer âhumdan it kim âteşindür
827. Çü kılam 'ışkuñ odından nefes germ
Ne deñlü âhenîn diseñ kılam nerm
828. Anı k' olurdu göñli saht-ı ser-keş
Hatâ didüm ne nerm itsün her âteş
829. Yaraşmaz sinde dil kim ola sengîn
Ki mü'min dil gerekdür şehd-i şîrîn
830. Sözüñ acı gerekmez şehd-i tersin
Yaraşmaz saña acılık şekersin
831. Göñül ummaz ki ire düş-nâm senden
Cevâb-ı telh ol şîrîn dehenden
832. Senüñ her sözde göñlüñ germ ü hoşdur
Ki mü'min göñli mûmdan nerm ü hoşdur
833. Velî ol yirde vardur bu habarlar
Gühersin sengüdil olur güherler
834. Ne kâr itsün saña âh iy perî-veş
Ki yakmaz âteşin yâkût âteş
835. Yüzüñ âyînedür çün nûra kâbil
K' ola âyîne olsa âhenîn dil

836. Ne var âyînenüñ âhen dilinüñ
Hazer kıl her nefesden 'âkılınüñ
837. Solar gül-i ter hâr u hasdan
Tutar âyîne rûşendür nefesden
838. Göñül kim geçmemişdür gam yaşından
Ne bilsün 'andelîbüñ nâlişinden
839. Revâ mı bir dem olmak saña bensüz
Ki sen ter gülsin olmazsañ dikensüz
840. Göñül umdukça vasluñdan vefâlar
Cefâlu cânuma kılduñ cefâlar
841. Dil ü cân vasluñ-ıçun mâ-hazardur
Bu şî'ri diñle kim şî'rîn habardur

Şî'r-i Belîg Min Nâme-i Heştüm

[me fâ 'i lün | me fâ 'i lün | me fâ 'i lün | fe 'i lün]
| fa 'lün

842. Görüñ ne fitneye ugratdı rûzigâr meni
Ki biñ belâ-y-ıla kıldı şu yâra yâr meni
843. Gıceyi diri tutar gözlerüm firâkuñda
Muhabbetüñ odı yakdukça şem'-vâr meni
844. Yoluñda yil bigi toprak olunca yildügüme
Su aglar işideliden yanar nâr meni
845. Baña ki yârüñi terk eyle dirsın iy nâsîh
Nasîhatuñ tuta sanemâ zînhâr meni
846. Vefâñ-ıçun seni ben gerçi ihtiyâr itdüm
Vefâ yirine cefâñ itdi ihtiyâr meni
847. Dimişsin öldürürem uş Hümâmî sanemâ
Ko kana girme sin öldürür intizâr meni

Nâme-i Nühüm Der-Hercâyî Bûden ma'şûk Ve Sâbit Kademî 'Âşık

[me fâ 'î lün | me fâ 'î lün | fa 'û lün]

848. Elâ iy yüzi hurşîd-i cihân-tâb
Cemâlî zülf-i deycûrında meh-tâb
849. Kamu dilberlerüñ sen dil-nüvâzı
Kamu serverlerüñ sen ser-firâzı
850. Hudâvend-i kerem mahdûm-ı a'zam
Cihân milkinde cân bigi mükerrem
851. Kerem fermânı lutf issi Hudâvend
Cemâlî cân bigi bî-misl ü mânend
852. Ayagı topragı tâc-ı sa'âdet
Cefâ-kâr u sitem hercâyî 'âdet
853. Visâluñ cânuma asl-ı hayâtı
Dem-i 'ömrüme beñzer yok sebâtı
854. Dil ü cân 'ışkı gencîne hızâne
Gözüm hüsn-i hayâlâtına hâne
855. Nazar bâbında hakdan hüsn-i manzûr
Yüzi şerhine tefsîr âyet-i nûr
856. Muhabbet gülşenine hüsn-i hırmen
Akar su bigi kendü pâk ü rûşen
857. Hayâlî fırsat içre sâz-kârüm
Cefâ vu cevır çok hercâyî yârüm
858. Müsahhardur saña çün heft-kışver
Firîdûn bigi sürgil devlet-i fer
859. Selâm u bendiñi vü şevk-ı müştâk
Hadîs-i ârzûmendî vü eşvâk
860. Kabûl it iy sanem hoş-râyılıkdan
Usan kim hoş degül hercâyılıkdan
861. Olur hercâyî n' ola iy meh-i nev
İrerseñ gün bigi her yirde pertev
862. Cemâluñ 'arz idüp gül bigi rûşen
Teferrüc-gâh-ı 'âlem ol çü gülşen
863. Kim olmışdur cemâlî nûra kâbil
Olur âyîne her nûra mukâbil
864. Göñülsüz 'âşıkâ rüsvâyî dirler
Halûkuñ adını hercâyî dirler

865. Velf hulk ol durur kim idesin hâs
Aña kim 'ışkuñı bilmişdür ihlâs
866. Ne ol kim hulk idesin hasîse
Özüñi râm idesin degme-y-ise
867. Olasın gence beñzer mâr içinde
Kalasın gonca bigi hâr içinde
868. Nigârâ tâze tersin olma peyvest
Sakın gel deste bigi dest-ber-dest
869. Belî elden ele varmaz degüller
Anuñ-çun tiz olur pejmürde güller
870. Güle lâyık degüldür çünki solmak
Ko kim mezheb degül hercâyı olmak
871. Anuñ-çun serv dâyîm sebz ü demdür
Turur bir yirde kim sâbit kademdür
872. Güneş hercâyidür lâ-büd kemâlî
Mukârın olmadın irür zevâlî
873. Güneşsin sâye salma degme câdan
Kapuyı yapsalar düşem bacadan
- 874.. Güneş bigi velf her subh-ı hayrât
Meh-i nevsin çü dîdâr-ı 'azîzât
- 875 . Görürler hvânuñı her bir megesler
Üşerler lutfuña çendîn kesler
876. Revâ mı bir kalavuz şöyle mahrûm
Gülüñden zevk ala bülbül bigi bûm
877. Nasîb olmaya tûtîler ferüñden
Megesler lezzet ala şekerüñden
878. Egerçi kim senüñ her yirde iy yâr
Hezârân bencileyin biñ kuluñ var
879. Velf ben bir kulam iy pâdişâhum
Ki senden özge yokdur dahı şâhum
880. Özüñe yüz sürecegim kapuñdur
Mahabbetüm ya'nî mahbûbum tapuñdur
881. Tapuñ göstermeyince gün bigi yüz

Sabâh ılduzu bigi yummazam göz

882. Ne nâzı kılayın k' itsem niyâzı
Kapuñdan yaña kıluram namâzı
883. Çü güm-râh itmezem kapuñda râhum
Ölince işüğüñdür kible-gâhum
884. Olupdur 'izzetüñden şöyle pür-dil
K' ölürsem olmazam gayruña mâyl
885. Cefâña eyle virmişem rızâyı
K' ümîd idünmezem hergiz vefâyı
886. Cefâ gördükçe cânım olmayup kem
Olur sıdkum bigi cânımda muhkem
887. Yüzüñi görmeyüp dökdükçe yaşlar
Gözüme zerre görünmez güneşler
888. Sen ol şeh-bâzsın kim ögse kâruñ
Olur sîmurg u 'ankâlar şikâruñ
889. Ola mı çün hümâlardur tufeylüñ
'Aceb binüm bigi 'usfûra meylüñ
890. Benüm yüzde birinüñ bû' l-fakîrî
Senüñ 'âşıklarüñüñ biñde biri
891. Görürseñ kankısın meylüñ añadur
Saña hercâyı dirsem pes revâdur
892. Baña hiç senden özge yâr yokdur
Gamuñda ger ölem gam-hvâr yokdur
893. Yüzüñden özge yire açmazam göz
Eger hûrî olursa gösteren yüz
894. Dahı hercâyılığa urma sen el
Vefâyı benden öğren iy sanem gel
895. Çü takrîr itmege yokdur mecâlüm
Bu şî'r-i terden añla vasf-ı hâlüm

Şî'r-i ~arîf Min Nâme-i Nühüm

[mef 'û lü | fâ 'i lâ tü | mef 'û lün | fâ 'i lâ tün]

896. Hicründe irmedi çün bu bahr-ı gam kenâre

Gel gel ki senden olur bu derde yine çâre

897. Agzuñ bigi nic' olsun cân sır-ı dilde pinhân
Gammâz bigi gamzeñ gamz ider âşikâre
898. Cân almag-ısa kasduñ tiz öl ki hasta gönüm
Gamdan za'if olupdur duymaz çoğ intizâre
899. Gamzeñ ne tiz kılmış tigin ki yüregüme
Her bir kez urdugunca zahm urdı yâre yâre
900. Taşum güler egerçi içümde hâr-ı cevruñ
Gonca bigi idüpdür bagrum pâre pâre
901. Zülfüñle çün beñüñden açıldı baht-ı rûzum
Pes nice bî-gam olam ben bahtı günü kara
902. Himmet tutar Hümâmî kim saña ola hem-dem
Himmet kişiye n' itsün olmayıcak sitâre

**Nâme-i Dehüm Der-Bergeşten-i Ma'sûk Ez-'Âşık u
Nâ-Mihribânî Nümûden**

[me fâ 'î lün | me fâ 'î lün | fa 'û lün]

903. Elâ iy dil-ber-i bî-'ahd u bî-mihr
Nigâr-ı yâsemen bûy-ı semen-çehr
904. Sıfatında sa'âdet nûrı lâmi'
Cem'i hüsn ü lutfâ zâtı câmi'
905. Ferîdü' d-dehr mecmû'u' l-fezâyil
'Azîzü' l-'asrı mahbûbu' l-hasâyil
906. Zamânuñ zübdesi erkân içinde
Cihânuñ hâsılı devrân içinde
907. Hevâ râgıblarına zülfi mergûb
Heves tâliblerine vaslı matlûb
908. İşigi cân u dil milkine mahzen
Havâdisden cenâb-ı câna me'men
909. Gördüğün gözgüde göz döndürici
Gülici yüze vü yüz döndürici
910. Melik sîretde vü sîretde âdam
Perî-vâr ille şekli hûri bî-kem

- 911 . Firâkı hâdis i yâri kadîmüm
Celâlı bigi her hulki 'azîmüm
- 912 . Ferah bulsun gönülden cân içinde
Melâlet görmesün devrân içinde
- 913 . Selâm u ârzûmendî firâvân
Kabûl it benden iy hurşîd-i tâbân
- 914 . Tapuña 'arz olur "ba'de' t-tahâyat"
Ki çekdi cân gamuñdan hayli zahmet
- 915 . Bulınmaz gerçi hüsnüñüñ nazîri
Vefâ durur cefâñuñ biñde biri
- 916 . Cefâñ-ıla döner bu çarh-ı çâlâk
Keminüñdür çü kej-revlikda eflâk
- 917 . Zamâne bigi bî-'ahd-ı ayânsın
Belî hem fitne-i âhir zamânsın
- 918 . Çekerüm tutmadın bilüñ belâlar
'İvazdur bu vefâña biñ cefâlar
- 919 . Egerçi 'ayn-ı devletdür sıfatuñ
Velî devlet bigi yokdur sebâtuñ
- 920 . Ki devlet bigi bir dem yâr olursın
Sebebsüz dem gelür agyâr olursın
- 921 . Gehî alup elüm i'zâz idersin
Gehî yüz döndürürsin nâz idersin
- 922 . Karâruñ yok durur bâd-ı seher-veş
Ser-i zülfüñ bigisin ya'ni ser-keş
- 923 . Egerçi kim olursın dem gelür râm
Velîkin râhuñ itmez bir dem ârâm
- 924 . Gehî örtersin açarsın gehî yüz
Güneş ahvâlî bigi gice gündüz
- 925 . Gehî matlûb-ı tâlibsın talebsüz
Kaçarsın gâh tâlibden sebebsüz
- 926 . Tapuñ ikbâl-i eltâf-ı Hudâdur
Anuñ-çun şöyle kalbüñ lâ-bekâdur
- 927 . Gözüñden sen dahı 'ayyâr-tersin
Ki kendüm gösterürsin çü satarsın

928. Göñül alınca isti'câl idersin
Telattuf gösterürsin el idersin
929. Çün alduñ aluban boynuña kanın
Cefâdan acıdursın tatlu cânın
- 930 . Egerçi hüsnüñe beñzer hasensin
Velîkin bed bu kim peymân-şikensin
- 931 . Hele bârî sebep ne iy vefâsuz
Ki bizden şöyle döndürdüñ bu dem yüz
- 932 . Bu kul ho komadın kullıktan eksük
Şehâ haddumdan artuk çekmişem yük
933. Katuñda şükr kim bilür İlâhum
Seni sevmekden artuk yok günâhum
934. İrerse bu günâhumdan baña merg
Kabûl iderem itmezem seni terk
- 935 . Sini agyâr-ımışsın yâr sandum
Bu ben dil-dâdeye dil-dâr sandum
936. Göñül kuşına hâlûñ dâne-y-imiş
Füsûn itdüklerüñ efsâne-y-imiş
937. Gamuñdan nice irsün câna râhat
Ki mihnet buldum isterken mahabbet
- 938 . Yüzüñ bigi görürdüm sini gökçek
Sanurdum söyledüğüñ sözi girçek
- 939 . Sanurdum sini ma'nîde hemânsın
Ne bileydüm ki da'viñde yalansın
- 940 . Nevâñ-ıla çalaram ben dahı çeng
Muhâlif eylemişsin sen hod âheng
- 941 . Ümîdüm çünki dökmişdür saña göz
Senüñ döndi-se ben döndürmezem yüz
- 942 . Çü virür şevk u hüsnüñ câna hassa
Bilünür bu gazelden bâki kıssa

Şi'r-i Hüsn Min Nâme-i Dehüm

[fâ 'i lâ tün | fâ 'i lâ tün | fâ 'i lün]

943. Zülfüñ ü hâlûñ hatuñ müşkin kamu
Şîveñ ü 'işveñ lebüñ şîrîn kamu
944. Kaşuñ u gözüñ saçuñ ârâyışuñ
Cân u dîl alıcı 'akl u dîn kamu
945. Sevdüğümi bileli redd eyledüñ
O günâh-ıçun mıdur bu kîn kamu
946. Düşlerüñ dür-dânesinden gözümüñ
Oldı uş bahrın gevher-i Çîn kamu
947. Ay u gün bigi taparlar hüsnüñe
Ger Hitâ vü Çîn ü ger Mâçin kamu
948. Hüsnüñi iy hûri çün kim gördiler
Kıldılar rûhâniler tahsîn kamu
949. Hasretüñde bu Hümâmînüñ sözi
Eşki bigidür ter ü rengîn kamu

**Nâme-i Yâzdehüm Der-Bergeşten 'Âşık Ez-Ma'şûk
u Cevr Nümûden**

[me fâ 'î lün | me fâ 'î lün | fa 'û lün]

950. Elâ iy milk-i hüsnüñ şehriyârı
Letâfet gülşeninüñ gül-'izârı
- 951 . Cihân tek günde bir 'âdet tutan nev
Felek bigi ziyâ-âyîn ü keş-rev
952. Safâ vaslı firâk-ı Merve-i gam
Cemâlî Ka'be-i la'leyn-i zemzem
953. Habîb-i pür-'anâ şâh-ı sitem-kâr
Nigâr-ı bî-vefâ yâr-ı cefâ-kâr
- 954 . Saçınüñ turrası tarrâr-ı meh-rû
Özi 'ayyâr-çâbüç gözi câzû
- 955 . Visâli gice gündüz zikrüm işüm
Hayâlî gurbet-i halvetde hvîşüm
- 956 . Hemîşe 'ıyş u dem sürsün safâdan
Vefâ kılsun irag olsun cefâdan
957. Du'â vü şükr ü hamd u medh-i vâfir

- Saňa ben kuldan iy sultân-ı kâhir
958. Du'âdan soñra iy şâh-ı cihânum
Helâl olsun kulunam saňa kanum
959. Ümîdüm gerçi kim senden vefâdur
Velîkin hâsilum cevr ü cefâdur
960. Kazâña gerçi virmişem rızâyı
Vefâ kıl haddan aşırma cefâyı
961. Saňa cevrüñden oldukça dil-efgâr
Vefâ-dâr olmamışdur iy cefâ-kâr
962. Sanurdum ben seni kim yâr olasın
Sanem sanmaz-ıdum k' agyâr olasın
963. Senüñ hod cevr-imiş iy dost kâruñ
Ümîde ire mi ümîd-vâruñ
964. Ki nûrı nârıveş pür-dûr imişsin
Şekersin lîki zehr-âlûz imişsin
965. Gamuñ pür-derd ü cevrüñ pür-cefâ-mış
Lebüñ pür-bâl u 'ışkuñ pür-belâ-mış
966. Sorardum göz yaşumdan gerçi tekrâr
Visâluñ şâhı bir gün virmedi Bâr
967. Belî hem serve beñzer salınışuñ
Anuñ-çun acıdur biten yimişüñ
968. Cefâdan telh kılduguñ mizâcı
Budur tiryâkuñ olur ta'mı acı
969. Saçuñ boynuma atmış ki kemendi
Çözersin çün el-ile giri bendi
970. Saçuñdan takduguñca boynuma din
Keser mührüñ kılıcı cevrüñ ayın
971. Beni germ itdügünce âteş-i derd
Seper ol deñlü su cevrüñ ider serd
972. Egerçi kim sıfatuñ yâra beñzer
Velî her cünbişüñ agyâra beñzer
973. Virüp zakkûmı kevser gösterürsin
Satarsın sirke şeker gösterürsin

- 974 . Cefâdur gerçi kim mahbûba 'âdet
Ne ol kim ide vardukça ziyâdet
975. Ki tahsîn itmek ihsân-ıla hoşdur
Her aşuñ tuzı oran-ıla hoşdur
- 976 . Egerçi cân bağışlar âb-ı hayvân
Velîkin başdan aşıcak olur cân
977. Günâh-ısa seni sevmek yañıldum
Şehâ 'afv it ki istigfâra geldüm
- 978 . Çü 'ömrüm çürüdi ser-mâye bigi
Nice arduña düşem sâye bigi
- 979 . Tapuñdan şöyle âzâr olmışamdur
Ki cânum bigi bîzâr olmışamdur
- 980 . Olalı cevr-i fûrkatdan dil-âzâr
Ne cân iki cihândan oldı bîzâr
- 981 . Sayayın niçeme var-ısa yoga
Şol altun boncugı kim bini boga
- 982 . Humâr itdügü-çün müldem usandum
Görüp zülfuñi sünbülde usandum
- 983 . Yig ol kim odlara yakam diyem of
Geyüp başum kısınca altun üsküf
984. Egerçi nâzenînüñ nâzı hoşdur
İgen çoğ olmaya kim azı hoşdur
- 985 . Gubâr -ısam ne var izüñde evvel
İgen çekme atuñ kim çekmişem el
986. Reh-i gamda öñüñce varı gördüm
Terahhum kılmađuñ yalvarı gördüm
- 987 . Tapuñı el ayak kaldı 'amelden
Ele getürmedüm ben gitdüm elden
- 988 . Yine ölince gitmezdüm kapuñdan
Eger meyl oldugın bilsem tapuñdan
989. Velîkin bilürem nâ-mihribânsın
Egerçi göñlümüñ tahtında cânısın
990. İdersin 'âr u gayret hem-demüñden
Ölürsem sora gelmezsin gamuñdan

991. Harîmüñe rakîb yâr idersin
Benüm hem-demligümden 'âr idersin
- 992 . N' ola sen bizi ögmezseñ vefâdan
Ganîler bî-niyâz olur gedâdan
- 993 . Revâdur baña itüñden kim olmak
Baña kandan senüñle hem-dem olmak
- 994 . Ne hoşdur baña 'ışkuñdan kesilmek
Kişi yorganına göre kösilmek
- 995 . İrürmek zâga yol gül-zâra kandan
Gül-ile hem-dem olmak hâra kandan
- 996 . Dil-i müflis zevâln bilse hoşdur
Er olan kendü hâln bilse hoşdur
- 997 . Düşeli derdüme dilümde şeb-rûz
Sen olmışsın hemîn bu şî'r-i pür-sûz

Şî'r-i Fasîh Min Nâme-i Yâzdehüm

[mef 'û lü | fâ 'i lâ tü | me fâ 'i lü | fâ 'i lün]

998. Yâ Rab bu derd-i fûrkata dermân olur mı hiç
Deryâ-yı bî-nihâyete pâyân olur mı hiç
999. Agladugunca bâri bulıtlar bigi gözüm
Ol yâr goncalar bigi handân olur mı hiç
1000. Hatuñ bulursa n' ola dehânuñdan iy perî
Dîv almaduğı her Süleymân olur mı hiç
1001. Diler gönül kim ire saluña iy 'aceb
Olmaz ümîde irmege imkân olur mı hiç
1002. Ma'mûr ider olursa hayâluñ bu gönlümi
Sultân serây idüñdüğü vîrân olur mı hiç
1003. Yir bulamaz Hümâmi ki kapuñda baş koya
Her bende Mısır tahtında sultân olur mı hiç
1004. Ger itmese cemâlnı her perdeden dirîğ
Ol gün yüzüñ kemâlna noksân olur mı hiç

Nâme-i Düvâzdehüm Der-Tâze Şuden 'İşk-ı Köhne

[me fâ 'î lün | me fâ 'î lün | fa 'û lün]

- 1005 . Elâ iy mazhar-ı nûr-ı Hudâyı
Ki hüsnüñ gün bigi virür ziyâyı
- 1006 . Visâlı 'ıyd-ı ekber hüsni nev-rûz
Huçeste-hâl u hattı bahtı pirûz
- 1007 . Sevâdı zülfinüñ başumda sevdâ
Hayâlî vaslı gönümde temennâ
- 1008 . Serây-ı dilde 'ışkı gizlü esrâr
Nasîb-i hüsne hulk-ıla sezâ-vâr
- 1009 . Benefşe zülf ü nergis çeşm ü gül-bû
Güşâde hâtır u peyveste âb-rû
- 1010 . Yüzi âyîne-i cân u cihân-bîn
Cenâbı melce'-i dil 'ismet-i dîn
- 1011 . Kemânî kaşlarınıñ nâvek-efken
Hadengî gözlerinüñ câna düşmen
- 1012 . Gözi mest ü humâr u kendü mestûr
Muzaffer devleti vü bahtı mansûr
- 1013 . Dehâmı gonca zülfeyni siper gam
Meserret vasl u vaslı mâye-i gam
- 1014 . Özinüñ pâyi-gâhı secde-gâhum
İşigi mesnedüm ârâm-gâhum
- 1015 . Hemîşe şevketi müstahkem olsun
Cemâlî bigi gönli hurrem olsun
- 1016 . Selâm u hizmet ü sıdk u du'âlar
Kabûl it ben kuluñdan çün senâlar
- 1017 . Du'âdan soñra iy yâr-i kadîmî
Mu'attar çîn zülfinüñ nesîmi
- 1018 . 'Aceb ne fitne dürdi yine kaşuñ
Ki bini düzdi kara karavaşuñ
- 1019 . Ne câm içürdi yine baña sevdâ
Ki mestûr-iken oldum mest ü sevdâ
- 1020 . Yine bir oda saldı cânı 'ışkuñ

Ki döymez aña pulâdı Dımıškuñ

- 1021 . Meger 'ıškuñ yine dilde dolandı
Anuñ-çun eski 'ıškum tâzelendi
- 1022 . Yine çün derd-i dilden kılam âhı
Uyanmaz nâlişünden murg ı mâhî
- 1023 . Yine cân bülbüli kıldukça zârî
Diler dil göresin gül yüzlü yâri
- 1024 . Yine gamzeñ meger efsûn idüpdür
Ki ol Leylî beni Mecnûn idüpdür
- 1025 . Meger şîrâne bakmışdur ol âhû
Ki dil dir heybetinden zikr-i yâ hû
- 1026 . Meger göñlüm diler dîvâne olmak
Ki ister şem'îña pervâne olmak
- 1027 . Şehâ kim bir kuluñ-ıdum ezelden
Ayaklarda kalup vermişdüm elden
- 1028 . Cefâdan gerçi incinmişdi cânım
Dilerdüm terk ideydüm seni hanım
- 1029 . Yapışmışmış servüñ eli berk
Başum kurtarımadum kim idem terk
- 1030 . Yine evvelki bigi kem kuluñam
Güller gülsin belâlu bülbülüñem
- 1031 . Yine sayyâd-ı hanuñ murg-ı cânê
Belâ dâmına çekdi saçdı dâne
- 1032 . Yine la'lin lebüñ kandı mükerrer
Bu dil tûtîsine gösterdi şekker
- 1033 . Kuluñ kim olmaya şehden huzûrı
Olur elbette kullıkda kusûrı
- 1034 . Kusûrum gerçi çokdur kulluguñdan
Geçerseñ n' eksile ululuguñdan
- 1035 . Geçerler senden geç iy şâhı Çîn'üñ
Ulular ulu Çîn'den kiçinüñ
- 1036 . Hatâ kılduğı kullar gerçi kemdür
Velî kuldân hatâ şehden keremdür

- 1037 . Olur insân çün nisyân zeleden
Günehdür âdamuñ aslı ezelden
- 1038 . Günâhum bu ki câna cebr kıldum
Tapuñsuz bir niçe gün sabr kıldum
- 1039 . Saña sabr-ıla İrem bigi sandum
Ya senden hâşa kim cândan usandum
- 1040 . Çü gördüm sabr-ıla sa'b oldı hâlum
Dükendi tâkatum gitdi mecâlum
- 1041 . Yine geldüm ki hâk olam kapuñda
Ölince kulluguñ kılam tapuñda
- 1042 . Göñül vasfı ki cân almışdur iy dost
Bu şi'r ile beyân olmışdur iy dost

Şi'r-i Celî Min Nâme-i Dûvâzdehüm

[me fâ 'i lün | fe 'i lâ tün | me fâ 'i lün | fe 'i lün]
| fa 'lün

1043. Nigâr egerçi ki cevr ü cefâdan usanmaz
Gerek bu göñlümi hergiz vefâdan usanmaz
1044. Kapuñda otlaruñı kavm idündügüm bu kim
Ki gurbet içre garîb âşinâdan usanmaz
1045. Göñül kapuñ ne usana Ka'be idinmek
Kimesne Merve hakı-çun Safâdan usanmaz
1046. Benüm teşevvukum artar yüzüñi gördükçe
Fakîr ola zere hvocam 'atâdan usanmaz
1047. Visâluñ-ıçun urılmaz Hümâmî hicrûñden
Kişi ki bâl umar ola belâdan usanmaz

Nâme-i Sîzdehüm Der-Nâz u Deryâ-yı Ma'sûk

[me fâ 'î lün | me fâ 'î lün | fa 'û lün]

- 1048 . Elâ iy hûr-ı rızvân hûy-ı pür-nâz
Beşer sûret melek sîret perî-nâz
- 1049 . Dil ü cân milk-i tahtında emîrüm
Hayâlî düşdügümce dest-gîrüm

- 1050 . Visâlı cânumuñ ümîd-vârı
Cemâlî ben Süheylüñ Nevbahârı
- 1051 . Tenümüñ cânı cânumuñ safâsı
İçümüñ derdi derdümüñ devâsı
- 1052 . İdici cânuma cevr ü cefâlar
Götürici başuma çok belâlar
- 1053 . Atup boynuma zülfinüñ kemendin
Gam-ıla berkiden cânuma bendin
- 1054 . Cemâlî cânuma gülşen kılan yâr
Karañu göñlümi rûşen kılan yâr
- 1055 . Yaşum rahmı yiñile silmeyen dost
Yolında cidd ü cehdüm bilmeyen dost
- 1056 . Benüm-ile riyâ-yı yâr olan yâr
Sebebsiz göz yumup agyâr olan yâr
- 1057 . Beni bu derd-ile dem-sâz iden yâr
Niyâzum bildüğince nâz iden yâr
- 1058 . Gamından 'arza kılana niyâzı
Cefâdan arturan vardukça nâzı
- 1059 . Yakan odlara her huşk u terümi
Savuran yillere hâkisterümi
- 1060 . Cemâlî sohbet-i dilde celîsüm
Hayâlî gurbet-i gamda enîsüm
- 1061 . Cefâlu cânuma kıldukça nâziş
Kılan göñlümi lutf-ıla nüvâziş
- 1062 . Perîden per dökici 'işve-y-ile
Melekler aldayıcı şîve-y-ile
- 1063 . Nişânum nâmum u nâmum nişânum
Cihânum cânum u cânum cihânum
- 1064 . İderken hüsn-i hulk-ıla girişme
Mübeddel eyleyen nâzını hışma
- 1065 . Giden lutf iline gitmezlenürken
İden nâzı yine itmezlenürken
- 1066 . Giden lutf iline gitmezlenürse
İden nâz-ıla meyl itmezlenürse

- 1067 . Öñinden su bigi akmazlayıncı
Yüzümü göricek bakmazlayıncı
1068. Kulına zulm idici pâdişâhum
Sa'âdet menba'ı devletlü şâhum
- 1069 . Du'âlar kıluram her subh u şâmı
Kabûl it şâh ben kuldân peyâmı
- 1070 . Du'âdan soñra iy yâr-ı güzînum
Sebebsüz nâz idici nâzenînum
- 1071 . Yiter nâz-ıla bizden bî-niyâz ol
Ko nâzı çıkma dilden bî-niyâz ol
- 1072 . Ki sen cân-ıla buşduğınca dîdâr
Olardan saña cân-ıla hırîdâr
- 1073 . N' ola nâz eyledükçe bilseñ i'zâz
Ki olur nâzenînden nâzenîn nâz
1074. Disem ger nâzı ko şâhum revâdur
Ki haddan aşduğı nâzuñ cefâdur
1075. Gamuñla bunca müddetdür harîfem
Cefâya tâkatum yokdur za'îfem
- 1076 . Unıdup meyl kılduğuş cefâdur
Yañılup rahm kılduğuş riyâdur
- 1077 . Belî sen kendü perdeñ açmayı gör
K' açılsa perdesi bagrın delerdür
- 1078 . Tutupdur gûşe-i halvetde 'uzlet
Anuñ-çun âb-ı hayvân buldı 'izzet
- 1079 . Olurdı kıymeti taşa berâber
Görinse her göze bakdukça gevher
- 1080 . Hatâ didüm ko keşf olsun cemâluñ
Görinsün halka bu rây-ı kemâluñ
1081. Dil ü cânı yüzüñüñ âfitâbı
Münevver eylesün götür nikâbı
- 1082 . Cihân bigi olup i'zâz içinde
Ola cân bigi 'izz ü nâz içinde
- 1083 . Gerek 'ârif olan ahvâlî bile

Ki ol ma'nîde bu sözüñle dile

Şi'r-i Cemîl Min Nâme-i Sîzdehüm

[fâ 'i lâ tün | fâ 'i lâ tün | fâ 'i lâ tün | fâ 'i lüñ]

1084. Hüsn ilinde kulu sen gözleri küffâr-ı ferd
Haddüñe beñzer meger cennetde ola var verd
1085. 'Işkuñ odından baña iksîr şevkuñ ireli
Zer bigi olmuş durur küllî vücûdum zâr u zer
1086. Mühre-i göñlüm melâlından nice bulsun güşâd
Çün saçuñ sih-tâsı her mansûbeden oynar nerd
1087. Gözlerüñe gözlerüm yaş dökdügi hoş geldügi
Bu ki kanmaz suya hiç olsa kaçan bîmâr-ı merd
1088. Serd olur güneş sehâb içinde kalsa zinhâr
Aç yüzüñi kim olur örtilmek ol ruhsâr-ı serd
1089. Nice hoşnûd olmasun derdüñe dil dermân bigi
'Ayn-dârû-yı dil.....senden..... derd
1090. Bu Hümâmî yanar oduña söyünmez su bigi
Yil bigi yilmekde ger ide anı bu kâr gerd

Nâme-i Cehârdehüm Der- Sıfat-ı Bahâr u Cüvânî

[me fâ 'î lün | me fâ 'î lün | fa 'û lün]

- 1091 . Elâ iy nev-bahâr-ı 'âlem-i cân
Cemâlı mihrîbân irmez gülistân
1092. Dehânı gonca-ı ter saçı sünbül
Dili söylerse bülbül yañağı gül
- 1093 . 'Îzârı yâsemen haddi gül-i ter
Semen endâmı vu kaddı sanevber
- 1094 . Benefşe zülf ü gîsûsi semen-bû
Beşer sûret melek sûret perî-hû
- 1095 . Gözi hem nergis-i binara beñzer
Yañağı gül yüzi gül-nâra beñzer
- 1096 . Bakar şîrâne âhû-yı haremdür
Cemâlı gülşen bag-ı İremdür

- 1097 . Visâlı bigi dil-nâz u dil-efrûz
Fırâkı bigi cân-sâz u ciger-sûz
- 1098 . Çemen-ârâ-yı hûbî vü dil-ârâm
Semen sîmâ vü sûsen bu gül-endâm
- 1099 . Revânum rûhum u rûhum revânum
Zamânum 'ömrüm ü 'ömrüm zamânum
- 1100 . Bu ben bî-câna ya'nî yâr-ı cânı
Mürüvvet menba'ı vu lutf-kânı
- 1101 . İrag olsun bilişden yâd ilinden
Çü güldür solmasun horyad elinden
- 1102 . Perîşân-hâtır oldugınca sünbül
Sen iy cân gülşeni güller bigi gül
- 1103 . Du'â kıldukça yüz 'özü-ile geh geh
Kabûl it ben kuluñdan iy şehenşeh
- 1104 . Du'âdan soñra iy serv-i semen-ber
Bahâr iksîri kıldı 'âlemi zer
- 1105 . İrişdi feyz-i rahmet mâr u mûra
Cihân hüsnuñ bigi gark oldı nûra
- 1106 . Gözüm bigi pür oldı havz-ı kevser
Turur hatuña beñzer sebze-i ter
- 1107 . Muhakkak olmaga reyhân güzârı
Yazıldı sûsenüñ hatt-ı gubârı
- 1108 . Çü geldi görür bülbül yârlıklar
Kılur pes karşısına zârlıklar
- 1109 . Ne var çün gonca dil-teng-ise bülbül
Hele hoş şâh-ı şengüldür güler gül
- 1110 . Meger kim kadduñı gördi hırâmân
Anuñ-çun serv olupdur şöyle hayrân
- 1111 . Gider âyîne bigi 'aks-i rûlar
Revân bigi revân oldukça sular
- 1112 . Çü senden hâlî görür murg-ı zârî
Kılur pes hasretüñden murg-ı zârî
- 1113 . Kudûmüñ yolına tek sen kadem bas

Çemenler döşemişdür yaşıl atlas

- 1114 . Ayak sunar meger reyhâna nesrîn
Ki dutmuş Cem big' elde câm-ı zerrîn
- 1115 . Kamu esbâb-ı 'ıyş olmuş müheyyâ
Sürilür 'işret ü zevk u temâşâ
1116. Bulupdur gerçi her derd ehl-i hem-derd
Velî ortada ben 'ankâ bigi ferd
1117. Yürürem sen hümâsuz zâr u tenhâ
İçümde hasret ü başumda sevdâ
- 1118 . Baña 'ışkuñuñ olmuşdur çü 'avnî
Göze göstermezem sensüz dü kevnî
- 1119 . Sekiz firdevs iy hûrî kapuñsuz
Ne şek kim yidi tamudur tapuñsuz
1120. Gel iy müstagrak-ı envâr-ı Leylî
İrür Mecnûna hüsnüñden tecellî
1121. Hazân-ı gussa bozdı kârubârum
Yüzüñi göster iy evvel bahârum
1122. Mukîm ol cân u gönül bigi tende
Gel âhû bigi seyr eyle çemende
- 1123 . Düzüp tûbî boyuñuñ yâl u bâlın
Hırâmânlıguñ öğret serve salın
- 1124 . Gühersin cân içinde dürcüñe gel
Güneşsin yılda bir kez burcuña gel
- 1125 . Yüzüñden rûşen olsun encümenler
Unutsun hod nümâyân çemenler
- 1126 . Cemâluñ keşf id envârı utandur
Gelüp gül bigi gül-zârı utandur
- 1127 . Yaluñuz dil degil hem cân senüñdür
Ne diyem bâki kim fermân senüñdür
- 1128 . Yüzüñüñ 'arz idüp bahşâyışini
Hacil kıl gülşenüñ ârâyışini
- 1129 . Ziyâd oldukça cânumda mahabbet
Bu şî'r-ile kıluram sini da'vet

Şi'r-i Garrâ Min Nâme-i Çehârdehüm

[fâ 'i lâ tün | fâ 'i lâ tün | fâ 'i lâ tün | fâ 'i lün]

- 1130 . Yaraludur yüregüm yârâ gamuñdan yâra gel
Senden olur yine bu derde hemîn tîmâr[a] gel
- 1131 . İştîyâkıñdan cemâluñuñ gıceler subha dek
Bülbüli-vâr olmışam gül hasretinden zâra gel
- 1132 . Cân u dil nakd itmişemdür kim idem yoluñda harc
Müşterîyem vasluña tur görmegin bâzâra gel
- 1133 . Gidicek gice bigi hicrûñ karardur 'âlemi
Gün yüzüñden kılasın gündüz bigi envâra gel
- 1134 . Gözüñe karşı baña ölmek key âsândur velî
Senden ayru dirlik eylenecek igen düşvâra gel
- 1135 . Şol ümîde kim görem güneş yüzüñi her gice
Şem' bigi oluram tâ subha dek bîdâra gel
- 1136 . Öldürem varam Hümâmîyi dimişsin iy sanem
Hayra gir kurtar anı bu vartadan zinhâr[a] gel

Nâme-i Pânzdehüm Der-Şi'r Kerden Ma'şûk Vü Zârî Kerden ü 'Âşık Der-Firâk

[me fâ 'î lün | me fâ 'î lün | fa 'û lün]

- 1137 . Elâ iy merdüm-i çeşm-i cihân-bîn
Hayâlî mû'nîs ü cân u dil ü dîn
- 1138 . Zamânuñ 'ömri 'ömrümüñ zamânı
Cihânuñ cânı cânümüñ cihânı
- 1139 . Yañağı lâle-i ter bigi gül-rîz
Lebi gül-reng lîkin şeker-âmîz
- 1140 . İşigüñ cümle hulkuñ kible-gâhı
Kaşuñ mihrâb-ı cânuñ secde-gâhı
- 1141 . Cinânuñ hûrî hûrîsi cinânuñ
Cihânuñ maksadı maksadı cânuñ
- 1142 . Hıtâyî gözi kaşı Mogol u Çîn
Bakışı âfet-ü 'aklı dil i dîn

- 1143 . Hümâyûn tal'at u bahtı hümâyûn
Hayâlı hâceste tâlî'i vefâlı meymûn
- 1144 . Hayâlı fûrkat u gam derdine em
Visâlı cân u dil zahmına merhem
- 1145 . Muhabbet milkinüñ leşker-nümâsı
Cefâ iklîminüñ kişver-güşâsı
- 1146 . Sürûr-ı ruhı kalbi nûr-ı 'aynî
Hasen-i hüsni eltâfi Hüseynî
- 1147 . Habîbi ya'nî kim sen iy habîbüm
Gam-ı bîmârına vaslı tabîbüm
- 1148 . Âdemu' llâh 'ömrüñ
Ma'e' l-ikbâli mâ dâme' l-leyâlî
- 1149 . Hezârân ârzûmendî vü zâri
Du'âlar kim riyâdan ola 'ârî
- 1150 . Selâm u hizmet ü ol yâre bu gülden
Derûnı cânıdan u ihlâsı dilden
- 1151 . Du'âdan soñra bil iy pâdişâhum
Dil ü cân tahtına devletlü şâhum
- 1152 . Visâlı cânumuñ nâz u niyâzı
Hayâlı ben garîbüñ dil-nüvâzı
- 1153 . Taşumdan bini yakmış-iken firâkuñ
İçüme tolmuş-iken iştiyâkuñ
- 1154 . Ümîdüm vasluña dikmiş-iken göz
İşitdüm ben kuluñdan döndürüp yüz
- 1155 . Tapuñ kılmış sefer 'azmine niyyet
Hemîn olanı kasd u zî-minnet
- 1156 . Egerçi ser-firâz oldukça cânuñ
Revân olmak diler serv-i revânuñ
- 1157 . Kamer bigi tutup âvâralıguñ
Komazsın gün bigi seyyâralıguñ
- 1158 . Velî sakın ne var bulsa kemâlî
Günüñ seyrinden irişmez zevâlî
- 1159 . Felek bigi dime devr ideyüm bol
Şehâ sen hüsn kutbısın mukîm ol

- 1160 . Yüzüñ çün tâze terdür berk-i gülden
Açulma goncasın çıkma dükelden
- 1161 . Yavuz yil eser ü efsürde eyler
Cemâluñ güllerin pejmürde eyler
- 1162 . Tokundukça yüzüñe pîş ü pesden
Tozısın san kim âyîne nefesden
- 1163 . Belî kim eksilür bulur fütûrı
Cemâluñ şem'nuñ ay bigi nûrı
- 1164 . Hatâ didüm ki zülfinüñ kemendi
Bırakmışdur sabâ boynına bendi
- 1165 . Süleymân bigi seyr itsün serîrûñ
Ne yıldur saña olmayan esîrûñ
- 1166 . Egerçi gün yüzün huffâş görmez
Güneş nûrına yil noxsân irmez
- 1167 . Velîkin iy perî göstermeseñ yüz
Gice bigi görünür baña gündüz
- 1168 . Güneş yüzün görmez-isem şafakdan
Ölürem şem' bigi aglamakdan
- 1169 . Sefer kim kıta'-ı nâr-ı Sakardur
Yüzüñüñ nûr-ı ferrin yakısardur
- 1170 . Tenümüñ cânusın iy cân gitme
Beni bî-cân u dil itdür sen itme
- 1171 . Nihâli serv kadduñdur dahı genç
Güdüben başın gitsün alma ilenç
- 1172 . Kapuñda cân u dil oldugıñum yig
Ki sensüz baña dirlikden ölüm yig
- 1173 . O fikri hoş habardur terk iderseñ
Bu şî'ri hoş nasîhatdur tutarsañ

Şî'r-i Hûb u 'Acîb Min Nâme-i Pânzdehüm

[fâ 'i lâ tün | fâ 'i lâ tün | fâ 'i lâ tün | fâ 'i lün]

- 1174 . Çünki şevkuñdan şehâ dîvânedür dil gitme gel
Boynına sal bend-i zülfüñden selâsil gitme gel

- 1175 . Tâzedür gülден sakın tokınmasun her bâr-ı bed
"Hâşe' allâh" duymaz ol şekl ü şemâyil gitme gel
- 1176 . Varup ayruklara kılınca vefâyı iy sanem
Her ne cevruñ var-ısa ben kuluña kıl gitme gel
- 1177 . Aglaram şu hadda kim deryâ olur yaşdan yoluñ
Bulamazsın hergiz ol deryâya sâhil gitme gel
- 1178 . Sanma senden ayrılma arduñca düşüp yazuña
Giderem gönüñ bigi menzil-be-menzil gitme gel
- 1179 . Çün gidersin yâr u 'azm itdün 'azâyim yirine
Kollarımı boynuña kılam hamâyil gitme gel
- 1180 . Benden ayrulduguña şâhâ rakîbüñ şâd-ı mış
Söyle "bi'smillâh" kahr olsun 'azâzil gitme gel
- 1181 . Senden ayrulmak Hümâmîye çü müşkildür katı
Sen gidersin kalur hall olmaz bu müşkil gitme gel

**Nâme-i Şânzdehüm der-Zâri Kerden 'Âşık-ı der-
Firâk-ı Ma'şûk**

[me fâ 'î lün | me fâ 'î lün | fa 'û lün]

- 1182 . Elâ iy hem-dem ü cân-ı hazînüm
Niyâz itdükçe yâr-ı nâzenînüm
- 1183 . İzi tozı gözümüñ rûşenâsı
Gönül bigânesinüñ âşinâsı
- 1184 . Hayâlî üns ü cinnüñ dil-pezîri
Dil ü cân taht-gâhınuñ emîri
- 1185 . Gam-ı rencûr-ı derdine lebi em
Visâlı fûrkatı zahmına merhem
- 1186 . Saçınıñ bûyı 'anber-âmîz
Lebinüñ şehdi şîrîn ü şeker-rîz
- 1187 . Beşer dirsem hatâdur hûra beñzer
Degül hûrî vü 'aynî nûra beñzer
- 1188 . Yüzünüñ nûrı havrâdan alur fer
Saçınıñ 'udı perîden döker per
- 1189 . Visâlı dil-güşâ hicri dil-efrûz

Hayâlî dil-nüvâz derdi cân-sûz

1190. Hidâyet mahremi 'izzet-kırânı
Sa'âdet yâr u devlet hem-nişîni
1191. Başından ayaga dek 'izz ü devlet
Ayakdan başa varınca sa'âdet
1192. Teni cân ma'deninüñ sîm ü hâsı
Gamı iksîr-i kalbümüñ halâsı
- 1193 . Enîsü' r-rûhi leyle' l-iştîyâkî
Rehâü' l-kalbi fî yevmi' l-firâki
1194. Nigârüm ya'ni sen yâr-ı 'azîzüm
Lebi şekker-feşân u şehd-rîzüm
- 1195 . Hemîşe şevketi müstahkem olsun
Cemâlî bigi gönül hurrem olsun
- 1196 . Hezârân hizmet ü yüz dürlü pâ-bûs
'Ubûdiyyet k' ola cân-ıla hâbûs
- 1197 . Hezârân iştîyâk u dürlü hasret
Firâk-ı cân u dilden yig mahabbet
1198. Du'â vu ârzûmendî tehâyâ
'Anî' d-dâ'î ilâ ehli' l-'atâyâ
- 1199 . Du'âdan soñra iy şâh-ı cihânüm
Benî pür-gam iden nev-cüvânüm
- 1200 . İy kamu hûblaruñ kulmaşı dil-ber
Gözüm yaşı vu bagrum başı dil-ber
1201. Ayakda kalıcak cân-ı fakîrüm
Çeküp el olmayıcı dest-gîrüm
- 1202 . Ki beni oda yakmışdur firâkuñ
Dil-ile şerh olunmaz iştîyâkuñ
1203. Yakup hier odına çün şem'-ı mü'min
Yüregüm yağın itdi gussañ erkin
- 1204 . Ki degmez şem' bigi kanlu yaşum
Keserse ger makas kılıcı başum
- 1205 . Meger şem' oldı hâlumdan habar-dâr
Ki yanar yakılır aglar menî zâr

- 1206 . Sanasın 'ayn-ı gam oldum hüzinden
K' iragam gam bigi her lahza senden
- 1207 . Dil itdükçe visâluñ sohbetin yâd
Firâkuñdan kıluban şekk-i feryâd
- 1208 . Gam u zülfüñ kaçan kim sabrum olur
Miyânuñ bigi cânım kılca kalur
- 1209 . Münîr oldukça hüsnüñden hayâlüm
Dehânuñ bigi kalmaz zerre hâlüm
- 1210 . Görünmez olalı haddüñ gül-i ter
Dil ü cân bülbüli hasretten inler
- 1211 . Lebüñ balı gamı sundukça hanzal
Meges bigi ururam başuma el
- 1212 . Usandı san ki gevher bigi kândan
Tenüm cânumdan u cânım cihândan
- 1213 . Ümîdüm Haka tutdum gerçi 'usre
Mübeddel iden oldur "*'usri yüsre*"
- 1214 . Ümîde irgüren nevmîzi oldur
Ferâhşâda viren Hurşîdi oldur
- 1215 . Anuñ takdîri olmasa muvâfik
Kaçan vasl oldı 'Azrâya Vâmık
- 1216 . Çü olur lutfinuñ bir zerre meyli
İrürer Nev-bahârına Süheyli
- 1217 . Belî her bir yokuşuñ bir düzi var
Kışuñ yazı vü dünüñ gündüzi var
- 1218 . Olur her naks-ı noksânuñ kemâlî
Firâkuñ lâ-cerem vardur visâlî
- 1219 . Velî ölem direm korkum bu bî-dâd
Nite kim irmedin Şîrîne Ferhâd
- 1220 . Ol ucdan diñmez uş efgân u âhum
Dilerven 'arz idem hâlüm şâhum
- 1221 . Münâsib bu gazel oldı makâlüm
Beyân olmaklıg-ıçun vasf-ı hâlüm

Şi'r-i Şîrîn-i Latîf Min Nâme-i Şânzdehüm

[me fâ 'i lün | fe 'i lâ tün | me fâ 'i lün | fe 'i lün]
| fa 'lün

1222. Tapuñ Hudâ hakı iy dost benden ayrılalı
Ki ya'nî cân bigi sen bu bedenden ayrılalı
1223. Eridi sızdı gam odında yüregüm yagı
Nite ki şem'-ı şeb ol encümenden ayrılalı
- 1224 . Kapuñdan ayru degülken yog-ıdı bende karâr
Kıyâs kıl niceyem şimdi senden ayrılalı
- 1225 . Göñül kuşına ki hoş sebze-zâr-ıdı hattuñ
Ne nâleler kılurum ol çemenden ayrılalı
- 1226 . Ne nahs olur bu ki ahsen olmadı hiç
Makâl-ı hâlum o hüsn-i hasenden ayrılalı
- 1227 . Hikâyetüm şuña irdi ki ilde vü dilde
Söz olmışam yürirem ol dehenden ayrılalı
- 1228 . Diyâr-ı yârdan ayru gam-ıla kan dökdüm
'Akîk yudar nite ki Yemenden ayrılalı
1229. Yüregi tîg-ı firâkuñ-ıla delinmişdür
Hümâmi dür bigi geñsüz vatandan ayrılalı

Nâme-i Heftdehüm Der-Bî-Sabr-ı 'Âşık Ve İntizâr-ı O Der-Firâk-ı Ma'suk

[me fâ 'î lün | me fâ 'î lün | fa 'û lün]

- 1230 . Elâ iy Yûsuf-ı Nûşîn-revân-baht
Cihân-baht u melek-tâc u felek-baht
1231. Kemâlı kâr-bahtuñ kâmurânı
Kamer karnınuñ ol sâhib-kırânı
- 1232 . Cemâluña senüñ bakmak sa'âdet
Bilüpdür ki gözedür ehl-i devlet
- 1233 . Yañağı lâle bigi tâze-reste
Sa'âdet ılduzı bigi huçeste
- 1234 . Cemâlı cân çirâgın rûşen iden
Hayâlî dil-harîmin gülşen iden

- 1235 . Dehâni çeşme-i cân ille pür-kand
Tudagı şehd ü şîrîn ü şeker-kand
- 1236 . Hatı âyât-ı rahmet nokta-hâli
Müfessir aña tefsîr-i cemâlî
1237. Saçı ter nâfeligin 'anber-i pür
Lebinüñ hokka-i la'lini pürdür
1238. Musavver rûha beñzer k' ola tensüz
Cemâlî tâze gülşendür dikensüz
1239. Hazân ırak yañagı güllerinden
Hummâr irer tudagı müllerinden
1240. Dehâni havz u l'alın yâr-ı kevser
Cihân hûrî bigi ârâyış-i ter
- 1241 . Cemâlına saçî ârâyış ü zeyn
Hayâlî haddi bigi "*kurretü' l-'ayn*"
- 1242 . Sadîk-ı dü cihân u yâr-ı cânı
Visâli mâye-i 'ömr-i cüvânı
- 1243 . K' anuñ devleti pâyende olsun
Cemâlî gün bigi tâbende olsun
- 1244 . Selâm u ârzûmendî vü hizmet
Kabûl it benden iy ehl-i mürevvet
- 1245 . Hezârân hizmet ü yüz dürlü pâ-bûs
'Ubûdiyyet k' ola cân-ıla me'nûs
- 1246 . Ki hicründe komadı âh u zârüm
Göñülde sabrum u cânda karârüm
- 1247 . Tapuñ râm olmayınca iy dil-ârâm
Bu cân sabr eylemez kılmaz dil-ârâm
- 1248 . Ne sabr itsün bu ten cân olmayınca
N' iderler cânı cânân olmayınca
- 1249 . Öleli kalmadı şevkuñ baña hû
Ne cânda sabrum u ne gözde uyhu
- 1250 . Misâli şem' var ez-pây-ı tâ-firâk
İçüm taşum firâk odınadur gark
- 1251 . Gözüm bîzâr-iken gözler şafakda

Giceden subh olunca aglamakda

- 1252 . Görinmezse n' ola ol zülf ü hâluñ
Degüldür hâli gözümnden hayâluñ
- 1253 . Meyi eyle itmemişdür beni mest
Kati şûr-ıla hâlüm şöyle peyvest
- 1254 . Gamuñda şöyle bî-hûşam özümnden
Ki gicem fark olunmaz gündüzümnden
- 1255 . Gözümde gâlib oldukça hayâluñ
Görürem uykuda ki geh geh cemâluñ
- 1256 . İrer çün baña ol yüzden tecellî
Olur bu gönlüme bir dem tesellî
- 1257 . Öleli gözüme bîzârlık hû
Gice gündüz gözüme düşdür uyhu
- 1258 . İrişmez olalı fer nûr o yüzden
Gidüpdür sabrı dilden uyhu gözden
- 1259 . İçümde sûziş-i hasret taşum yaş
Gözümde âb-ı ter gönlümde âteş
- 1260 . Gamuñdan cân u dil korhu içinde
Ne uyhu ola od u su içinde
- 1261 . Çü artar hasretüñden intizârum
Seher yili bigi gider karârum
- 1262 . Kaşuñ bigi gamuñdan çün hilâlem
Kara zülfüñ bigi şûrîde-hâlam
- 1263 . Cefâlu câna yine cebr ideydüm
Tapuñsuz bir niçe gün sabr ideydüm
- 1264 . Velîkin korkaram kim soñ demüñden
Yüzüñi görmedin ölem gamuñdan
- 1265 . Gamuñdan çekmiş-iken bunca mihnet
Kalam başda belâ vu cândan hasret
- 1266 . Senüñ gönlüñ bigi sabrum katıdur
Benüm sabrum dil ü cân âfetidür
- 1267 . Olur ger gure ter helvâ sabûra
Bu sabr u gam kılur helvâ-yı gure

1268. Olalı cân u dil vasluña müştâk
Dükendi sabrum oldı tâkatum tâk
- 1269 . Gîrizân-est hvâb ez-dîde-i men
Çü sabr ez-cân-ı mihnet dîde-i men
- 1270 . Kalupdur hasretüñ şûrîde-hâlum
Dahı sabr itmege yohdur mecâlum
- 1271 . Eger kılmaz olursañ baña çâre
Kıluram tonın sabr pâre pâre
- 1272 . Çü ser-mest oluram şevkuñda şeydâ
İderem sini beyn-i halka rüsvâ
- 1273 . Odumdan dökdüğünce gözlerüm yaş
Cihâna cân u dil sözün kılur fâş
- 1274 . Baña bu şî'r-i şîrîn ter makâlum
Beyân olmaklıg-ıçun vasf-ı hâlum

Şî'r-i Ter ü Nâzük Min Nâme-i Heftdehüm

[me fâ 'i lün | fe 'i lâ tün | me fâ 'i lün | fe 'i lün]
| fa 'lün

- 1275 . Kaçan ki gamda hayâluñla gam-küsâr olurum
Kara saçuñ bigi bî-sabr u bî-karâr olurum
1276. Sen olduguñca karâruñda mest kavı benüm
'Aceb budur ki sözüüm artar üstüvâr oluram
- 1277 . Hayâl-ıla güle kıldugumı yüzüñi şebîh
Görem kaçan ki cemâluñı şerm-sâr oluram
- 1278 . Diler gönül ki ayaguña yüz süre heyhât
Bu ârzûya ol irünce ben gubâr oluram
- 1279 . Visâluña bu firâk içre iştiyâkumdan
Degül egerçi ki mümkin ümîd-vâr oluram
- 1280 . Kime ki derdümi aydam elüñden ilde senüñ
Şu deñlü zâr kılur didügüme zâr oluram
- 1281 . Gözüñ dimiş ki Hümâmîyi öldürem bir gün
Bu va'deye niçe gündür ki intizâr oluram

**Nâme-i Heştdehüm Der-Bâz Âmâden-i Ma'şûk
Şi'r-i Şâdî Kerden-i 'Âşık**

[me fâ' î lün | me fâ' î lün | fâ' û lün]

- 1282 . Zihî kutlu dem ü zî-fâl-ı pirûz
K' irüşdi âfitâb-ı 'âlem-efrûz
- 1283 . Yine hayr-ıla depreşdi nişânum
İriserdür meger cânâna cânum
- 1284 . Sabâ kim bû-yı müşk ter getürdi
Meger kim zülf-i dil-berden getürdi
- 1285 . Anuñ-çun 'anber-âgîndür dimâgum
Ki şâdîlık yimişin virdi bâgum
- 1286 . Bu cân u dil nice olmaya mesrûr
Ki geldi yâr u toldı gözlerüm nûr
- 1287 . Hırâmân geldi ol serv-i revânun
Anuñ-çun şöyle şâd oldı revânun
- 1288 . Şu deñlü olmışam çün şem'a bîzâr
Ki dil-ber gün bigi gösterdi dîdâr
- 1289 . Dil ü cân Yûsufından müjde yine
Beşîr irürdi Ya'kûb-ı hazîne
- 1290 . Sitârem tâli'inüñ şem'ı yandı
Uyıldı fitnem ü bahtum uyandı
- 1291 . Nice şükr itmeyem baht-ı sa'îde
K' irüşdi savm-ı hicri vasl-ı 'ıyda
- 1292 . Yürek yarılma gamdan yâr geldi
Devâ-bahş-ı dil-i bîmâr geldi
- 1293 . Firâk u gamda gitmişdi karârım
"Bi-hamdillâh" ki geldi gam-güsârım
- 1294 . Cemâlî şem'ına şükrâne bigi
Yakayın bâl u pür-pervâne bigi
- 1295 . Gamından olmuş-iken gözlerüm kör
Tezyînüñ tûtiyâsı kıldı pür-nûr
- 1296 . Firâk-ı zulmı arturmuşdı âhum
Şükür kim geldi ol 'adl issi şâhum

[me fâ 'î lün | me fâ 'î lün | fa 'û lün]

1297. Elâ iy râhat-ı cânım hayâluñ
İki 'âlemde maksûdum visâluñ
- 1298 . Hayâlı cânımı mesrûr iden yâr
Harâbın göñlümüñ ma'mûr iden yâr
- 1299 . Gidüp cânım cefâdan tolduran gam
Gelüp göñlümi kılan şâd-ı hurrem
1300. Gamı mihr arturıcı mihribânım
Firâkı dil yakıcı dil-sitânım
- 1301 . Firâkuñ cânımı yakmışdı gamdan
Göñül hem hasta-hâl-ıdı elemden
- 1302 . Şükr kim geldüñ iy şâh-ı cihânım
Kudûmuñdan müşerref oldı cânım
- 1303 . Tenüme cân bigi geldüñ seferden
Gidüpdür gerçi hûşam bigi serden
- 1304 . Gamuñ şerrinde hayr oldı 'alâmet
K' irişdüñ "*hamdillâh*" sag u selâmet
- 1305 . Gice gündüz uruban topraga yüz
Diledüm anı Hakdan gice gündüz
- 1306 . Ki geldüğüñ göricek hâne-y-içün
Kılam cânım fîdâ şükrâne-y-içün
- 1307 . Göñül tahtına geldüñ k' olasıñ şâh
Kabûl oldı du'âm "*elhamdüli' llâh*"
- 1308 . Geçen dem şimdi yâduñ dem degüldür
Yüzüñ gördüm ölürsem gam degüldür
- 1309 . Kudûmuñ kıldı cânı şâd-ı hurrem
'Azîzüm şâd geldüñ hayra makdem
- 1310 . Çekerdüm sen gidelden zahmet ü renc
Şükr kim renc içinden buldum uş genc
- 1311 . Yoluñ tozu olalı müşk ter-rîz
Nesîm-i subh olupdur 'anber-âmîz
- 1312 . Saçuñdan her neyi kim bu getürdi
Hevâdan başuma kaygu getürdi

- 1313 . Hudâdan vasluñ-ıdı itdügüm host
Keremler eyledüñ hoş geldüñ iy dost
- 1314 . Dahı cân hicrüne kılmaz hamıyyet
Sakın gitmeklige eyleme niyyet
1315. Giderseñ bil ki derdüñden ölürem
Ne çekdüm sen gelince ben bilürem
1316. Garıbem rahm kıl âzâr kılma
Yiter zâr olmışamdur zâr kılma
- 1317 . Esîr-i fûrkatunam eyle âzâd
Fırâkuñ zulmine vasluñ urur dâd
- 1318 . Rızâ virdüm kamu kuluña bî-şek
Dahı 'azm eyleyüben gitmegil dek
1319. Kudûmuñdan bulalı feth-i bâbı
'Îmâret oldu göñlümün harâbı
- 1320 . Çü hurrem oldu cânım makdemüñden
Unitdum her ne çekdümse gamuñdan
1321. Yine var oldu dil yog olmuş-iken
Dirildüm vasluñ-ıla ölmüş-iken
1322. Mey-i şevkuñla ser-mestem ezelden
İşit ol mâcerâyı bu gazelden

Şi'r-i Musanna' Min Nâme-i Hejdehüm

[mef 'û lü | fâ 'i lâ tü | me fâ 'i lü | fâ 'i lün]

- 1323 . Devletlü hânedâna meger geldi hanumuz
Kim karnı tutdı 'adl-ıla sâhib-kırânumuz
- 1324 . Biz kullarına bildi fırâkı ki zulm ider
Geldi ki 'adl göstere Nûşînrevânumuz
- 1325 . Gördüñ cemâl-ı Rüstem ü destânı şükr kim
Dillerde söylenür yine uş dâsitânumuz
1326. İreli Mehdi bigi cihâna hidâyeti
Pâk oldu şerr-i fitneden âhir zamânumuz
- 1327 . Biz kul kim olmuş-ıduk ümîd-ile dil-figâr
Mînnet Haka ki geldi şeh-i kâmurânumuz

- 1328 . Râhat gemisi geçmeye zahmet deñizlerin
Açıldı pâdişâd-ıla bâd u bânumuz
- 1329 . Şükrâne cân u dil kılalum yolına mâr
Ve melâmet irdi çü şâh-ı cihânumuz
- 1330 . Kıl nâleler Hümâmi yene 'andelîb-vâr
Çün tâze vü ter oldu yine gül-sitânumuz

**Nâme-i Nûzdehüm Der-Sefer Nümûden 'Âşık Ve
Fermûşî Ma'şûk-ı 'Âşık-Râ**

[me fâ 'î lün | me fâ 'î lün | fa 'û lün]

1331. Elâ iy şâh-ı şîrîn-i şûh-şekl
Saçı reyhân u sünbül yañağı gül
1332. İrem gül-zârınuñ serv-i revânı
Cihânıñ bülbül-i şîrîn-zebânı
- 1333 . Güzeller serveri şâh-ı bîgâne
Eşigi cân kuşına âşiyâne
- 1334 . Başuma tâc-ı efser hâk-i pâyı
Gözüme tûtiyâ vu rûşenâyı
- 1335 . Visâlı iştiyâkum cân içinde
Hayâlî mû'nisüm hicrân içinde
- 1336 . Yürece yaralar örtici yârum
Göñül şehrine 'âdil-i şehriyârum
- 1337 . Gamında 'âşıkıñ kıldukça feryâ
Ferâmûş eyleyüben kılmayan yâd
- 1338 . Leb-i cân Hızırınuñ âb-ı hayâtı
Göñül tûtîsinüñ kand u nebâtı
- 1339 . Letâfet cennetinüñ hûr-ı 'aynı
Melâhat bahrınuñ dürr-i semîni
- 1340 . Kemâl u hüsn ü lutf içinde ferdüm
Taşumda gussam u içümde derdüm
- 1341 . Göñül içindeki nakş-ı nigârüm
Cihânda cân bigi sevgülü yârum
- 1342 . Hemîşe şevketi müstahkem olsun
Çü gülden tâze terdür hurrem olsun

1343. Selâmı kim şehâ kuldân ola hâs
Du'âlar kim olur pür-sıdk-ı ihlâs
- 1344 . Du'âdan soñra iy yâr-ı vefâ-dâr
Degülsin çünki hâlumdan habar-dâr
- 1345 . Çü gördüm ki muhabbet bahrı taşdı
Dil ü cân garka vardı başdan aşdı
- 1346 . Gözüm yaşı idüp sırrumı peydâ
Yakın oldu kim olaydı hüveydâ
- 1347 . Ne oldum senüñ-ile hem-nefs ben
Ne hod vasluña buldum dest-res ben
- 1348 . Ne kuşça cânuma cebr ide bildüm
Ne sensüz hicründe sabr ide bildüm
- 1349 . İşitmişdüm ezelden bu habardur
Ki 'ışkuñ bir işi sabr u seferdür
- 1350 . Sefer oldu zarûrî ihtiyârum
Tagıtdı ol sebebden kârubârum
1351. Egerçi ihtiyâr itdüm sefer ben
Gamuñdan gör neler çekdüm neler ben
- 1352 . Tapuñsız virüp aldukça neferler
Tolar cânuma şevkuñdan hevesler
- 1353 . Oluram ol nefesden şöyle şeydâ
Ki kılur cümle-i 'âlem temâşâ
- 1354 . Gözüme görünü geldükçe hayâluñ
Salar cânâ kemendin zülf-i hâlûñ
- 1355 . Ola sendin yaña çekdükçe ol bend
Cemâluñ görmege cân ârzûmend
1356. Bu hâl-ıla geçer her lahza hâlüm
Kıyâs it nicedür sensüz zevâlum
- 1357 . İçürmişdür baña gam zehr-i hicrân
Peşimânam bu gitmekden perîşân
- 1358 . Baña andan ki halka han olmak
Yig ola kapuñuñ der-bânuñ olmak
- 1359 . Cefâlar birle cân virmek katuñda

Yig andan kim dirilem fürkatuñda

- 1360 . Egerçi hicr-i gamdur câna horsend
Budur andan biter kim iy Hudâvend
- 1361 . Ne bir dem vasluñ-ıla şâd kıldıñ
Ne bir dem ben kuluñı yâd kıldıñ
- 1362 . Sürersin 'ıyş içinde 'ömrüñi hoş
Beni bir gözden idersin ferâmûş
- 1363 . 'Aceb mi tutmasañ yâr-ıla ünsî
"Na'am kad kîle tavlu' l-'ahd münsî"
- 1364 . Firâkuñdan ire gam çünkü gözden
Irag olsam 'aceb mi göñlüñüzden
- 1365 . Meseldür dirler ölür ölmedin 'âk
Olan gözden irak göñülde irak
- 1366 . Tutam ki dögmeye yazmaga nâme
Kuluñ degmez mi bir kurı selâma
- 1367 . Dimek olmaz mı gurbetde zevâluñ
Nitedür fürkatumda vasf-ı hâluñ
- 1368 . Bulursın hod gamuñda intizârum
Kara zülfüñ big' itmişdür karârum
- 1369 . Elüñden sinüñ iy bî-dâd-ı feryâd
Nigârâ kılmaduñ çün kim beni yâd
- 1370 . Cefâlar cânumuñ her lahza yâdı
Göñüldür çün kim anuñ yâdigârı
- 1371 . Anı hoş tut ki her dem hem-demüñdür
Ezelden cân içinde mahremüñdür
- 1372 . Gamuñdan çünkü olmuşdur nasîb ol
Benüm bigi kalupdur pes garîb ol
- 1373 . Niçe bir kulsın nâz u niyâziş
Garîbüñdür n' ola kılsañ nüvâziş
- 1374 . Sakın boynına berkitdükçe bendi
Perîşân itmesün zülfüñ kemendi
- 1375 . Benüm hicründe sinden iy nigârum
Gam-ıla eşk terdür yâdigârum

1376. Çü sinüñ yâdigâruñdur özümde
Yir itdüm aña gönlümde gözümde

1377 . Kalan hâlüm çü sıgmaz her beyâna
Okı bu şi'ri kim virür nişâna

Şi'r-i Melîh Bî-Nazîr Min Nâme-i Nûzdehüm

[mef 'û lü | me fâ' î lü | me fâ' î lü | fa 'û lün]

1378 . Yâ Rab yine ben kul varam ol cânı görem mi
Cân virmek-içün yolına cânânı görem mi

1379 . Zâr olmağa karşısına oldukça dil-âzâr
Bülbül bigi ol yüzi gülistânı görem mi

1380 . Hicründe baña şol ne zulm eyledüğini
'Arz itmege 'adl idici sultânı görem mi

1381. Meyl itmege ben mûrına şefkat nazarında
Cân milkine hükm issi Süleymânı görem mi

1382 . Ya'kûb-ı hazîn bigi ümîd üzmiş-iken âh
Ol hüsn iline Yûsuf-ı Ken'ânı görem mi

1383 . Sünbül saçı bigi çü perîşân u şikestem
Ol la'l-ı leb-i gonca-ı handânı görem mi

1384 . İrüp bu Hümâmînüñ ecel cânına yâ Rab
'Osmânda kala mı vu Karamanı görem mi

Nâme-i Bistüm der-Müştâk-ı Ma'şûk

[me fâ 'î lün | me fâ 'î lün | fa 'û lün]

1385 . Elâ iy şâh-ı natîh hüsne ferruh
Beni mât itmek için gösteren ruh

1386. Cihânuñ cânı vu cânı cihânuñ
Ümîdi muhabbet bu hasta cânuñ

1387. Kamu derd ehline vaslı temennâ
Gamı her ehl-i dil başında sevdâ

1388. Visâlı cân u dil derdine çâre
Dü 'âlem baht-ı sa'dına sitâre

1389. Cemâlı çeşm-i cânuñ kutlu fâlı

Hayâlî gönülümüñ def'-ı melâlî

1390. Murâdı cân u her ümîd-vâruñ
Devâ-yı derdi her şûrîde-kâruñ
1391. Muhabbet ehlinüñ cümle habîbi
Dil ü cân gülşeninüñ 'andelîbi
1392. İrem gül-zârına ter gonca-i nâz
Cihân bostânına serv-i ser-efrâz
1393. Yüzi nûrî şeb-i zülfine meh-tâb
Semâ-yı hüsne hurşîd-i cihân-tâb
1394. Dil ü cânı vu yakdukça firâkı
İçinde gâlib olan iştiyâkı
1395. Yürekde yârım u bagrımda kanım
Gönülde sevgüm ü gözümde cânım
1396. Hezârân iştiyâk dürlü peyvend
Gönülde kim olupdur ârzûmend
1397. Kabûl it ba'demâ iy yâr-ı cânı
Olupdur derdüñüñ dil nâ-tüvâmı
1398. Su bigi başdan aşup iştiyâkuñ
Yakupdur odlara cânı firâkuñ
1399. Tapuña şöyledür dil ârzûmend
Kim olmaz pendi halkuñ boynına bend
1400. Olupdur şöyle dil müştâk-ı didâr
K' olur vasluña cân-ıla hırîdâr
1401. Ne dilde sabr u ne rûhumda râhat
Taşum pür-hasret içüm pür-muhabbet
1402. Kaçan kim isterem bir hoş kebûter
Ki ilte saña şevkum nâmesin ter
1403. Dil ü cân murgı talbınur kafesden
İrigürmege yüzüñi hevesden
1404. Kemâl-ı dest-bûse irmek ister
Yüzüñi benden öñdün görmek ister
1405. Velî ne çâre takdîr-i İlâhî
Komaz cânı yola vasluña râhı

1406. Kılur pervâz zîrâ ber-şikeste
Ayaga bend u hasret birle beste
1407. Tapuña şöyle olmuşdur kemîne
Nazar kılmaz görürse hûr-ı 'ıyna
1408. Firâk u iştiyâk u derd ü hasret
Belâ muhabbet-ü 'ışk u muhabbet
1409. Olupdur cümlesi cânında hâsıl
Ne çeksün bunca gavgâyı bu bir dil
1410. Eger mecmû' olursa bunca endûh
Erise heybetinden gâh ola kûh
1411. Ola çün âfitâba zerre müştâk
Niçe tâkat getüre k' olmaya tâk
1412. Gideli iştiyâkuñdan mecâlum
Bilüñ bigi kılupdur kılca hâlum
1413. Dirilse 'âlemüñ cümle debîri
Yazılmaz şevkumuñ yüz biñde biri
1414. Gözüm yaşı bigi şevkuñda terdür
Bu şi'ri diñle kim andan habardur
- [mef 'û lü | fâ 'i lâ tü | me fâ 'i lü | fâ 'i lün]
1415. İster gönül ki cân hayrın câna gönderem
Bu şevk-nâmeyi yazam ol hana gönderem
1416. Dürcinde gönülümü varakın derc eyleyüp
Bu tuhfetü' l-fakîri hakîrâne gönderem
1417. Hüdhüd bigi götürmege bil kaydın habar
Cân murgını cenân-ı Süleymâna gönderem
1418. Kanlu ciger gamını nice şerh idem meger
Bu pâre kâğıdı boyayam kana gönderem
1419. Hicrinde şevk-ı vasl ne zulm itdüğün baña
Yâ Rab beytinde 'adl uma sultâna gönderem
1420. Ya'nî Hümâmiden yazuban şevk-nâmeler
Bu bendeden o hazret-i hakana gönderem
- [me fâ 'î lün | me fâ 'î lün | fa 'û lün]
1421. Elâ iy mâye-i 'ömr-i 'azîzüm

Cefâ vu cevr içinde tünd-i tîrüm

1422. Muhabbet kullarınun pâdişâhı
Cefâlu cânlarun püşt ü penâhı
1423. Lebinün la'lı yâkût u güher-pûş
Gözinün gamzesi ser-mest u ser-hoş
1424. Kemânına kaşınun gamzesi tîr
Dil-i dîvânına zülfeyni zencîr
1425. Dil ü cân bigi 'âlemde güzîde
Sürûrı demine dil nûr-ı dîde
1426. Kemâlı lutfîna gün bigi rûşen
Cemâlı hüsn içinde tâze gülşen
1427. Felek emrine râm olsun hemîşe
Cemâlı müstedâm olsun hemîşe
1428. Du'â vu desti bûs dürlü hidmet
Selâm u iştiyâk u pür-tahiyyet
1429. Kabûl it ben kuluñdan iy emîrüm
Ki sensin cân-pesendüm dil-peziñrüm
1430. Nigâr egerçi uçmışdum hevâdan
Halâs olmag-ıçun cevr ü cefâdan
1431. İlüñde olmagı terk itmiş-idüm
Elüñden başum alup gitmiş-idüm
1432. Gamuñdan murg-ı cânım hem-çü şeh-bâz
Bele benden kesüp itmişdi pervâz
1433. Harîminden cefânun yol bulup tâ
Göñül âhû bigi dutmışdı sahrâ
1434. Bu gam-gîn göñlümi şâd itmek içün
Esîr olmuşdı âzâd itmek içün
1435. Sefer kılmış-ıdum kim dökicek yaş
Basaydum sabr ideydüm bagrıma taş
1436. Göreydüm ne ki bu delâl-ı nev-çarh
Ne yüzden viriser bâzârıma narh
1437. Velîkin fûrkatun key müşkil-imiş
Bu tebdîrüm katı bî-hâsıl-imiş

1438. Ne deñlü uça murg-hâneler dar
Gelürmiş meskenine âhir-i kâr
1439. Senüñ gussañ çeken şâd olmaz-ı mış
Esîrûñ olan âzâd olmaz-ı mış
- 1440 . Firâkuñ söyle kim od urdı câna
Kapuña bigi oldum revâna
1441. Saçuñ boynuma salmışdı kemendin
Çekindüğümü gördi çekdi bendin
1442. Hemîn pervâ ki pervâz urdı cânum
Kebûter bigi oldum âşiyânım
- 1443 . Baña çok datlar dökmişdi hâluñ
Ögüme düşdi 'azm idüm hayâluñ
- 1444 . Çü görem yine geldüm fûrkatuñdan
Yene geldüm key cân virem katuñda
1445. Çü la'l u 'ârızuñdur dil-firûzum
Çeker her kandasam bu âb-ı rûzum
1446. Çü gîtmez derd-i serdür derdi serden
"Ma'âza' llâh" kim usandum seferden
- 1447 . Ki sensiz buluram bu sefer ben
Neler çekdüm neler çekdüm neler ben
1448. Seferden def'-ı sevdâ-y-ısa maksûd
Benüm sevdâma hergiz itmedi sûd
1449. Egerçi def' olur dirler habarda
Belürür lîki sevdâlar seferde
1450. Çü gördüm olmadum hicrûñde makbûl
Yene geldüm kim olam sen şehe kul
1451. İşit ben her ne kim çekdüm seferden
Kalan evsâfımı bu şi'r-i terden

[mef 'û lü | fâ 'i lâ tü | me fâ 'i lü | fâ 'i lün]

1452. Ben ki elinde fûrkatuñuñ câna gelmişem
Vasluña irmege ânî şükrâna gelmişem
1453. İdüp kemend-i zülfi zenahdânuñ arzû
Dîvâneyem ki bend-ile zindâna gelmişem

1454. Bir mûr-ı kem-terem ki firâkında hâlımı
'Arz itmege serîr-i Süleymâna gelmişem
1455. Cânân iline cân atuban geldigüm bu kim
Pes gitdügüme soñra peşîmâna gelmişem
1456. Nûş itmege şehâ leb-i la'luñ şarâbını
Ser-mest gözlerüñ-ile mestâne gelmişem
1457. Dîdâr ki şişmege gözler yaşın döküp
Hicrûñ odına şem' bigi yana gelmişem
1458. Bûlbül bigi Hümâmiyem itmege nâleler
Sen gül yanahlu gonca-i handâna gelmişem

Nâme-i Bistüm Der-İştîyâk-ı Ma'sûk

[me fâ 'î lün | me fâ 'î lün | fa 'û lün]

- 1459 . Elâ iy âfitâb-ı mâh-peyker
Hümâyûn saltanat ferhunde ahter
1460. Cihân-efrûz u şem'-ı meclis-ârâ
Gül-endâm u semen-bû serv-i bâlâ
1461. Firâkı hasret-efrûz u belâ-bahş
Visâlı 'işret-engîz ü safâ-bahş
- 1462 . Vücûd-ı cism kim pîrâye tutar
Ta'alluk cümle dir eczâya tutar
1463. Olur her cümle eczâdan mu'allel
Nite k' insânda vardur ayag u el
1464. Kaçan kim ola ma'lûm ol heyûlâ
Olur her cism bes ma'dûm-ı evlâ
1465. Kaçan kim cüz-i ma'dûm ola ma'lûm
Olur pes cümle-i insânda ma'dûm
1466. Olupdur cism olalı câna merkeb
Heyûlâ-y-ıla sûretten mürekkeb
1467. Hevâ-yı sûrete ma'dûm sûrı
'Adem olur heyûlâ pes zarûrî
1468. Anuñ kim "*vâcib-i bi' z-zât*" ola Rab
Vücûdı olmaz eczâdan mürekkeb

1469. Vücûdında çü yok kemmiyyet anuñ
Yaraşmaz zâtına cismiyyet anuñ
1470. Üçünci bu gerek Bârî Ta'âlâ
Ne misl-i sûret ola ne heyûlâ
1471. Ki zîrâ bu heyûlâ-y-ıla sûret
Ta'alluk gayra tutarlar hakîkat
1472. Dimek hâcet degüldür kim mukaddem
Beyân olmuş durur bu ma'ni nâ-fehm
1473. Bu dördünci k' ayırur feyz-i cûdı
Degül mümkün çü vâcibdür vücûdı
1474. Vücûdı vâcib ü zâtiyyetinüñ
Gerek gayr olmaya mâhiyyetinüñ
1475. Musavvirdür anuñdur cümle tasvîr
Gerek ünsiyyeti mâhiyyetin bir
1476. Cemâluñ bigi her lafzı dil inşâ
Dehânuñ bigi ma'nîsi mu'ammâ
1477. Habarda gözlerüñde fitne-engîz
Kulakda gamzelerüñ bigi ser-tîz
1478. Çü deryâ içi pür-lü'lü-i şeh-vâr
Çü gül-zârı İrem ser-sebzi bî-hâr
1479. Zamîri âb-ı hayvân bigi rûşen
Direrseñ gonca açsañ tâze gülşen
- 1480 . Cemâl-i lafzı vu ma'nîsi mevzûn
Nizâmidür nazmı dürr-i meknûn
- 1481 . Egerçi urmuş rûhu' l-kuds el
Her emri "*nass-ı kâtı*" vahy-i menzil
1482. Meger yazmış anı şîrîn kalemler
Ki çekmiş üstine zerrîn rakamlar
1483. Okınur nüktesinden bî-amânlık
Görinür gelmesinden kahramânlık
1484. Bu lutf-ıla çün ol şefkatlu nâme
İrişdi şâha sende ben gulâma
1485. Hemân-dem şöyle şâd oldu revânum
Sanasın görmedi hiç gussa cânım

1486. Çün ol lutf u vefâ yolına gitdüm
Ne kim çekdümse cevrüñden unıtdum
1487. Yüzüñ gördügi-çün sürdüm gözüme
Elüñ degdügi-çün sürdüm yüzüme
- 1488 . Yimege umdı cânım aç bigi
Öpüp başuma kodum tâc bigi
1489. Elüñden saçdugını başuma hâk
Çü bildüm tâc idindüm cüst ü çâlâk
1490. Visâlı gice gündüz cüst ü cüyem
'Abîr-i nâfe zülf-i müşk-büyem
- 1491 . Hemîşe gül big' olsun şâd u hurrem
Yürisün sâg selâmet görmesün gam
- 1492 . Zemîn-bûsı 'ubûdiyyet firâvân
Hezârân pörsiş iy serv-i hırâmân
- 1493 . Kabûl it ben kuluñdan dil-şikeste
Ki olmışam saçuñ bendeinde beste
- 1494 . İdüben firakuñ gamdan dil-âzâr
Yaturdum hasretüñden zâr u bîmâr
- 1495 . Komışdum cân u dil yüzini yire
Umardum vasluñdan sıhhat ire
- 1496 . Firâkuñ yakup odlar cân içinde
Kalaydum âteş-i sûzân içinde
- 1497 . Nite kim olmışam ben senden ırâh
İşitdüm dirler ağızlara toprah
1498. Tapuñ-çun "*hâşe li' llâh*" kim olup zâr
Gözi bigi gönülden düşdi bîmâr
1499. Oluban gamzesi nigende-hasta
Yatur zülfi bigi hâtır-şikeste
- 1500 . Fûrûtenlik idüp ser-keşliginden
Yanup yakılmış öz âteşliginden
1501. Eti cânı gam u kaygu içinde
Erimiş kand bigi su içinde
1502. Cemâlı hüsni irmişken kemâla

Sararmış gün bigi irmiş zevâla

1503. Virürken bedr-i hüsnî nûr-ı cûdı
Hilâl-i nev big' incelmîş vücûdı
1504. Cemâl-ı şem'-ı nûrî hîrelenmiş
Cihân bî-fer kaluban tîrelenmiş
- 1505 . Tudagı müllerinüñ câmı tolmış
Yañağı güllerinüñ rengi solmış
- 1506 . Harâretten yañağı nûrlanmış
Gözi nergis bigi mahmûrlanmış
- 1507 . Gözin bîmâr görmüş bu gam-ıçun
Kara geymiş kaşı ol mâtem-içün
- 1508 . İştüdüm çün bunuñ bigi habarlar
Urıldı bagruma tîr-i seherler
1509. Katıldı gussama gam derdüme derd
Sarardı beñzüm oldu zer bigi zerd
1510. Ne yol buldum ki sormaklığa varam
Ne yüzüñ var yarar kim yâre yâram
1511. Dil oldu ol habardan şöyle bî-hûş
Ki kıldum kendü hâlümü ferâmûş
- 1512 . 'Aceb kankı çıkacak göz irişdi
Ki hüsnüñ gözgüsine toz irişdi
- 1513 . Meger kim âhum irişdi hevesden
Ki tonduñ gözgülü bigi ol nefesden
- 1514 . Nesîmi irdi beñzer mihr-i cânüñ
Ki rengin bozdu ol bu gül-sitânuñ
1515. Eser kılup rutûbet göz yaşından
Meger germ olduñ âhum âteşinden
- 1516 . Ya Hak sini anuñ-çun kıldı bîmâr
K' olasın hasta-hâlından habar-dâr
1517. Bilesin fûrkatuñdan ay u yıllar
Ya çeker hasretüñden hasta-diller
- 1518 . Gamuñdan kılduğın derd ehl-i feryâd
Ola kim sag olıcak idesin yâd

- 1519 . Yigitsin alma igen dahı ilenc
Ki her dem çekmeyesin zahmet ü renc
- 1520 . Ki bular ne felekden öte râhı
İderse derd-ile 'âşıklar âhı
- 1521 . Kılam ben miskin ol deñlü du'âlar
K' idesin sag olup cevr ü cefâlar
- 1522 . Yine kendüzünüñ olmak-çun i'zâz
Niyâzum bildügüñce idesin nâz
- 1523 . N' iderseñ it baña dek yatma sag ol
Safâ sür renc u zahmetden irag ol
- 1524 . Ölüm gam bigi olsun senden irag
Ben ölsem gam degül tûr dek sen ol irag
- 1525 . Bed-endişine nefrinler yaraşur
Saña cân bigi sıhhatler yaraşur
- 1526 . Senüñ bu zahmet iy ehl-i sa'âdet
Günâhuñ derdine olsun kefâret
- 1527 . Ferah ol basmasun göñlüñi gamlar
Vücûduñ mülkin' olmasun elemeler
- 1528 . Cihân oldukça ol iy serv-i âzâd
'Anâ vu gussa vu gam görmeyüp şâd
- 1529 . Gamuñdan n' ola irse câna nefrîn
Sorar ahvâluñı bu şî'r-i şîrîn

Şî'r-i 'Acîb ü Hûb Min Nâme-i Bist ü Divüm

[mef 'û lü | fâ 'i lâ tü | me fâ 'i lü | fâ 'i lün]

- 1530 . Bilsem 'aceb ki nicedür ol yâr hoş mıdur
Dil ârzûlar itdügi dil-dâr hoş mıdur
- 1531 . Bülbül bigi gamında göñül zâr ider 'aceb
Ol yüzi lâle yañağı gül-zâr hoş mıdur
- 1532 . Bir nice gün durur ki ufukdan tulû' idüp
Göstermedi güneş bigi dîdâr hoş mıdur
- 1533 . Zülf-i kemendi ham-be-ham olmakda nicedür
Göñlüm k' olupdur anda giriftâr hoş mıdur

- 1534 . Cevr ü cefâlar idici cânuma ya'nî kim
Ol bî-vefâ habîb-i cefâ-kâr hoş mıdur
- 1535 . Sormaga vardugumca yüzün sek bigi rakîb
İtdügi ben garîbini âzâr hoş mıdur
- 1536 . Çün kim Hümâmî yârin işitdi ki hastadur
Yüz 'izz ü nâz-ıla sorar ol yâr hoş mıdur

Nâme-i Bist ü Siyüm Der-Bîmâr Şoden-i 'Âşık

[me fâ 'î lün | me fâ 'î lün | fa 'û lün]

- 1537 . Elâ iy bend-i dil zülf-i kemendüñ
Devâ-yı derd her bir derdimendüñ
- 1538 . Hisâlı mecmû' u lutfi fezâyil
Cemâlî şekl-i hoş şîrîn-şemâyil
- 1539 . Cemî'-i hûblardan hulkı mümtâz
Kamu mahbûblardan 'işvesi az
- 1540 . Cemâlî hüsn içinde 'izzet issi
Kemâlî lutf içinde devlet issi
- 1541 . Cemî' ehl-i diller hulkına kul
Kamu dillerde ikbâl-ıla makbûl
- 1542 . Semâya hüsn ü hulkuñ âfitâbı
Cihânuñ kâmurânı kâm-yâbı
- 1543 . Cihân teşrîf bulmuş makdeminden
Felek ser-geşte-hâl olmuş gamından
- 1544 . Cemâlî bigi her efâl-ı mahbûb
Tarîk u sîreti hem sûreti hûb
- 1545 . Elif kaddi ve lîkin cân içinde
Dehânı mîmdür dermân içinde
- 1546 . Dil ü cân milkine sultân-ı nişânım
Büt-i dil-dâr u yâr-ı mihrîbânım
- 1547 . Gamı sıhhat kapusınuñ kilîdi
Visâlî hasta cânumuñ ümîdi
- 1548 . Cefâya ugramasun mihnet-ile
Safâ sürsün cihânda devlet-ile

1549. Selâm u iştiyâk u zârılıklar
Du'â vu hizmet ü çok yârlıklar
- 1550 . Kabûl it benden iy şâh-ı cüvân-baht
Ki cân milkinde kurmuşdur gamuñ taht
- 1551 . Nigâr-âbin hem-içün şem'-ı ser-keş
Fürû-ten eyledi âb-ıla âteş
1552. Çü cânâ gâlib oldı iştiyâkuñ
Başuma urdı sevdâ-yı firâkuñ
1553. Kemend-i zülfüñe çün beste düşdüm
Firâk u hasretüñden hasta düşdüm
- 1554 . Ki hicrânuñda yaprak bigi her şeb
Tenüm ditrer 'aceb bu tutmadın teb
- 1555 . İçümden gâlib olduğına kanum
Gözümden akduğı besdür nişânım
1556. Bilür bîmâr olan bîmâr hâlin
Gözüñden sor benüm göñlüm zevâlin
- 1557 . Bucakda kimsenem yokdur tapuda
Yaturam iki gözlerüm kapuda
- 1558 . Ki kankı yıl bulup zülfüñde bûlar
Götüre cân dimâgına kohular
- 1559 . O müşkin bu dilüm oldukça mebhût
Ola göñlüme kuvvet cânuma kût
- 1560 . Yaşum dökdüm çoğ urdum yüz tabîbe
Ki dermân idelerdi ben garîbe
1561. Gelen el nabza urdı bildi hâlüm
Çü gördi kalmamış kılca mecâlüm
- 1562 . Didi kim rence komış fûrkat-ı gam
Bu rence la'l-i dil-berden olur em
- 1563 . Vegerni kurtılamaz ol ölümden
Ne bir biñ cân ölür-ise bu gamdan
- 1564 . Senüñ derdüñ katıdur ayrulıktan
Degül sağlıktan hem sayrulıktan
- 1565 . 'İlâc olmaz bu derde tîb içinde
Yazılmaz adı hem terkîb içinde

- 1566 . Tabîb urmaz bu katı zahma merhem
Bunuñ zahmın urandan iste sen em
- 1567 . Lebinüñ nâr-dânın nukl iden tâ
Başuñdan gide bu göynüklü sevdâ
- 1568 . Leb ü haddine dendân ur tutup ter
Ki ider def'-ı sevdâ gül-be-şekker
- 1569 . Harâb olmuş durur sevdâ mizâcı
Hemîn bu derdüñ anlardur 'ilâcı
- 1570 . Belî hem râstdur kim bu tebi dık
Gamuñ rencidür iy üstâd-ı hâdık
- 1571 . Benüm derdüme dermân eylemez ot
Tabîbüm sensin iriş nabzumı tut
- 1572 . İde zulmetde cân hızr u vefâtı
Lebüñ irgürmez-is' âb-ı hayâtı
- 1573 . Bu derdümüñ devâsı iy tabîbüm
Hemîn senden olur sensin habîbüm
- 1574 . Bu rencûruñ belî dâru' ş-şifâsı
Kapuñdur anda bulunur devâsı
- 1575 . Elüm irmezse dahı ger tapuña
Varurdum yüz sürir-idüm kapuña
- 1576 . Velî varmaklığa yokdur mecâlüm
Gamuñdan kalmamışdur kılca hâlüm
- 1577 . N' ola bir lahza kurtılmaga gamdan
Kadem renc ide kılursañ keremden
- 1578 . Kuluñam kılmag-ıçun halka ta'rîf
Buyurursañ n' ola iy dost teşrîf
- 1579 . Dirildür-ise ger vasluñ 'ilâcı
Ölince bir kulam saña du'âcı
- 1580 . Veger ne ölmek-ise Hak sevâba
Hele sen girmiş olasın sevâba
- 1581 . İdem vasluñ safâsı birle gel kim
Saña göñlüm ü cânüm Hakka teslîm
- 1582 . Cemâluñ cân bigi çün bî-bedel[dür]

Bu Şi'ri diñle kim Şîrîn gazeldür

Şi'r-i Melîh ü Bedî' Min Nâme-i Bist ü Siyüm

[fâ 'i lâ tün | fâ 'i lâ tün | fâ 'i lâ tün | fâ 'i lün]

- 1583 . İy yüzi gül gel cihân milkin gülistân eyle gel
Karşuña cân bülbülin ser-mest ü hayrân eyle gel
- 1584 . İřtiyâkuñdan katı dîvâne dil âşüftedür
Bend-ü zindânın anuñ zülf ü zenahdân eyle gel
- 1585 . Gonca bigi olmuşam dil-teng bülbül bigi zâr
Gül yüzüñ bigi hazîn göñlüm handân eyle gel
- 1586 . Hurrem olsun hadduñı göster cemâluñ bigi dil
Hâlümü zülfüñ bigi ber-perîşân eyle gel
- 1587 . Bunca müddetdür ki çün gitdüñ beni yâd itmedüñ
Nice bir cevr idesin bir lutf u ihsân eyle gel
- 1588 . Hastadur derd-i firâkuñdan bu cân-ı gam-zede
İy tabîbüm lutf idüp vasluñla dermân eyle gel
- 1589 . Bu Hümâmî çün olisardur visâluñ 'ıydına
Bâri mahrûm olmasun hicründe kurbân eyle gel

Nâme-i Bist ü Cehârüm Der-Cevâb Nâme-i Ma'şûk

[me fâ 'î lün | me fâ 'î lün | fa 'û lün]

1590. Hitâb-ı müstetâb-ı hurrem-âsâ
Kitâb-ı pür-sevâb-ı hasret-efzâ
1591. Cenâb-ı dil-rubâ-yı muhteremden
K' irişdi lutf-ıla sâhib-keremden
1592. Nice sâhib-kerem kim sîreti hûb
Ne Şîrîn dil-rubâ kim hulkı mahbûb
- 1593 . Hitâbı tahtına beñzer hümâyûn
Kitâb-ı fâlı hüsni bigi meymûn
- 1594 . Saçı müşk-i siyeh-renginliginden
Tudagı şehd-i ter şîrînliginden
- 1595 . Vücûdı ma'den-i lutf u mürüvvet
Hisâlı menba'-ı hulk u fütuvvet

- 1596 . Münevver bedr-i meh bigi cebîni
Mu'attar müşk bigi zülf-i çînî
- 1597 . Mu'în-i halk u sadr-ı devlet ü dîn
Ferîdü' d-dehr ü şâh-ı şer'-âyîn
- 1598 . Cihânuñ cânı her cânuñ murâdı
Gamı ser-mâye-i rûh aslı şâdı
- 1599 . Yüzinüñ lâle-i hod rû-yı gül-reng
Gözinüñ gamze-i hûn-rîz-i efreng
1600. Dil-âzâr itmeyici dil-sitânum
Şefakat ehli yâr-ı mihrübânum
1601. Güneş bigi cemâlî enver olsun
Yañağı tâze gül bigi ter olsun
1602. Selâm u çok tahiyatlar du'âlar
'Ubûdiyyetler ü hamd u senâlar
1603. Kabûl it benden iy dil-dâr-ı dil-bend
Ki cânım vasluñadur ârzûmend
1604. Nigârâ çünki lutfuñdan kitâbuñ
İrişdi ol hıtâb-ı müstetâbuñ
- 1605 . Okıdugumca lafz-ı dil-güşâsı
Safâsın oldı derdümüñ devâsı
- 1606 . Sevâdât' oldı kaşuñ bigi cânı
Beyâzı virdi hüsnüñden nişânı
- 1607 . Ne cüzler kim hurûf olmış cemâla
Baña 'arz itdi zülfüñden makâla
- 1608 . Ne yirde kim yazılmış 'ayni 'ayyâr
Misâli katın' 'aynuñdan virür bâr
1609. Elifler kim yazılmış cân içinde
Boyuña beñzer ol bürhân içinde
1610. Ne lafzuñ k' ibtidâsı mîm düşmiş
Dehânuñ harfine ta'lîm düşmiş
- 1611 . Saçuñ bigi midâd-ı 'anber-âmîz
Kelâmuñ bigi mazmûn-ı şeker-rîz
- 1612 . Hurûfî tâze hattüñ bigidür ter

Beñüñ tek noktalar pür-müşk ü 'anber

- 1613 . Cemâluñ bigi her lutfi dil-efzâ
Dehânuñ bigi ma'nîsi mu'ammâ
1614. Habarda gör gözüñden fitne-engîz
Nüktede gamzelerüñ bigi ser-tîz
1615. Çü deryâ içi pür lülü-yi şehvâr
Çü gül-zârı idem ser-sebze bî-hâr
1616. Zamîri âb-ı hayvân bigi rûşen
Durursañ gonc' açarsañ tâze gülşen
1617. Cemî'-i lafzı vu ma'nîsi mevzûn
Nizâm-ı nesr ü nazmı dürr-i meknûn
1618. Egerçi urmamış rûhu' l-emîn el
Ki emri nass-ı kâti' vahy-i münzel
- 1619 . Bu lafz-ıla çün şefkatlu nâme
Şehâ senden irmişdi ben gulâma
1620. Hemân-dem şöyle şâd oldu revânum
Sanasın görmedi hiç gussa cânım
- 1621 . Çün ol lutf u vefâ yolına kendüm
Nite kim çekdümse cevruñden unuttum
1622. Yüzüñ gördüğü-çün sürdüm gözüme
Elüñ dökdüğü-çün urdum yüzime
- 1623 . Sevincümden dilüm yok okıyacak
Elemden parlamazam koyacak
1624. Şehâ ben bendi key yâd eylemişsin
Vefâ şehrine bünyâd eylemişsin
1625. Düşürmüşsin benüm-çün desti rence
Kemâl-ı şefkatuñdan yüz biñince
1626. Keremler çünki gösterdüñ keremler
Beni şâd itdüğüñ çün görme gamlar
1627. Gülüñ çün zâr olıcak bülbülüñden
Münâsib bu gazel geldi dilinden

[fe 'i lâ tün | fe 'i lâ tün | fe 'i lâ tün | fe 'i lün]
fâ 'i lâ tün | | fa 'lün

1628. Yine cânân habarın işideli cân sevinür
Ki çemende nite kim gonca-i handân sevinür
1629. Hüdhüd ayurdı meger yine cânânuñ habarın
Lâ-cerem irdi murâdı yine Süleymân sevinür
1630. Nâleler kılssa n' ola bülbül-i şûrîde bu gün
Bû-yı gülden çü habarın gülistân sevinür
1631. Yûsuf cân habarın virürdi meger bire bir
Kim ferah gâlib olup kılmadı ahzân sevinür
1632. Yâr kadinden irürdi habar bâd-ı sabâ
Ki bu dem rakkasa girüp serv-i hırâmân sevinür
1633. Emlügi yâd idicek cânıma şâdılg irür
Câmımı nûş iderken Cem-i devrân sevinür
- 1634 . Kim irişdürdi Hümâmîye visâluñ bitisin
Ki bulupdur sanasın derdine dermân sevinür

**Nâme-i Bist ü Pencüm Der-Pinhân Dâşten 'Âşık-Râ
Ez-Ma'şûk-Râ**

[me fâ 'î lün | me fâ 'î lün | fa 'û lün]

- 1635 . Elâ iy gonca bigi kendü mestûr
Gözi nergis bigi ser-mest ü mahmûr
- 1636 . Cemâlî bigi her fi'li güzîde
Cefâ nâ-dîde lutf-ı hulk-dîde
- 1637 . Cihândan yimemiş gam olsa gam-hvâr
Dil-âzâr itmemiş lutf issi dil-dâr
- 1638 . Cemâlî gerçi olmuş gül bigi ter
Velîkin kılmamış evrâkın ebter
- 1639 . Özi ma'mûr-ı dîn mi'mâr-ı devlet
Cemâlî pîşvâ-yı milk ü millet
- 1640 . Özine lutf u ihsân 'örf ü 'âdet
Gözinüñ gamzesi sehîm-sa'âdet
- 1641 . Kemâl-ı hüsn ü hulk iklîmine rey
Sehâ vu lutf içinde Hâtem-i Tay
1642. Mahabbet 'âleminüñ âfitâbı
Firâz-ı 'arş-ı 'âlîden cenâbı

- 1643 . Dü kevn izi tozınıñ nîm-bahâsı
Dil ü cân 'işvesinüñ mübtelâsı
- 1644 . Tenümde cânım u gözümde yaşım
Cigerde kanım u bagrumda başım
- 1645 . İçimde rûh u taşumda revânım
Gözümde yaşım u bagrımda kanım
- 1646 . 'Adû gönlinde gam bigi yog olsun
Anuñ gözüm bigi yaşı çoğ olsun
1647. Selâm u iştiyâk u âşinâyı
Kabûl it ben kuluñdan çok du'âyı
1648. Du'âdan soñra iy şâh-ı mu'azzam
Gönül esrârına cân bigi mahrem
- 1649 . İşitdüm yüz bulup senden 'adûlar
Dimişler ben kuluñ-çun yatlu hûlar
1650. Ki rüsvâyı olup ol rind ü kallâş
Seni sevdüğün itdi 'âleme fâş
1651. Bu sözler gerçi sevgüme nişândur
İnanma "*hâşe li'llâh*" kim yalandur
- 1652 . Seni sevdüğümü ben cân u dilden
Dimezem baş virürem halka dilden
1653. Dil-âzâr oldugumu zâr olursam
Dimezem kimseye ber-dâr olursam
- 1654 . Tolarsa gonca bigi yüregüm kan
Kıluram açmazam sırrımı penhân
1655. Kalem bigi kılurlarsa iki şak
Ne bir söz dimezem bir nokta el-hak
1656. Ne çekdügin saña yazmaga gamdan
Dil ur ger iki dillüdür kalemden
- 1657 . Dilemez kim söyler ol çok dürlü râzı
Bilür kim yaza bildüre râzı
1658. Gamuñdan urmaga sûsen bigi dem
Dil uzatmışken olur yine epsem
1659. Sevüñde mahrem idünmez sabâyı

K' olur hercâyi olanlar hevâyî

1660. Hemîn hem-râz olmışdur hayâluñ
Zübân-ı hâl-ıla ehl-i hâluñ
1661. Nite kim genc olur vîrân içinde
Gerekdür sırr-ı cânân cân içinde
1662. Başum kes tîg-ıla iy tâze gülşen
İdersem şem' bigi sırrı rûşen
- 1663 . İki yüzlülük eylersem saña cid
Yüzüme kara dürtülsün çü kâgıd
1664. Dilüm söylerse ger bu mâcerâdan
Çekilsün nite kim nesrin kafâdan
1665. Velîkin bu kadar var halk-ı 'âlem
Benümle bir dem olurlar çü hem-dem
- 1666 . Görürler kim gözüm pürdür nem-ile
Benefşe bigi ser-pençem gam-ıla
1667. Görinmez gözüme gerçi ki gül-zâr
Kıluram nâleler bülbül bigi zâr
- 1668 . Cihân kanlara gark olmuş yaşumdan
Belâ seylâbı aşmışdur başumdan
- 1669 . Gözüm yaş oldu gamdan kuru beñzüm
Günüm bahtum kararup saru beñzüm
- 1670 . Kamusı söylemekde vü dimekde
Hemîn ben orta yirde gam yimekde
1671. Görürler bende çün bu vasf-ı hâlî
İder her biri bir dürlü hayâlî
- 1672 . Kıyâs eyler aña kim yârı vardur
Kî bu cünbîşde 'ışk âsârı vardur
- 1673 . Sorup hâlumdan istifsâr iderler
Göñülde çün baña ikrâr iderler
1674. Diyem ser-geştesiyem bu diyâruñ
Melûlem gerdişinden rûzigâruñ
1675. Cihânda gussam u derdüm cihândur
Uñılmaz hastayam haylî zamândur

1676. Kurıtdı göñlümi başdağı sevdâ
Yüzümi zerd idüpdür gör ki safrâ
1677. Dahı bunuñ bigi bir niçe 'illet
İderem eylesünler diyü 'uzlet
1678. Ne 'illetler bu kim togru habardur
Ki derdüñden bu mecmû' eserdür
1679. İşidürler kaçan bu mâcerâyı
Okır her biri bir dürlü du'âyı
1680. Kimi aydur ki girçekdür bu ma'nî
Kimi dir 'illet olur mı bu ya'nî
- 1681 . Vegerni kimseyi ölsem belâdan
Habar-dâr itmezem bu mâcerâdan
- 1682 . Gam oldı çünkü senden câna hissa
Bilinür bu gazelden bâki kıssa

Der-Şi'r-i Latîf Min Nâme-i Bist ü Pencüm

[fâ 'i lâ tün | fâ 'i lâ tün | fâ 'i lâ tün | fâ 'i lün]

1683. Dimezem dil derdini dil-dâr hakı-y-çun inan
Yummazam göz giceler dîdâr hakı-y-çun inan
- 1684 . Şem' bigi ger makas u kılıç kesse başumı
Sırrum fâş itmezem esrâr hakı-y-çun inan
1685. Küfr-i zülfüñ 'ışkına îmân getürdi cân u dil
Mu'cizât-ı Ahmed-i Muhtâr hakı-y-çun inan
- 1686 . Yaralansa yüregüm gamzeñ ohından yarılup
Kimseye bildürmezem sen yâr hakı-y-çun inan
- 1687 . Cevr iderseñ baña yüz yıllar senüñ-çün kimseye
Cebr kılur dimezem Cabbâr hakı-y-çun inan
- 1688 . Nâlemi bildürmezem ney bigi başum delsele
Hasretüñden kıldugum bu zâr hakı-y-çun inan
- 1689 . Bu Hümâmî iniler tâ subh-ı dem bülbül bigi
Gül yüzüñüñ yâdına gül-zâr hakı-y-çun inan

**Nâme-i Bist ü Şeşüm Der-Bîdâr Şoden Râz-ı 'Âşık
Der-'İşk-ı Ma'şûk**

[me fâ 'î lün | me fâ 'î lün | fa 'û lün]

1690. Elâ iy merhem-i zahm-ı dil ü cân
Dil ü cân milkine hükm issi sultân
- 1691 . Cemâlı milk-i eltâf-ıla ma'mûr
Hısâlı hüsn-i ahlâk-ıla meşhûr
1692. Dil ü cân 'anberin hâlına mücber
Saçınûñ nâfesidür müşk ü 'anber
- 1693 . Özi husrev-nişân la'l-i şîrîn
Yüzi bedr konışmış anda pervîn
1694. Metâ'ı derdine cânım hırîdâr
Kemend-i zülfine gönüm giriftâr
1695. Saçınûñ sünbül ü nesrîn gül-i pûş
Lebinûñ şekkeri şîrîn mül-i nûş
- 1696 . Vefâda hüsn-i ahlâk-ıla mevsûf
Sehâda lutf u ihsân-ıla ma'rûf
- 1697 . Kemâle sîreti ser-hadd u gâyet
Cemâle sîreti olmuş nihâyet
- 1698 . Niyâzum artduğınca ehl-i nâzum
Garîb oldukça yâr-ı bî-niyâzum
- 1699 . Anuñ emrine râm olsun felekler
Du'â-yı devletin kılsun melekler
- 1700 . Selâm u ârzûmendi-yi bî-had
Tahiyyât u du'âlar k' ola bî-'ad
- 1701 . Kabûl it benden iy yâr-ı vefâ-dâr
Ki oldum bâr-ı hicrûñden girân-bâr
- 1702 . Kapuñuñ saldum olalı gulâmı
Yire yüz suyu bigi neng ü nâmı
- 1703 . Firâkuñdan idüp hod-râyılıklar
Getürdüm başuma rüsvâyılıklar
- 1704 . Yoluñda yil bigi yildüm yügürdüm
Firâkuñ habarına sabr ide gördüm

1705. Egerçi yürür-iken sag selâmet
Dilemezdüm ki olaydum melâmet
- 1706 . Melâmatlıg-ıla 'âr ide gördüm
Yalandur diyüp inkâr ide gördüm
- 1707 . Velî işitdi düpdüz 'âm eger hâs
K' elümden yire düşdi çekerdi tâs
- 1708 . Kilîm altında çün tablum çalındı
Cihân âvâzesinden yankulandı
- 1709 . Cihâna yitdi düpdüz dâsitânum
Nefîr ü nâle vü âh u figânum
- 1710 . Yüzümi gerçi kim yaşum ter itdi
Tenümi 'ışk odı hâkister itdi
1711. Bu oldı âdamılar içre meşhûr
Ki sen perîyi sevmişem ben iy hûr
- 1712 . Cemî'î bildi ger düşmen veger dost
Ki senden kılmışamdur derd-i dil-host
- 1713 . Göñül olmadıgı-çun mahremüñden
Yüregüm yaş tolup durur gamuñdan
- 1714 . Mukîm olmadıgı gözde hayâluñ
Saçuñdan oldı dil âşüfte hâluñ
1715. Kamu bildiler iy buşt u penâhum
Ki sensin kible bigi secde-gâhum
1716. Saçuñ zencîrinüñ dîvânesiyem
Cemâluñ şem'nuñ pervânesiyem
- 1717 . Şehâ şol kim ola ser-mest ü şeydâ
'Aceb mi kılsa cân sırrın hüveydâ
- 1718 . Anuñ sırrın ki ola lâ-ubâlî
Ne hâcet söylemek aydur hu hâlî
- 1719 . Ne var bî-hadd-ısa ahvâl-ı 'ışkuñ
Melâmatlıkdur evvel hâl-ı 'ışkuñ
- 1720 . Eger olsaydı 'ışkuñ hâlî meknûn
Habar olmaz-ıdı dillerde Mecnûn
1721. Eger tuymasadı sırrın halâyık
İñlemez-ıdı 'Azrâ-y-ıla Vâmık

1722. Gam-ı Hurşîdden kılduğı-çun yâd
Cihânda dâsitân oldı Ferah-şâd
1723. Eger Şîrîni sevse-y-di nihânî
Belürmez-idi Ferhâduñ nişânı
1724. 'Aceb mi fâş olursa râz-ı 'ıškuñ
K' olur görünişi gammâz-ı 'ıškuñ
1725. Cemî'-i halka olmışlar melâmet
Anuñ-çun kaldı anlardan hikâyet
1726. Ne deñlü gizler-ise mahrem-i 'ışk
Belürür müşk-i bû bigi gam-ı 'ışk
1727. Mahabbet şem'a beñzer şîşe-i dil
Kaçan sırça olısar şem'a hâyil
1728. Yanarken nâr olıcak sırçadan ev
Görinür içeriden taşra pertev
1729. Ne var bu kıssadan sen eyleseñ 'âr
Benüm fahrumdur iy yâr-ı vefâ-dâr
1730. Belî ol kim çekipdür ehl-i dildür
Bilür ta'yîb kılmaktan hacildür
1731. Kelüm görindi açıldı çü başum
Gamuñdan ko dökilsün silme yaşum
1732. Gamuñdur çünki ben bî-gâneye hvîş
Ne dirse ko disün her bir bed-endîş
1733. Şu kim bî-derd ola vu 'ıskdan dûr
İder ta'yîb tutmaz bini ma'zûr
1734. Cüvân-merd olmaya nâ-merd olanlar
Ne bilsün derdi her bî-derd olanlar
1735. Çü cânım sırrı olmuşdur hüveydâ
Bu şî'ri itdüm ol ma'nîde inşâ

Şi'r-i Hûb Min Nâme-i Bist ü Şeşüm

[me fâ 'î lün | me fâ 'î lün | fa 'û lün]

1736. Hırâmân serv-i ra'nâdur bu kâmet

Ki koyar çün kıyâm itse kıyâmet

1737. Elüm çün vasluña irmez gamuñdan
'Aceb mi halka olursam melâmet
1738. Çü şîrâne nazar kıla gözüñüñ
Elinden cân kim eltiser selâmet
1739. Mesîh la'lüñ-ile ölmîş-iken
Beni ahyâ kılup göster kerâmet
1740. Gözüm yaş-ıla bagrum âteşinden
Hüveydâ oldı sırrum zî-nedâmet
1741. Mukîm olalı 'ışkuñda bu cânuñ
Mizâcında bulunmaz istikâmet
1742. Hümâmî cân-ıla sini sevelden
Yidi iklîme rüsvâdur temâmet

Nâme-i Bist ü Heftüm Melâmet Nümûden-i Halk

[me fâ 'î lün | me fâ 'î lün | fa 'û lün]

1743. Elâ iy baht u ikbâli zamânuñ
Cihânuñ mukbili makbûlı cânuñ
- 1744 . Cemâlî bâg u cennet bûsitânı
Makâmı 'izz ü devlet gül-sitânı
- 1745 . Dehânı yâr bî-çûn havz-ı kevser
Lebi şîrînlîk içre şehd ü şekker
- 1746 . Hîsâlî bigî her ef'âlî muhşâr
Kemâlî bir bir-ile fahr-ı ebrâr
- 1747 . Cihânuñ hüsn eline şeh-süvârı
Dil ü cânuñ gam içre gam-güsârı
1748. Cihân zîbâlarıñuñ muktedâsı
Zamâne hûblarınıñ pişvâsı
- 1749 . Bulınmaz hüsn ahlâkına mânend
Vefâ vu lutf u hüsn issi Hudâvend
- 1750 . Cemâlî lâle-reng haddı gül-gûn
Saçı efsâne-i gam zülfi efsûn
- 1751 . Cihânum yârum u cânum habîbüm

Dil ü cân 'azîzüm dil-firîbüm

- 1752 . Hemîşe şâd-ı kâm olsun selâmet
Göñül sırrıdur olmasun melâmet
- 1753 . Selâm u iştiyâk u ârzûlar
Firâvân yir öpüp itmek tapular
- 1754 . Kabûl it iy şeh-i sâhib-kırânüm
Ki 'ışkuñdan melâmet oldı cânüm
- 1755 . Nigârâ hasretüñden 'âleme ben
Gülünc oldum gülerler dost u düşmen
- 1756 . Beni çün böyle sevdâyî görürler
Kamu tañcı temâşâcı olurlar
- 1757 . Ne cünbiş kim kılâm dîvâne dirler
Ne söz kim söyleyem efsâne dirler
- 1758 . Görürler göñlümi kim kayguludur
Sanurlar yok yire dirler delüdü
- 1759 . Görenler bî-nevâ kodılar adum
Nevâ-yı 'ışkuñ olalı güşâdum
- 1760 . Yürür anlar ki 'ışkuñdan selâmet
Beni tanz-ıla eylerler melâmet
- 1761 . Ki nedür bu ne işdür kim idersin
Neçün şöyle özüñden bî-habarsın
- 1762 . Peşîmân olacaksın çünki öñ soñ
Delülik itme dir başuña usuñ
- 1763 . Görüp ahvâlümü yâd u bilişler
Senüñ-çün baña kılur ser-zenişler
- 1764 . Düzüben ya'ni ben dîvâneye bend
Melâmet birle dirler k' iy hıredmend
- 1765 . Belâdur k 'adını dirler mahabbet
Bir oñmaz gussadur pür-derd ü mihnet
- 1766 . Belürür anda çok sevdâyılıklar
Getürür başa çok rüsvâyılıklar
- 1767 . Gülerler cümle aña hâs eger 'âm
K' ider nîk-nâmın halka bed-nâm

- 1768 . Nite kim sini kılmışdur melâmet
Dimâguñda belirse ol 'alâmet
- 1769 . İrag it kendüñi tut pend ü hûyı
Okı " *el-'ıšku nârun fî l-kulûbı* "
- 1770 . Olar kim 'ışk içinde zü-fünûndur
Mecâzî 'ıška dimişler füsûndur
- 1771 . Dimişdür hem habarda mefhar-ı nâs
Mecâzî 'ışk-ıçun el-'ışk-ı vesvâs
- 1772 . Cünûn ipin yiter başuñda berkit
Yüri rahmâni ol vesvâsı terk it
- 1773 . Düşersin soñra bilüp hâluñ oda
Delûlik itme atma cânuñ oda
- 1774 . Niçe bunuñ bigi pend ü nasîhat
İdüp dirler kabûl itme fezîhat
- 1775 . Çü yokdur i'tikâdumdan 'adûlum
Katumda hiç biri olmaz kabûlum
- 1776 . Olar itdüklerince göñlüme pend
Atar zülfüñ kemendi cânuma bend
- 1777 . Ne deñlü pâyidâr olsam tutup söz
Çeker ser-keşlik idüp geñlü geñsüz
- 1778 . Sanar anlar ki vardur ihtiyârum
Benüm hod gıtdi kendümden karârum
- 1779 . Gözüm kan dökdigini itmedin kâsd
Sanurlar iderem hicrûñde "*'an-kâsdin*"
- 1780 . Olar kim çeng-i meydândan berîdür
Sanurlar ser virilmek serserîdür
- 1781 . Ganîler yohsuluñ hâlın ne bilsün
Garîbüñ yirlü ahvâlın ne bilsün
- 1782 . Ne bilsün derdi yok ol kim yürür serd
Beni germ itdügin âteş-i derd
- 1783 . Çü sinüñ bildigüñden ire hissa
Olaruñ bilmedüğinden ne gussa
- 1784 . Müzeyyen olmaga derd-ile defter
Didüm tekrâr idem bu şi'ri ezber

Şi'r-i Şerîf ü Müzeyyen Min Nâme-i Bist ü Heftüm

[mef 'û lü | fâ 'i lâ tü | me fâ' î lü | fâ 'i lün]

1785. Çün'ışka eyledi bize irşâd u pîrümüz
Her pend ü nâsih olmayısardur pedîrümüz
1786. Bu hüsn ü sıdk içinde bulunmaya bir dahı
Yârûñ nite ki biz bizüm ol hem nazîrümüz
1787. Cân virsevüz yolına 'aceb ola mı kabûl
Ol şeh yolında tuhfe budur bü' l-fakîrümüz
1788. Ya'kûb-ı hüzne Yûsuf-ı hüsnüñ habarların
Yâ Rab ne vakt irüre Mısırdan beşerümüz
1789. Çatduğı kaşların bu kazâ bigi ya'ni dir
Cân karşı tut ki irdi kader bigi tîrümüz
1790. Mihr ü ruhı ne gizlene dilde çün gün bigi
Rûşen durur cihânda bu mâ fi' z-zamîrümüz
1791. Gel kalmasun ayakda Hümâmînüñ al elin
Çün düşmişüz gamuñda sen ol dest-gîrümüz

Nâme-i Bist ü Heştüm Der-Şikâyet Kerden-i 'Âşık Ez-Furkat u Nasîhat Nümûden-i Ma'şûk

[me fâ 'î lün | me fâ 'î lün | fa 'û lün]

1792. Elâ iy âfitâb-ı hüsn-i meh-rû
Visâlı fûrkatı derdine dârû
1793. Özi başdan ayaga 'işve vü nâz
Boyu cân bagına serv-i ser-efrâz
1794. Kamu mahbûb halk u halk-ı mefhar
Dil ü cân mihr-i mührine müsahhar
1795. Cemâl içinde Hakdan hüsn-i manzûr
Kemâl u lutf-ıla halk içre meşhûr
1796. Bilinmez kandadur cân bigi bîmâr
Güler firdevs bigi tâze gül-zâr

1797. Muzaffer feth ü bahtı her cihetden
Münevver zât-ı pâki ma'rifetden
1798. Cemâl-ı behcet içinde 'ilelsüz
Vücûdı cân bigi naks-ı halelsüz
1799. Sahun-çînlikler itdükçe rakîbi
Öpüp hoş tutmayıcı ben garîbi
- 1800 . Dil ü cân bigi ma'sûkum nigârum
İki 'âlemde yârum yog u varum
- 1801 . Irag olsun diken zahmı gülüñden
Perîşân olmasun ter sünbülüñden
1802. Selâm u ârzûmendi vü eşvâk
Tapuña 'arza kılur cân-ı müştâk
- 1803 . Kabûl it iy şehinşâh u cihân-gîr
Ki idemez dil ol tahrîr ü takrîr
- 1804 . Nigârâ redd kılup ben garîbi
İdersin kendüñe mahrem rakîbi
- 1805 . Bulur görür ki kapuñda kabûllık
İgen haddan aşar ider füzûllık
1806. Tapuña lâzım olup 'âr bigi
İrılmaz gülşenüñden hâr bigi
- 1807 . Bulut nite ki kaplar âfitâbı
Olur ay yüzüñüñ her-dem nikâbı
- 1808 . Dahı olmaz bu mecmû'ına kâni'
Olur meyl itdügince hayra mâni'
- 1809 . Tapuña şöyle olmuşam mülâzım
K' olupdur 'ömr adı bigi lâzım
- 1810 . Kapuña kimse yol bulmaz izinden
Asılır perde bigi bogazından
- 1811 . Görür kim göñlüñi yanuçca gider
Kara maymûn bigi kendüyi dider
- 1812 . Beni dûr eylemeg-içün tapuñdan
Geçer har it bigi ürer kapuñdan
- 1813 . Sen âbû gamze-y-içün ol bed-endiş
Kanuma hûk-i ner bigi biler diş

1814. Ne deñlü ben kılursam meskenetler
Baña ol gösterür yatlu sıfatlar
- 1815 . Bu zulma dâd vir kim dâd elüñden
İriş feryâduma feryâd elüñden
1816. Şehâ sensin çü devrânuñ hıdîvi
Meleksin hem-nişîn idinme dîvi
- 1817 . Perî hûsın ne var iy şekl-i âdem
İdünme kendüñe şeytânı mahrem
- 1818 . Oluban 'andelîb-ile bayagı
Gülistânuñdan irag eyle zâgı
1819. Eyüsin irmesün kapuña yavuz
Hümâsın zâgı idinme kulavuz
- 1820 . Bu cevlân-ıla iy tâvus-ı kudsî
Irag ol tutma her bûm-ıla ünsî
- 1821 . Rakîb agyârdur idinmegil yâr
K' o senden fahr ider sen andan it 'âr
- 1822 . Yavuz tutma eyünüñ cünbişini
Eri arturmaz illâ hem-nişîni
1823. Kamu 'akrabda sa'd-iken olur nahs
Husûfine sebebdür 'ukde-i re's
1824. Sular her tâze güller hâr u hasdan
Tonar âyîne-i rûşen nefesden
- 1825 . Ko kim kerkesdür aslı kişinüñ
Senüñ şâhın gerekdür hem-nişînüñ
1826. Senüñ 'âruñ bu ma'nîden gerekdür
Velî ol fahr iderse yigirekdür
1827. Ki hem-dem olsa Kur'ân-ı kadîme
Öperler 'izzet iderler adıma
1828. Gül-ile hem-nişîn olsa kaçangil
Pes artar kadrı tutar başda menzil
1829. Gümüşler aşugı bir 'izzet issi
Olur kim takınur bir devlet issi
1830. Egerçi sen gühersin gevherüñ pâk

Kemâluña ziyân itmez senüñ hâk

1831. Velî gevher yaraşur pâk olanda
Yaraşmaz her has u nâ-bâk olanda

1832 . Eger sen izni virseñ yâ habîbî
Yakardum âhum odına rakîbi

1833 . Bizümle işigüñden hâk bigi
Süpürürdüm har u hâşâk bigi

1834 . İşigüñden toz olsa âbı-y-ıla
Sürerdüm gözlerüm seylâbı-y-ıla

1835 . Görinürdüm gözine yaş bigi
Tokınurdum dişine taş bigi

1836 . Velîkin hıradur içi marazdan
Beni sen şâha yavuz dir garazdan

1837 . Anuñ yavuz sözine inanursın
Yalancınuñ sözi girçek sanursın

1838. İdersin baña ol deñlü cefâlar
Ki bulur andan ol zevk u safâlar

1839 . Görür kim meyli yok senden o şerîr
Olur iblîs-vâr üstüme şîr-gîr

1840 . Görürem 'avn irür senden aña çün
Ne disün Leyli oynına bu Mecnûn

1841 . Ne var makbûlı-y-ısa sen habîbüñ
İşit bu şî'r-ile vasfın rakîbüñ

Şî'r-i 'Avn Min Nâme-i Bist ü Heştüm

[me fâ 'i lün | fe 'i lâ tün | me fâ 'i lün | fe 'i lün]
|fa 'lün

1842. Baña vefâ-y-ıçun itmez habîb ben bilürem
Bu hayra mâni' olupdur rakîb ben bilürem

1843. Nasîb-i vaslı ki kondı sa'âdet ehli-çün
Elüme girmeyiser ol nasîb ben bilürem

1844. Saçı kohusına kim cân dimâğı tolmuşdur
Sabâ eline girüpdür bu tîb ben bilürem

1845. Gabî ne bile nedür gabgabında zevkum kim
Lebi safâsını bilmez lebib ben bilürem
1846. Çü bulmuşam yüzini görmeyeli bunca 'azâb
Ne çekdügin gül-içün 'andelîb ben bilürem
1847. Kara saçında perîşân olalı hasta gönül
Gice ne hâl-ıla geçer garîb ben bilürem
1848. Hümâmî gam yime kim derdüñ-içün yâr dimiş
Anuñ devâsını bilmez tabîb ben bilürem

**Nâme-i Bist ü Nühüm Der-Garîbî 'Âşık Der-Fürkat-ı
Ma'sûk**

[me fâ 'î lün | me fâ 'î lün | fa 'û lün]

- 1849 . Elâ iy yâsemen-bû lâle-gûn had
Benefşe zülf ü mû serv ü sehi kad
1850. Gözi bü' l-fitnessi devr-i zamânuñ
Hevâ-yı zülfî gerden bendi cânuñ
- 1851 . Özinüñ 'ışk-kârı fitne-engîz
Gözinüñ gamzesi hûn-hôr u hûn-rîz
- 1852 . Nazar ehline hâkupây sevkend
Şikeste dillere zülf-i hamı bend
1853. Hatı ter 'ârızınıñ 'arz-hvâhı
Ayagı tozı Kisrînuñ külâhı
- 1854 . Kamudan hüsn-i ahsen-âferîde
Her ehl-i âferînişden güzîde
- 1855 . Gözinüñ nergisi ra'nâ-sakîmi
Saçınıñ müşk-bû-âsâ nesîmi
- 1856 . Cemâlî bahtı bigi nev-cüvânum
Fîrâkı acı kendü tatlu cânım
- 1857 . Cihân var oldugınca olsun ol var
Dil-âzâr olmasun öz olmasun zâr
- 1858 . 'Ubûdiyyetler ü eşvâk u hizmet
Selâm u sıdk u pâ-bûs u Tahiyet
- 1859 . Kabûl it ben kuluñdan iy şehi Cem
Nüvâziş kıl ki şehrüñde garîbem

- 1860 . Karadur bahtum erçi yüzi agam
Çü nâf-ı âhû ehlümden ire gam
- 1861 . Vatandandur biñ ayrılup sitemden
Delinmiş yüregüm elmâs-ı gamdan
- 1862 . Gamuñdan kandur baña iden bahşî
Vatandan nite kim la'l-i bedahşî
- 1863 . Yüregüm gonca bigi pâre pâre
Sabâ bigi dil olmaz bir karâra
- 1864 . Tapuña gelmişem dil-ber garîbem
Kapuña bendeyem kemter garîbem
- 1865 . Kimesnem yok durur biliş eger yâd
K' ire feryâduma kıldukça feryâd
- 1866 . Garîbem gussadan hâtır-şikeste
Yaturam derd-ile kapuñda hasta
- 1867 . Ölürsem kimsenem yok kim kaza sin
Bulunup okıya başumda Yâsîn
- 1868 . Keserse tîg-i gam çün şem' başum
Kimesnem yok durur kim sile yaşum
- 1869 . Dem-i âhumdan artuk hem-demüm yok
Gözüm yaşından özge mahremüm yok
- 1870 . Gamuñda öldürürse bini kaygu
Kimesnem yok ki agzuma koya su
- 1871 . Kabûluñdan senüñ çün bî-nasîbem
Çü gevher kendü yirimde garîbem
- 1872 . Gözüm yaşı olupdur hem-nişînüm
Yüregüm odıdur "*bi'se' l-karîn*"üm
- 1873 . İdinür kimi cân bigi sırdaş
Cihâna oldur iden sırrımı fâş
- 1874 . Firâkuñda gönül kaldukça müflis
Hayâluñdur baña fûrkatda mû'nis
- 1875 . Mukîm olmaklıga cân u dil ü ten
İşigüñdür baña me'vâ vu mesken
- 1876 . Hemîn cânı koyup ser-mâye bigi

Saňa sığınmamışdur sâye bigi

1877. Gerek öldür gerek dirgür kuluñam
Cemâluñ tâze güldür bülbülüñem
1878. Eger dirgürür-iseñ cân elüñde
Ger öldürür-iseñ fermân elüñde
- 1879 . Garîbem öldüğümden soñra cânım
Kimüm var senden artuk k' ala kanım
1880. Dirilürsem dil ü cânım senüñdür
Ölürsem yazugum kanım senüñdür
- 1881 . Hayâluñdur gam-ı fürkatda işüm
Hemîn sensin bu yâd ilde bilişüm
- 1882 . Senüñ gerçi kuluñ çok benden özge
Benüm yok pâdişâhum senden özge
1883. Hemîn sensin iki 'âlemde varım
'Azîzüm sevgülü yârum nigârum
- 1884 . Turursam tayanacagum tapuñdur
Yatursam yastanacagum kapuñdur
- 1885 . Dirisem sûz-i nâkem işigüñde
Ölürsem girü hâkem işigüñde
- 1886 . Yüregüm yarmag-ıçun yâr sensin
Gamuñda kalıcak gam-hvâr sensin
- 1887 . Alan sensin çü her zecr-ile cânım
Kimüñ boynına olsun pes kanım
- 1888 . Nigârâ ben garîbe dil-nüvâz ol
Yiter hicr âteşinden cân-güzâr ol
1889. Garîbem âh-ı subhumdan hazer kıl
Yiter cevır ü cefâ kılduñ yiter kıl
- 1890 . Ki zîrâ derdinüñ olmaz devâsı
Garîbüñ müstecâb olur du'âsı
- 1891 . Dökilür bagrına hûn cân-ı Cemden
Garîb iñlerse ger derd-ile gamdan
- 1892 . Garîbüñ cân odından çıkısa âhı
Yanar biñ tâc u taht-ı pâdişâhî

- 1893 . Garîbüñ dökse gözi derd-ile âb
Fenâ kılur cihân mülkin seyilâb
- 1894 . Hazer kıl pes ki âhumdan garîbem
Kerem kıl geç günâhumdan garîbem
1895. Bu şî'r-i terden el virdi makâlüm
Beyân olmag-ıçun gurbetde hâlüm

Şî'r-i Garîb ü 'Acîb Min Nâme-i Bist ü Nühüm

[fe 'i lâ tün | fe 'i lâ tün | fe 'i lâ tün | fe 'i lün]
fâ 'i lâ tün | | fa 'lün

1896. Âh kim dertlü gönül irmedi dermâna garîb
K' oldı âvâra yürür 'ışk odına yana garîb
- 1897 . Vasla imkân var-iken fûrkat-ıla 'ömri günü
Geçdi irişmedi bu hayyız-ı imkâna garîb
- 1898 . Bilse zulmı turalum 'adl ider-imiş heyhât
Yol kaçan bula ki hâln diye sultâna garîb
- 1899 . Bir 'aceb lutf virür hüsniñ ârâyışine
Bu sebebden direm ol zülf-i perîşâna garîb
- 1900 . Nâm u nâmûsı koyam sırrımı fâş itmeg-ıçün
Ad u sanın sanemâ sanma ki sen sana garîb
- 1901 . Seni terk itdi dimiş yâra Hümâmî hasûd
'Aceb olmaya eger ugrasa bühtâna garîb
1902. Kendümi hâk idüben yolına 'Osmân ilinüñ
Tâ ki yiller tozumu ilte Karamana garîb

Nâme-i Sivüm Der-Kej-Rû-yı Çarh Devr-i 'Âşık Ez- Ma'şûk

[me fâ 'î lün | me fâ 'î lün | fa 'û lün]

- 1903 . Elâ iy mazhar-ı lutf-ı ilâhî
Kamu derd ehlinüñ püşt ü penâhı
- 1904 . Cihânuñ hüsn-i âyât-ı mübîni
Dil ü cân vahyınıñ rûhu' l-emîni
1905. Cemâlı bigi her tezyîn ü nâzük

Sözi bigi lebi şîrîn ü nâzûk

- 1906 . Selâm u rûh-bahş u râhat-efzâ
Kelâm u lutf-ı tûtî-yi şeker-hâ
- 1907 . Cihân hüsni şu'â'ından münevver
Sabâ zülfi kohusından mu'attar
- 1908 . Cihân-çâker tapusu cânı anuñ
Felek bâbı zuhal der-bânı anuñ
- 1909 . Cefâ kıldukça cânumuñ habîbi
Devâ kılmakda derdümüñ tabîbi
- 1910 . Anuñ-çun her halelden berî ol
Dü kevnüñ kânınuñdur gevheri ol
- 1911 . Visâlı fûrkatı derdüm 'ilâcum
Başumda efserüm 'izzetlü tâcum
- 1912 . Felek râm olsun u fermân anuñ-çun
Fidî olsun cihân u cân anuñ-çun
- 1913 . Selâmı kim bilünür andan ihlâs
Peyâmı kim dil ü cân sırrıdur hâs
- 1914 . Kabûl it ben kuluñdan iy şehinşâh
Ki cevri itmekde sensin çarha hem-râh
- 1915 . Kabûl it iy şeh-i sâhib-kerâmet
Ki vasluñ haşr u hicründe kıyâmet
- 1916 . Olalı dil esîri sen nigâruñ
Katı âşuftesiyem rûzigâruñ
- 1917 . Bu çarh-ı kej-revüñ k' âyîni vardur
Sanasın ben garîbe kîni vardur
- 1918 . Meger senden tutar erkânı haylî
Ki yokdur rahm kılmaklığa meyli
- 1919 . Bu kuşça cânuma cevri ü cefâyı
Belâlarla kınar ben mübtelâyı
- 1920 . Kılursa küşte dâyim rahmet itmez
Beni hem kendü bigi râhat itmez
- 1921 . Gehî mihnet ipinden beste eyler
Gehî fûrkat gamında hasta eyler

- 1922 . Recâvî çün döner dolâb bigi
Akıdur yaşımı seylâb bigi
1923. Cefâ vu cevr irişür cünbişinden
Belâ vu gam görünür gerdişinden
- 1924 . Beni hicründe ol kavs-ı zamâne
Belâ okına kılmışdur nişâne
- 1925 . Ne rahm itsün baña devr-i sipihri
Ki yokdur kendü öz mihrine mihri
1926. Gice devr itse şebnemler dür aglar
Bulutlar gerdişinden yağmur aglar
- 1927 . Çün irer subh devrinüñ zamânı
Şafak oldum yudar kahr-ıla kanı
- 1928 . Gice tâ subh-ı ser-gerdân u dil-teng
Seher tâ şâm u cân âşufte vü deng
- 1929 . Seherden giceye dek hasta vü zâr
Giceden irteye dek zâr u bîmâr
1930. Günüm zülfeynüñe beñzer karadur
Siyâhından saçınıñ mâcerâdur
- 1931 . Gicem hod gice kalur başa varmaz
Degüldür gice bahtumdur agarmaz
1933. Şebinde hicrünüñ nite ki ılduz
Gamından irteye dek yummazum göz
- 1934 . Günüm dünüm kara nite kim bahtum
Niçe yıgam ferah-kasrına rahtum
1935. Karañu birle çün gönüm murâdın
Baña ne 'âlem olursa ger aydın
1936. Benüm gönüm ola çün şâd u hurrem
Ne gam ger tutar-ısa 'âlemi gam
1937. Karañulıkda başlasam hurûşa
Gelürem âb-ı hayvân bigi çûşa
- 1938 . Egerçi cevr ider çarh-ı cefâ-kâr
Belî senden dutar dîn iy sitem-kâr
1939. Bilür cevr eylemekdür baña kâmuñ
Olur emrüñe lâ-büd çarh-ı râmuñ

1940. Ki her dem gösterüp dürlü elemeler
Kılur cevır ü cefâ kahr u sitemler
- 1941 . Benüm bigi safi ser-geşte-i nev
Senüñ bigi cefâ-âyîn ü keş-rev
1942. Birikdürüp ikiñüz ittifâkı
Kılursız baña bu cevır-i firâkı
- 1943 . Visâl-ıla beni şâd eylemezsiz
Esîr-i hicri âzâd eylemezsiz
1944. Siz iki fitnenüñ feryâd elinden
Siz iki bî-amânuñ dâd elinden
1945. Çü oldı gözlerüm bigi sözüm ter
Bu ş'ri cân u dilden didüm ezber

Şi'r-i Şîrîn ü Nâzûk Min Nâme-i Sivüm

[mef 'û lü | fâ 'i lâ tün | mef 'û lün | fâ 'i lâ tün]

- 1946 . Geçdükçe fûrkat-ıla bu rûzigâr sensüz
İçümde fûrkatuñdan yanar nâr sensüz
1947. Şevkında gül yüzüñüñ uyhuya mâyil olsam
Kırbiklerüm gözüme sohar hâr sensüz
1948. Kavl eylerem karâra yanmaga sabr kılam
Yandum bu kara gönüm kılmaz karâr sensüz
1949. Senden yaña yıl-ile toza hevâña tozam
Ger ben olam gamuñdan toza gubâr sensüz
1950. Çün gül bigi yüzüñi görmez gözüm 'aceb mi
Bülbül bigi kılursam ger âh u zâr sensüz
1951. Varam Hümâmi uş tiz öldürem dimişsin
Gel ki olmuşam bu 'ahde ümîd-vâr sensüz

[me fâ 'î lün | me fâ 'î lün | fâ 'û lün]

- 1952 . Kitâb issin Hudâya müstedâm it
Sa'âdet birle 'ömrin ber-devâm it
1953. Hasûdın gussadan kurtarma bir dem
Murâdın vir özin şâd-i kâm it

[me fâ 'î lün | me fâ 'î lün | fâ 'û lün]

1954. Huceste düzdi ferhunde sa'âdet
Añ' irişmedi hem târîh-i hicret
1955. Kim olmışdı hisâb-ıla biñ eksik
Sekiz yüz kırk yılından bir yıl eksik
1956. Bahâr olmışdı bâğuñ haşrı-y-ıdı
Sıyâm ayınuñ evvel 'aşrı-y-ıdı
1957. Kim ol günlerde bu "*Sî-nâme*"-i hûb
Göñülden oldı cân levhında mektûb
1958. 'Înâyet kıldı Hak cehd itdi hâme
Ki hatm oldı bu dem bu "*Aşk-nâme*"
1959. Olup her beytinüñ vîrânı ma'mûr
Beyâza geldi ter bu tâze mensûr
1960. Çü söz dîvânına bağlandı defter
Açıldı gonca bigi bu gül-i ter
1961. 'Acem dilinde bu hûb dâsitânı
Hüseyni düzmiş imiş buldum anı
1962. Velîkin çıkarup atlas kabâdan
Bu hûba hil'at itmîş her 'abâdan
1963. Egerçi hûb olur 'ayb ol bedensiz
Velî 'âlemde gül olmaz dikensiz
1964. Disem bî-'ayb bellüdüür yalanı
K' olur her lokmanuñ bir üstü-hvânı
1965. Velîkin dilegüm oldur kamudan
Kim okır-ısa kiçiden uludan
1966. Anuñ kim ola serde ihtirâ'ı
Kaçan 'aybuma olsa ittilâ'ı
1967. Mukayyed olmayup cân u dil-ile
Diye cehd itmemiş ay u yıl-ıla
1968. Çü gördüm cân safâ bulur sözindeñ
Güzellik nûrı berk urur yüzindeñ
1969. Çıkarsam gördüm altından 'abâyı
Olur Rûm içre bir hûb-ı Hitâyî

1970. Kim anuñ bigi bir hûb-ı dil-ârâ
Hatâyı görmege iden temâşâ
1971. Dahı Rûm içre bir anuñ bigi hûb
Kimesne görmedi çok gerçi mahbûb
1972. Hemîn soydum 'abâsın oda atdum
Anı nâsic dibâdan tonatdum
1973. 'Acemden çün çıkup tonında Türkî
Bu mahbûbuñ dahı hûb oldı görki
1974. Egerçi "*Mantıku' l-Uşşâk*" dinür ad
'Aceb bu hoş kitâb idecek yâd
1975. Velî ben Türki derdüm çün nihâdın
Münâsib pes kodum "*Sî-nâme*" adın
1976. Hemîn ol dâsitânuñ resmin aldum
Degil resmini bil ki ismin aldum
1977. Didüm ben kendi zihnimden kalanın
Yügürtdüm 'âlem içre adı sanın
1978. Kalurdı diñlese iy nûr-ı 'aynî
Muhayyer bu nevâlarda hüseynî
1979. Muhâlifdür nice tîz itse âheng
Bu kânûn perdesine yitmez ol çeng
1980. Bilürem ger ögüñse n' ola hâlî
Degil 'ayb u 'ilelden dahı hâlî
1981. Hatâ yazdumsa yañulup rakamdan
Duta ma'dûr idüp şehd ü kalemden
1982. Vegerni sehv hod benden olursa
Kalemden ne ki yazandan olursa
1983. Keremden anı dahı kıla ma'zûr
Durup vîrâne beytin kıla ma'mûr
1984. Kusûrum çok dimezven ehl-i birrem
Belî ben kendi 'aybuma mıkırram
1985. Dimeye hem çi ger hoş-yâb kılmış
Velî dîbâcesin atnâb kılmış
1986. Ki zîrâ dinse bir efsân-ı bî-sûd
Du'âdur anda dîbâce-y-le maksûd

1987. Ki bir yok kıssadur ancak kalanı
Degil girçek ki görünür yalanı
- 1988 . Pes kasd olan sıdk-ı du'âdur
Dahı tevhîd-ile hamd-ı Hudâdur
1989. Kişi çoğ itse hoşdur şekkeri nûş
Anuñ pes ihtisârı olmasa hoş
1990. Dahı oldur bu sözden kim murâdum
Okıya hayr-ıla añıla adum
1991. Çü gidüp görümem dâd-ı fenâdan
Añalar ben Hümâmiyi du'âdan
1992. Hudâyâ rahmet idüp eyle merhûm
Anı ki du'âdan bini mahrûm